

10 | rodna gruda

oktober 1970

revija za Slovence po svetu

rodna gruda 10

IZ VSEBINE

Na kratko

Jože Prešeren: Razvoj Slovenije je odvisen tudi od Slovencev na tujem

Boro Borovič: Praznik kruha v Polenšaku

Nikola Šoštarič: Cvetoče mesto pod Pohorjem

Novice iz Slovenije

Izseljenska srečanja 1970

Filatelija

I. Začasno na tujem

II. English Section

Partie française

Página en español

Naša beseda

Naši po svetu

Naši pomenki

Azra Kristančič: Premalo ali preveč kilogramov

Kulturni razgledi

Jože Snoj: Vesele in žalostne pripovedi Bena Zupančiča

Miha Matè: Ribniški spominki znani po vsem svetu

Otroci berite

Jana Milčinski: Rumenege zmaja potovanja v črno noč

Niko Grafenauer: Sam

Josip Ribičič: Lahkoverna zajčka

Srečko Kosovel: Dete na travi

Beno Zupančič: Stric

Borut Pečar: Obraz zarisani v čas (pet karikatur)

izdaja Slovenska izseljenska matica

leto sedemnajsto

urejajo Božo Kovač (glavni urednik)
Jože Prešeren (odgovorni urednik)
Ina Slokan (urednica)

uredniški odbor Tone Gošnik, Mile Klopčič,
Stane Lenardič, Ernest Petrin,
Zdenko Roter, Aca Stanovnik
Franc Šebjanič, Franc Šetine

prevajalci Milena Milojevič (za angleščino),
Viktor Jesenik (za francoščino),
Albert Gregorič (za španščino),

uredništvo Ljubljana, Cankarjeva 1/II, tel. 23-102

uprava Ljubljana, Cankarjeva 1/II, tel. 21-234

naročnina letna naročnina za posamezne države
znaša: Anglija 1,5,0 Lstg, Avstrija
80,00 Schl, Belgija 150,00 Bfr, Danska
21,00 Dkr, Finska 10,00 Fm,
Francija 15,00 FF, Grčija 90,00 Dr,
Holandija 11,00 Hfl, Italija 1.900,00 Lit,
Jugoslavija 37,50 din, Nemčija 12,00 DM,
Norveška 22,00 Nkr, Švedska 15,00 Skr,
Švica 13,00 Sfr, ZDA, Kanada in vse
ostale prekmorske države 5 US dolarjev

vplačila za dinarska vplačila: 501-8-51
za devize: 501-620-2-32002-10-3796
JUGOBANKA LJUBLJANA
ali po mednarodni poštni nakaznici

izhaja mesečno — v poletnem času izideta dve številki skupno

rokopisi rokopisov uredništvo ne vrača

DRAGI PRIJATELJI,

pravočasno naročite svojo priljubljeno knjigo

Slovenski izseljenski koledar za leto 1971

Knjiga bo to pot obogatena z barvnimi slikami, cena pa bo ostala ista, to je 37,50 din ali 3,00 US\$ oziroma enakovrednost v drugih valutah.

Pišite nemudoma SLOVENSKI IZSELJENSKI MATICI v Ljubljani ali svojim ZASTOPNIKOM.

ROJAKI V ZDA IN KANADI,

koledar 1971 boste najhitreje prejeli, če ga boste naročili pri:

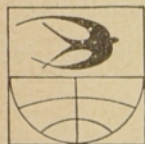
PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, Illinois 60632 USA

ali pri:

TIVOLI Enterprises, Inc.
6419 St. Clair Avenue
CLEVELAND, Ohio 44103
USA

Odrežil!

**SLOVENSKA
IZSELJENSKA
MATICA**

Ljubljana, Cankarjeva 1/II

Naročam

SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR 1971

..... izvodov

Naslov:
.....
.....
.....

PAVLIHA

V Pavlihovi stoletni pratiki vas čaka mnogo zanimivosti.

Naročila sprejema:
»PAVLIHA« p. p. 208/IV
LJUBLJANA

Dobra volja je najbolja, to vam pa »Pavliha« da, ker prinese vam vsak teden novih šal za ha-ha-ha!

Naročila sprejema:
»PAVLIHA« p. p. 208/IV
LJUBLJANA

Bodi star, bodi mlad, vsak »Anteno« bere rad, ker svetuje, poučuje misli kreše, znanje kuje!

Naročila sprejema:
»PAVLIHA« p. p. 208/IV
LJUBLJANA

T antena za mlade po srcu

DRAGI ROJAKI!

Ali ne bi bilo lepo, ko bi vas vsak teden obiskal prijatelj iz domovine in vam povedal, kaj je novega, kakšne uspehe so dosegli delovni ljudje in kaj jih tare? Vse to in še mnogo drugega zanimivega boste izvedeli, če vpišete svoje ime in naslov v spodnjo naročilnico in jo pošljete na naslov slovenske ilustrirane revije »Tovariš«, Ljubljana, Tomšičeva 3. V kratkem bo prišel vsak teden k vam na obisk.

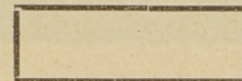
NAROČAM ilustrirano revijo **TOVARIŠ**

Ime:
Ulica:
Mesto:
Država:

»Tovariš«
Ljubljana
Tomšičeva 3
Jugoslavija

Letna naročnina je 14,5 USA dolarjev, trimesečna 3,6 USA dolarjev, plačljivo vnaprej na Kreditno banko, Ljubljana, Šubičeva 1, tek. rač. 501-620-7-32000-160 s pripisom »Za revijo Tovariš«.

Podpis:

Čitljivo izpolni in odpošlji v pismu

Iz aktualnih tem na Slovenskem

Samoupravljanje

v gozdarstvu

Republiški in gospodarski zbor slovenske skupščine sta pred letnimi počitnicami sprejela dopolnitev zakona o gozdovih z malo razliko v vsebini. Gre za to, ali je prodaja lesa sestavni del gospodarjenja z gozdovi ali jo je možno ločiti. To vprašanje, ki ga bosta morala navedena skupščinska zbora uskladiti v septembru, pa ne more zavirati nakazane širitve in krepitve samoupravljanja lastnikov gozdov, zapisane v dopolnitvi zakona.

Samoupravljanje je gotovo najpomembnejša zahteva lastnikov gozdov, izražena v širokih, javnih razpravah o teh vprašanjih. Skupščina jim je ustregla. O gospodarjenju v svojih gozdovih naj odločajo sami, seveda v okviru družbenih predpisov. S temi predpisi so zagotovljene le splošne koristi. O odnosih med kolektivi gozdnih gospodarstev in lastniki gozdov, obračunavanja raznih stroškov in delitvi sredstev od prodanega lesa in podobnem pa naj se dogovarjajo proizvajalci sami. Vendar kot enakopravni člani. Dopolnjeni zakon o gozdovih preprečuje preglasovanje, kadar se lastniki gozdov ne bi strinjali z željami ali predlogi kolektiva gozdnega gospodarstva. Če se ne bodo mogli sporazumeti, bo morala posredovati arbitražna, možna pa bo tudi pritožba na druge organe.

Tako je zagotovljena samoupravna enakopravnost med družbenim kolektivom in lastniki gozdov. Vsakdo naj ima pravico odločati o tistem, kar sam ustvarja in prigospodari.

Taka teza ustreza kolektivom gozdnih gospodarstev in lastnikom gozdov. Prigovorov ni slišati. Razprave o njenem uresničevanju pa kažejo, da bo preteklo še precej časa in bo potrebna še veliko truda, preden bodo odpravljene vse predvidene in nepredvidene ovire.

Tega se ne smemo ustrašiti niti odlagati uresničevanja nalog, določenih z novimi predpisi. Predsednik slovenske skupščine Sergej Kraigher je v pogovoru z gozdarji in lastniki gozdov

Novi čas je globoko zadihal tudi v Prekmurju, kjer so zrasli številni novi domovi naših sezonskih delavcev. Na strehah so televizijske antene. Štorklje pa se vse redkeje vračajo v pomurske vasi. Ne marajo visokih hiš s televizijskimi antenami. Kakor vidite, si je štorkljina družina »iz protesta« spletna gnezdo vrh telefonskega droga

v Mariboru dejal, da je zelo pomemben že sam začetek dogovarjanja in iskanja sporazumnih rešitev med njimi. Razne ovire bo treba odpravljati sproti, kakor se bodo pojavljale. Vnaprej je težko predvideti vse.

S takimi ugotovitvami se strinjajo vsi. Pri sporazumevanju pa bo potrebna še velika mera strpnosti in pojasnjevanj. Lastniki gozdov na območju mariborskega gozdnega gospodarstva menijo, da je že precejšnji napredek v samoupravljanju, ko dobijo natančen obračun stroškov pri spravilu in prodaji lesa. Ne morejo pa oceniti, če so vsi stroški res nujni. Mnoge stvari jim bo treba še razlagati in dokazovati.

Jože Petek — »DELO«

Vsem je težko ustreči

Draga Rodna gruda! Najprej te prav lepo pozdravljam, kakor tudi vse tvoje člane uredništva in naročnike in bralce po svetu. Tebi, ljuba naša revija, pa želim veliko sreče in uspehov med bralci ter da bi nas še dolgo tako zvesto obiskovala in prihajala k nam v daljni, širni svet. Jaz sem med tvojimi novimi naročniki, saj te prejemam šele od novembra lani. Vesel sem te bil, ko si me prvokrat obiskala in kar nič nisem razmišljal glede naročila. Zdaj pa te vsak mesec res težko čakam saj mi prinašaš veliko zanimivega. Seveda me najbolj zanimajo novice iz mojega rodnega Prekmurja. Ni lahko nam, ki živimo daleč na tujem. Tukaj smo samo štirje iz domovine. Vsi te težko pričakujemo in z veseljem sprejmemo. Posebej so mi všeč rubrike: Začasno na tujem, Naši pomenki itd. ter seveda Kako poveš po nemško. To mi pride zelo prav, ker sem šele kratak čas tukaj. Sicer pa rad berem vse od začetka. Večkrat pa berem, da si nekateri naročniki želijo, da bi bilo več novic o posameznih krajih. Seveda je pa vsem zares težko ustreči, saj kar se krajev tiče, naša Slovenija vseeno ni tako majhna. Rodna gruda pa prinaša novice od tu in tam in to je kar prav.

Jože Ficko, Gelsdorf,
Nemčija

Moj rodni kraj je Videm ob Ščavnici

Želeli ste, da naj vam povem kaj več o sebi. Moj rodni kraj je Videm ob Ščavnici. Ta kraj ni dosti znan in ne vem, če boste dobili sliko za v Rodno grudo, ki mi je zelo všeč. Očeta sem izgubila, ko sem imela štiri leta. Mama je ostala sama s petimi majhnimi otroci. Težko nas je vzdrževala tako dolgo, da smo si lahko sami služili kruh. Zdaj je doma le še najmlajši brat, ki še hodi v šolo. Kraju, kjer zdaj delam in živim, sem se težko privadila. Zdaj sem tukaj komaj šest mesecev.

Veseli me, če dobim kakšno pošto, zato bom vesela, če mi se boste vi še kaj oglasili ali pa mi piše kateri od naročnikov Rodne grude.

Marija Štelcar
7411 Erpflingen
Haldenweg
Nemčija

Videm ob Ščavnici je prav lep in napreden kraj in smo pred nedavnim o njem v Rodni grudi že pisali in objavili tudi sliko. Pa jo bomo ob priliki še kdaj.

Tudi jaz se spominjam potresa

V Rodni grudi ste malo opisali potres v Ljubljani. Tudi v Šmarci, kjer sem bila jaz rojena, je bilo aprila 1895 hudo. Komaj pet mesecev sem imela takrat in mama mi je pripovedovala, da je ob potresu

odnesla iz hiše moji večji sestri, pome si pa ni upala več nazaj. Sele zjutraj, ko se je zemlja malo umirila, je šla spet v hišo. Mislija je, da nisem več živa. Zibelka je bila sicer polna ometa, ki je padel s stropa, a jaz sem bila le živa in letos novembra bom imela že 76 let. V N.Y. City sem prišla leta 1912. Lepo sem se imela, dokler se nisem omožila. Izbirala sem fante in nazadnje izbrala rojaka, ki je bil doma blizu od tam kakor jaz. Pa nisem pri izbiri imela prav srečne roke in s štirimi otroki smo prestali veliko pomanjkanja. Izgubila sem tudi levo nogo — od tega bo zdaj kmalu že dvajset let. Mož je umrl l. 1935. Otroci pa so dobri. Vsi imajo zdaj že svoje družine. Ta teden se preselim v Fontano v Slovenski dom za ostarele.

Barbana Slanovec,
Fontana, Kalifornija

Z Rodno grudo sva se srečali v klubu

Ne morem zdržati, da ne bi tudi jaz napisala nekaj besed o Rodni grudi. Vaša naročnica sem postala letos junija. Tu v Bernu pa živim od novembra 1969. O reviji sem že prej velikokrat slišala. Toda takrat si nisem mogla predstavljati, kaj pomeni ta skromna revija, ki izhaja enkrat mesečno, za naše ljudi, ki so kakor ovčke razgubljeni po vsej zemeljski obli. Sedaj pa, ko sem tudi jaz med to čredo, sem spoznala, koliko tolažbe nam prinaša, koliko lepega in koristnega branja, ki nam pove, kaj se je novega zgodilo na tleh, kjer nam je stekla zibelka.

Z Rodno grudo sva se srečali šele, ko sem po nekaj mesecih bivanja v tujini, prišla v Klub Jugoslovanov, ki ga imamo v Bernu, kjer živim. Solze so mi zalile oko, ko sem zagledala po nekaj mesecih v reviji slike krajev naše lepe Slovenije. Tako sem se tudi jaz odločila, da postanem naročnica. Da bom tudi jaz dobila te slike domačih krajev in jih takoj nalepila na steni, kjer mi bodo vedno pred očmi. Da bom v reviji prebrala, kaj je novega doma in si z branjem lepe domače besede krajšala čas. Lepo bi bilo, ko bi vsak naš rojak, ki živi daleč od domovine, segal po Rodni grudi in s tem pokazal, da cenit trud vseh vas, ki revijo urejate in skrbite, da nam olajšate domotožje in naše samotne dneve.

M. R., Bern,
Švica

Pismo iz Nove Zelandije

Tu v daljni Novi Zelandiji živim že skoraj štirideset let. Diplomiral sem na auklandski in moskovski univerzi. Letos smo tukaj organizirali večerni tečaj za pouk hrvaškega jezika, ki je seveda namenjen odraslim. Tukaj živi precej Hrvatov, pa tudi skupina Slovencev. To je predvsem tukaj rojena generacija, ki ne zna več slovensko. Prosim, sporočite mi, če ste izdali učbenik za pouk slovenščine za angleško govoreče in če je primeren za pouk odraslih.

A. M. Čulav,
High School,
Auckland, Nova Zelandija

Vaše pismo nas je zelo razveselilo, posebno še, ker je prišlo iz tako daljne dežele. Iz prospekta, ki smo ga vam poslali, boste videli, da je Slovenska izseljenska matica nedavno izdala sodoben učbenik slovenskega jezika s 6 gramofonskimi ploščami, na katerih je posneta vsaka lekcija iz učbenika. Posebej smo vam poslali na ogled našo revijo Rodno grudo, iz katere boste zvedeli dosti novic iz naše dežele. Prav gotovo bo tudi na Novi Zelandiji Rodna gruda dobila nekaj naročnikov. Toplo vas pozdravljamo!

Pismo iz Anglije

Moram priznati, da nisem niti vedela, da obstaja revija za Slovence, ki živečasno na tujem. Zato sem bila toliko bolj presenečena, ko so mi jo poslali na vpogled. Lahko bi jo prebirala že tri leta, odkar sem z doma. Novembra se bom vrnila domov za vselej, zato upam, da jo bom lahko kupovala v Ljubljani. Tujina ne reže dobrega kosa kruha. Še osemnajst let mi ni bilo, ko sem odšla v Švico, da se izpopolnim v nemščini. V Ljubljani sem uspešno dokončala strokovno PTT šolo. Ker nisem dobila delovnega mesta v PTT stroki, sem si morala pomagati z delom na tujem. Doma smo štirje otroci. Moja mama je najboljša mama na svetu. Vse štiri je spravila v šole, se potegovala za štipendije, gledala na vsak dinar, kam ga bo dala. Danes, ko nam je že po dvajset let in več, ni sama ničesar. Še vedno kuha na istem štedilniku, še vedno spi v isti stari postelji. Več pa bi tudi ne hotela kot to, da jo imamo vsi neizmerno radi. Oče se je poročil z drugo žensko, ko mi je bilo dvanaest let.

Nemščina mi ni delala nobenih težav. Leto dni sem delala v Baslu. Dežela, kjer se ne cedi med in ne mleko. V dobri veri, da študiram tudi angleščino, sem odšla v Anglijo. Šest dni na teden sem delala, tisti sedmi pa sem prebila ob knjigah in zvečer v šoli. Vpisala sem se namreč v Allen Technical College — English for Foreigns. Sedemnajstega junija sem polagala izpite iz angleške slovnice, branja in pisanja. Žalostno je bilo le to, da sem bila ločena od drugih študentov, kajti nisem mogla opraviti prevodov v in iz angleščine, ker niso uspeli najti niti enega človeka, ki bi govoril slovensko in češko. Dobila sem spričevalo in vesela sem, da ves trud le ni bil zaman. Z dobro voljo in vero, da nekaj zmoreš, svet le ne izgleda tako mračen in pust.

Šest mesecev že nisem spregovorila slovenske besede. Ob misli, da bom novembra doma, tudi čas ni več moj sovražnik. Dela zame. Verjemite mi, od vsega kar sem videla v Švici in v Angliji je najtopleše in najtopleje doma. Ničesar nimaš, pa vendar čutiš, da je vse tvoje: klopice v Tivoliju hočejo, da sedeš, rdeči cvet vabi, da ga utrgaš — trave, polja, gozdovi, sneg, vse bo spet moje, moje! Moja največja želja pa je, da si najdem službo, kjer bom lahko uveljavljala nemški in angleški jezik. Delo, ki ga bom z veseljem opravljala. Naj bo še tako težko najdeno, samo da bom doma.

Brana Hobič,
Westmoreland,
Anglija

U Tantu

Posveti pred konferenco neuvrščenih

Konec avgusta in začetek septembra je v političnem življenju Jugoslavije minil v znamenju priprav na konferenco neuvrščenih v Lusaki, glavnem mestu Zambije, in obiskov visokih funkcionarjev z vseh koncev sveta. Predsednik Tito in drugi vidni predstavniki Jugoslavije so z gosti izmenjali svoje izkušnje in poglede glede perečih mednarodnih vprašanj.

Izmed obiskov je jugoslovanski tisk posvečal največjo pozornost generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov U Tantu, ki je prišel v Jugoslavijo neposredno pred zasedanjem Organizacije afriške enotnosti, konference neuvrščenih in jubilejnim zasedanjem Organizacije združenih narodov. U Tantu je posebej poudaril, da je Jugoslavija velik prijatelj svetovne organizacije, kateri je dala tudi velik prispevek na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Med drugim je mesto Skopje, ki mu je OZN veliko pomagala po katastrofalnem potresu, U Tanta proglasilo za častnega meščana.

Skoraj v istem času kot U Tantu je bil v Jugoslaviji tudi predsednik demokratične republike Kongo Josef Mobutu in pred-

sednik vlade Afganistana Nur Ahmed Etamadi, nato pa še predsednik turške vlade Sulejman Demirel.

Vatikanski odposlanec v Jugoslaviji

V drugi polovici avgusta je bil na uradnem obisku v Jugoslaviji sekretar sveta za javne cerkvene zadeve pri svetem sedežu mgr. Agostino Casaroli. Obisk je bil v zvezi z nedavno navezavo diplomatskih odnosov na ravni veleposlaništev med svetim sedežem in Jugoslavijo. Mgr. Agostino Casaroli je med svojim bivanjem v Jugoslaviji obiskal tudi Ljubljano, sprejel pa ga je tudi predsednik Tito.

Nemški socialdemokrati na obisku

V začetku septembra se je na obisku v Jugoslaviji mudila delegacija zahodnonemške socialdemokratske stranke (SPD), ki jo je vodil podpredsednik stranke in šef socialdemokratske parlamentarne skupine Herbert Wehner. Med svojim obiskom so se mudili za krajši čas tudi v Sloveniji. Iz Bonna poročajo, da bo jeseni verjetno obiskal Jugoslavijo tudi zunanji minister Walter Scheel.

Jugoslovanski klub na Dunaju

Na pobudo številnih jugoslovanskih delavcev, ki so zaposleni na Dunaju, so pred kratkim odprli jugoslovanski klub, ki ima svoje prostore v 17. okrožju v Urbangasse 10. Slovesne otvoritve so se udeležili tudi predstavniki avstrijskih oblasti in avstrijskih sindikatov.

Dinar na züriški borzi

Vrednost jugoslovanskega dinarja na znani züriški borzi v Švici je pogosto merilo tudi za splošni monetarni trg. Konec avgusta je bil dinar trdnjši kot v preteklih tednih: sto novih dinarjev v manjših bankovcih je bilo mogoče menjati za 31,75 švicarskih frankov, kupiti pa jih je bilo mogoče za 33,75 frankov.

Jugoslovanski priseljenci v Avstraliji

Med 185.099 priseljenci v Avstralijo v letu 1969 je bilo 26.209 Jugoslovancev, kar je dvakrat več kot v letu poprej. Avstralske imigracijske oblasti pa so izrazile zaskrbljenost, ker se ljudje v vse večjem številu iz Avstralije tudi izseljujejo, predvsem strokovnjaki.

Obnovljena cerkev v Kostanjevici

V Kostanjevici na Krki so ob zaključku letošnjega kiparskega simpozija »Forma viva« (živa oblika) svečano proslavili tudi desetletnico te pomembne kulturne manifestacije pri nas. Razen v Kostanjevici se kiparji zbirajo še v Seči pri Portorožu, v Ravnah na Koroškem, in v Mariboru. V Kostanjevici so ob tej priliki odprli tudi obnovljeno gotško cerkev, ki je eden izmed najpomembnejših gotških spomenikov pri nas.

Majhna nezaposlenost

V začetku avgusta je bilo v Sloveniji približno 16.000 nezaposlenih, med temi približno 70 do 80 odstotkov nekvalificiranih delavcev. Ta 2,5 odstotna stopnja nezaposlenosti je med najnižjimi v Evropi, če izvzamemo skandinavske dežele. V Sloveniji je okrog 120.000 sezonsko zaposlenih delavcev iz drugih jugoslovanskih republik.

»Iskrini« televizorji v Ameriki

Tovarna »Iskra« oziroma njen obrat v Pržanju pri Ljubljani bo v prihodnjih petih letih izvozila v Združene države Amerike pol milijona televizijskih sprejemnikov v vrednosti 20 milijonov dolarjev. Posel je bil sklenjen preko trgovskega podjetja Metalka oziroma njenega predstavnika v Chicagu. Ameriški naročnik je tvrdka Selectron International iz Chicaga, ki bo »Iskri« dobavila tudi posebno montažno linijo. Tvrdka Selectron je že pred tem podpisala z Metalko pogodbo o uvozu pol milijona hladilnikov, ki jih izdeluje Gorenje iz Velenja.

Razvoj Slovenije je odvisen tudi od Slovencev na tujem

Zaposlitev v tujini je pred nekaj leti pomenila začasno rešitev za tiste, ki v domovini niso našli dela. Posebno ob uvedbi ukrepov, ki so pomenili začetek izvajanja gospodarske reforme leta 1965, je moralo na tuje precejšnje število ljudi, ki so bila ukinjena njihova takrat nerentabilna delovna mesta. Po petih letih je stanje v Sloveniji drugačno, saj se je gospodarstvo že toliko okrepilo, da nam je žal za vsakim, posebno kvalificiranim delavcem, ki odide za delom na tuje. Republiški zavod za zaposlovanje je pred nedavnim objavil, da je v Sloveniji okrog 120.000 delavcev različnih strok iz drugih republik. Celo več, kot je vseh slovenskih delavcev trenutno v tujini. O problemu samem, pa o reševanju aktualnih vprašanj smo se pogovarjali s sekretarjem za informacije izvršnega sveta Slovenije in obenem tudi članom zveznega komiteja za zunanje migracije, Boštjanom Barboričem.

Iz Jugoslavije je trenutno na začasnem delu v tujini kakih sedemsto tisoč ljudi, po približnih podatkih seveda. Od tega jih je iz Slovenije približno desetina. To šte-

vilo pa stalno raste, ljudje še vedno odhajajo. Kaj sodite o posledicah tolikšnega odliva?

Odgovor na to vprašanje je lahko dvojen. Za nekatere jugoslovanske republike je to še zmeraj izhod iz zagate, ko pa govorimo o Sloveniji, lahko rečemo, da pri nas nimamo več odvišne delovne sile. Imamo še nekaj nezaposlenih nekvalificiranih delavcev, ki pa jih bo treba usposobiti. O težavah govorimo takrat, ko v tujino odhajajo strokovnjaki in nekateri kvalificirani delavci posameznih strok, npr. gradbeniki, kovinarji in še nekateri, ki nam jih že primanjkuje. Pri nas v Sloveniji že lahko rečemo, da smo zainteresirani za vračanje strokovnjakov in delavcev z nekaterimi poklici. Sodim, da imajo prav strokovnjaki, ki so sestavljali načrt o dolgoročnem razvoju Slovenije. Oni pravijo, da je ta načrt neuresničljiv brez naših strokovnjakov, ki so trenutno zaposleni v tujini. V najkrajšem času bomo morali ustvariti potrebna kvalificirana telesa pri zavodih za zaposlovanje ali pri Gospodarski zbornici, ki se bodo ukvarjala s snubljenjem za povratek v domovino. Tudi sama podjetja bodo morala delavce, ki so v inozemstvu, vabiti nazaj v domovino — z oglašanjem, obiski, neposrednimi razgovori, pismeno ipd. Ponuditi jim bodo morala seveda ustrezne pogoje, stanovanja idr. Nekatera podjetja so to že začela.

Ko govorimo o strokovnjakih, jim bodo morala podjetja odpreti vrata na stežaj. Saj za mnoga podjetja velja, da imajo zaprta vrata. Drugo pa so ustrezni delovni pogoji, nagrajevanje, dohodek.

Računati bomo morali tudi na to, da bo del strokovnjakov tudi v prihodnje še hotel za nekaj časa v inozemstvo predvsem zaradi nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja, ki ga lahko nudi tujina. To je v interesu našega gospodarstva, seveda pod pogojem, da se ti ljudje vračajo. Z načrtno kadrovsko politiko bi se dalo najti skupni imenovalec med osebnim in družbenim interesom. Strokovnjake bi lahko tudi načrtno pošiljali na specializacijo, pa čeprav v privatni režiji.

Na kaj bi predvsem morali paziti pri odhajanju delovne sile, saj je znano, da ljudje ne odhajajo v tujino zgolj zaradi pomanjkanja delovnih mest?

Stremeti bi morali za tem, da so vsi odhodi v inozemstvo organizirani, ob sodelovanju zavodov za zaposlovanje ali drugih gospodarskih organizacij, kajti le na ta način jim lahko zagotovimo vso zaščito, ki jim jo lahko kot država nudimo. Še posebej velja to za visokokvalificirane strokovnjake in za poklice, kjer naša tehnologija še ne omogoča nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja.

Po našem mnenju jugoslovanski carinski predpisi bolj zavirajo kot pa pospešujejo vračanje ljudi iz tujine. Kako bi omogočili ali pospešili vračanje?

Omenjate carinske predpise, vendar ne gre zgolj za to. Zlasti pri strokovnjakih gre predvsem za to, da jim ni ponujena ustrezna zaposlitev in ustrezen dohodek, kot sem že prej omenil. Kar zadeva carinske in devizne predpise, drži, da delujejo destimulativno, ker je v mnogih primerih pogoj za pridobitev nekaterih olajšav šele deset in več letno bivanje v tujini. Tega

Boštjan Barborič

Razgovor s sekretarjem za informacije slovenskega izvršnega sveta Boštjanom Barboričem

gre zanemarjati pisane besede in pa neposrednih stikov. Zato bi morali bolj kot doslej skrbeti za organiziranje obiskov v domovini in za turneje naših ansamblov in drugih kulturnih skupin med našimi delavci v tujini.

Kaj menite o slovenskem tisku, ki je namenjen našim na tujem?

Slovenski tisk bi lahko še bolj učinkovito pomagal našim ljudem pri njihovih vsakdanjih težavah z oblastmi in delodajalci, če bi skrbel za bolj sistematično oskrbovanje z nasveti in izkušnjami. V ta namen bi bilo dobro negovati dopisovanje z bralci in objavljanje njihovih pisem. V to dejavnost bi se moral vključiti tudi celoten pokrajinski tisk, ki je neredko edino branje naših na tujem.

Kako je s financiranjem dejavnosti, ki so namenjene našim ljudem po svetu?

Zdaj iščemo rešitve, kako bi zagotovili stalne vire sredstev za financiranje te dejavnosti, ki so še vedno nezadostna. Pri tem nam koristijo tudi izkušnje drugih dežel in vse kaže, da se bomo tudi mi odločili za namenitev določenega odstotka deviznih nakazil iz tujine. Toliko na zvezni ravni. Kar pa se tiče Slovenije, bomo o tem razpravljali jeseni hkrati z ostalo problematiko. Želim le poudariti, da v Sloveniji že doslej nismo trošili ravno majhnih sredstev v ta namen.

Jugoslovanski klubi v zahodni Evropi so pred nedavnim naslovili odprto pismo jugoslovanski javnosti, v katerem zahtevajo enakopravno obravnavanje naših državljanov, ki so začasno zaposleni v tujini (carina, volitve, vzdrževanje klubov, šole idr.). Kaj menite o tem?

Že odgovori na prejšnja vprašanja kažejo, da so razmišljanja pristojnih organov v domovini v skladu s predlogi, željami in potrebami naših ljudi v tujini. Večina njihovih zahtev je nedvomno upravičena in je iskanje rešitev že v teku. Vendar pa sodim, da tudi v prihodnje domovina ne bo mogla prevzeti nase vse skrbi in da bo še naprej potrebna samoiniciativa in samoorganiziranje. Saj gre končno za polnopravne in polnoletne državljanke, ki so jim na voljo vse izkušnje iz družbenih dejavnosti v domovini.

se zavedamo in zdaj se intenzivno preučujejo sedanji carinski predpisi in pripravljajo novi predlogi, ki naj bi upoštevali nujnost, da skrajšamo obdobje bivanja v tujini. Sedanji predpisi posredno vplivajo tudi na odtujevanje oziroma na odločitev za stalno nastanitev v tujini. Na drugi strani so tudi že same banke uspele, da ponudijo čimbolj ugodne pogoje za vlaganje deviznih prihrankov v domovini. V tem pogledu se da storiti še marsikaj, potrebno pa bo prilagoditi tudi zakonodajo, zlasti na področju osebnega dela. Lahko trdim, da trenutno naši predpisi še vedno bolj spodbujajo nakup potrošnih dobrin, kot pa investiranje deviznih prihrankov v nova delovna mesta, v razne obrti, gostinstvo in podobno.

Vemo, da je osnovni namen carinskih dajatev ščititi domačo proizvodnjo, domnevamo pa, da so ti predpisi tako strogi tudi zaradi tega, da bi preprečili špekulacije. Ob tem pa se nam vsiljuje vprašanje, kaj je boljše — morebitne špekulacije, ki bi se jih dalo zatreti, ali izseljevanje za stalno, kar pomeni dejansko izgubo določenega števila naših državljanov. Kaj sodite o tem?

Ni dvoma, da naši carinski predpisi prvenstveno ščitijo domačo proizvodnjo in da preprečujejo špekulacije. Vendar, kot sem že dejal, ob sestavljanju sedaj veljavnih carinskih predpisov še nismo imeli v tujini tolikšnega števila naše delovne sile, zategadelj tudi ni bila upoštevana ta značilnost. Spremembe predpisov, do katerih mora v kratkem priti, bodo vsekakor v prvi vrsti morale stremeti za tem, da se izseljevanje za stalno zmanjša na minimum. Človek je za nas brez dvoma najpomembnejši.

Omenila sva že, da carinski predpisi previdevajo nekatere olajšave šele za tiste, ki se vračajo v domovino po desetih in več letih. Ali se vam ne zdi, da je to precej dolga doba, saj se po tolikih letih že marsikdo odloči, da bo ostal v tujini za stalno. V tem času se ljudje že povsem prilagodijo temu okolju, njihovi otroci obiskujejo tuje šole, pozabljajo jezik staršev. Ali so vsaj kake realne možnosti za ustanavljanje večjega števila naših šol v tujini?

Desetletno obdobje je nedvomno predolgo in potrebno bo poskrbeti za to, da se skrajša. Kar pa zadeva šolanje otrok v tujini, ki je tudi pogosto razlog podaljšanemu bivanju v tujini, moramo poskrbeti za dopolnilni pouk v nacionalnih predmetih in materinem jeziku, ker bomo s tem olajšali prehod v domače šole. Prvi koraki v tem

pogledu so že storjeni in v posameznih primerih lahko že v letošnjem letu pričakujemo začetek dopolnilnega pouka. S strani oblasti držav, kjer so naši delavci, ni v tem pogledu nobenih težav, zdaj odvisi od nas samih in od staršev šoloobveznih otrok v tujini, kako hitro bomo opravili organizacijske priprave — popis šoloobveznih otrok, učila, učitelji in drugo.

V kateri državi smo pri tem prišli najdalj?

Najdalj je prišlo v Belgiji. Težava pa je v tem, da je le v redkih primerih koncentracija otrok tolikšna, da opravičuje organiziranje pouka v slovenskem jeziku. Za enkrat o tem še nimamo popolnega pregleda. Po nemških predpisih je potrebno za organiziranje pouka v nacionalnem jeziku vsaj petnajst otrok.

Posebna komisija pri sekretariatu za kulturo in prosveto v Ljubljani že nekaj časa preučuje celotno vprašanje in pripravlja predloge. Naša diplomatska in konzularna predstavništva so nam sporočila, da nimajo pregleda nad nacionalnim sestavom naših ljudi na svojih področjih in da tudi nemške oblasti ne registrirajo nacionalne pripadnosti. Kaže, da bodo morali starši sami prijavljati šoloobvezne otroke našim predstavništvom ali pa neposredno na sekretariatu za kulturo in prosveto.

Ali mislite, da smo v Sloveniji dobro organizirani za stike s Slovenci po svetu? Kateri način se vam zdi najprimernejši?

Sodim, da smo v Sloveniji v jugoslovanskem merilu sorazmerno najbolje organizirani, vendar še vedno nismo kos naglemu porastu števila naših delavcev v tujini. Zaradi tega pripravljamo za to jesen temeljito razpravo vseh pristojnih republiških ustanov, katere rezultat naj bi bila ustanovitev ustreznega republiškega organa in smotrnejša razdelitev nalog med posamezne institucije. Za ilustracijo naj navedem, da se trenutno ukvarja s tem vprašanjem 26 organizacij in ustanov.

Težko se je odločiti za en sam način vzdrževanja stikov, kajti naši ljudje živijo v različnih pogojih, v različnih deželah, v različni oddaljenosti od domovine, kar vpliva tudi na stike z domovino. Sodim, da bi bilo treba v prihodnje nadaljevati sedanjo prakso iskanja najprimernejših, to se pravi različnih načinov vzdrževanja stikov. Mislim pa, da nam že razvoj komunikacijske tehnike v svetu narekuje dajanje prednosti avdiovizuelnim stikom, zlasti pa še radia. Radio je najučinkovitejši način vzdrževanja dnevnega komuniciranja z našimi ljudmi, vendar pri tem ne

Tri najlepša srca

V zdraviliškem in turističnem središču Radenska v Pomurju so v znamenju stoletnice podjetja pripravili 1. avgusta letošnje tradicionalne volitve treh radenskih src še posebno skrbno. Kako tudi ne, ko pa je tokrat padla čast za izbor najlepše Slovenke temu kraju, ki postaja vse bolj priljubljeno letovišče tudi za tujce.

Pettisočglava množica obiskovalcev je navdušeno pozdravila odločitev žirije, ki je soglasno izbrala za najlepšo Slovenko v tem letu 18-letno študentko Dagmar Capuder iz Ljubljane. Za dru-

go radensko srce in hkrati prvo spremljevalko miss Slovenije 1970 je razglasila žirija 18-letno Olgo Pavlin, služenko iz Kranja, čast druge spremljevalke pa je pripadla 20-letni manekenki Alenki Marter iz Ljubljane.

V bogatem zabavnem programu, ki je prepletal zanimivo modno revijo, pa so se zvrstili ob spremljavi orkestra Saše Subote, najbolj znani jugoslovanski poppevkarji, kot Arsen Dedić, Senka Veletanlić, Nada Knežević, Zafir Hadžimanov in številni drugi.

Ljubljanska tedenska revija Stop je organizirala izbor Slovenske lepoticice za leto 1970. Tekmovalo je šestnajst kandidat, ki so prišle z Gorenjske, Dolenjske, Primorske, Koroške in seveda tudi iz Ljubljane. O izboru sta imela besedo kar dve komisiji. Za najlepšo Slovenko za leto 1970 je bila zbrana 18 letna Majda Jazbec, delavka v tovarni čevljev Peko v Trzihu. Na tekmovanju za letošnjo najlepšo Jugoslovanko, ki je bilo letos v znanem turističnem naselju Katoro pri Umagu, pa je med 21 kandidatkami Majda Jazbec zasedla drugo mesto. Postala je prva spremljevalka letošnje najlepše Jugoslovanke, Silvane Kanazir, baletke iz Splita.

Praznik kruha v Polenškaku

Polenšak v Slovenskih goricah

Na še tako podrobnem zemljevidu Slovenije zlepa ne boste našli Polenškaka, čeprav je idilična vasica potisnjena vsega trinajst kilometrov severozahodno od Ptujja med prve obronke Slovenskih goric. Kraj, ki šteje vsega tristo duš in ga vežejo s svetom komaj prevozni kolniki, je pripravil ljubiteljem starih običajev domala edinstveno presenečenje.

Domačini so namreč že pred leti sklenili, da bodo praznovali dan kruha. Star žetveni običaj prednikov je med domačini nenadoma pognal korenine, ko so ugotovili, kako mikavna je njihova prireditev tudi za radovedneže od blizu in daleč.

Tako je bilo tudi letos, ko se je sredi julija, bila je nedelja, prebijalo kljub hudi vročini skozi oblake prahu v Polenšak nešteto avtomobilov. Nad pet tisoč gostov, med katerimi ni manjkalo tujcev, so našli to nedeljo vrli domačini na prizorišču celodnevnega slavlja.

Vsem se je neprijetna pot po slabi cesti bogato obrestovala, zakaj Polenci so vnovič dokazali, da niso od muh in da si denar, ki vsako leto na dan praznika kruha v obilju priteka v njihov kraj, tudi resnično zaslužijo.

Posebno privlačna je bila tudi letos razstava kruha in pogač, ki so jo po obisku predstavnika jugoslovanskega združenja pekov kar v celoti preselili v Beograd. Vendar je manifestacijo domačih gospodinj, ki daleč slovijo po umetnosti pripravljanja raznih dobrot iz moke, spremljal še bogat program starih žetvenih običajev. Najprej so se pomerile na velikih parcelah valujočega žitnega polja najbolj spretnne žanjice, ki so jih podobno kot mlatiče sredi vasi bodrili tisoči obiskovalcev.

Cepci, ki so v spretnih rokah mlatičev neumorno peli svoj klip-klop, klip-klop, se še niso doobro ohladili in žanjice so si po naporni žetvi komaj utegnile obrisati potna čela, ko so spretni organizatorji domačega turističnega društva tudi že razglasili zmagovalce obeh tekmovanj. Najboljši so prejeli lepe nagrade.

Za bogato obloženimi mizami so komaj zmagovali naročila domačih dobrot. Krapci, pa gibanice, meso iz tünke, pristno domače vino in druge dobrote kajpak malo spominjajo stari rod Polencev na nekdanje trde čase, ko pogostokrat ni bilo pri hiši za petrolej. Toda kdo bi v soju električne luči mislil na preteklost, ko pa so tudi v Polenškaku, v najbolj odmaknjeni vasi v Slovenskih goricah, odločno krenili po poti napredka.

Razstava kruha v Polenškaku

Domačini in obiskovalci so bodrili vrle mlatiče

Jedro starega mesta, starodavni Lent, je samo v nekaj mesecih temeljito spremenil svojo podobo. Na novem dravskem jezeru dirkajo motorni čolni, v ozadju pa kipijo v nebo nove, sodobnejše zgradbe. Kaj hočemo — staro se mora umakniti novemu

Nikola Šoštarič

Cvetoče mesto pod Pohorjem

Venomer spreminjajoča se panorama mesta. Strehe starih hiš se kar ne kam sramežljivo stiskajo druga k drugi, odkar so zrastle v bližini novi visoki stanovanjski bloki.

Čeprav ni še nihče rekel »Videti Maribor in umreti«, kot pravijo Italijani za svoj Neapelj, pa je Maribor mesto, skozi katerega gre v največji turistični sezoni na dan tudi več kot 100.000 turistov.

Nič čudnega. Komaj dobrih 15 kilometrov oddaljeni mejni prehod v Šentilju je znan kot eden izmed najbolj živahnih prehodov v Evropi. Ob največji gneči zapelje v našo državo avtomobil vsakih deset sekund. Prav zato so mariborski turistični delavci, še preden se je pri nas sploh udomačil izraz »turistična industrija«, ugotovili, da je treba vsaj del te turistične armade ustaviti in ji pokazati, da je tudi Maribor mesto, ki si ga je vredno ogledati.

V tem jugoslovanskem Manchesteru sicer še vedno prevladuje industrijski duh in je v njem relativno manj zabavišnih prostorov kot v slovenski prestolnici, vendar ima »zeleni« Maribor nekaj, za kar bi

marsikatero mesto odštelo težke milijone: Pohorje, dravska jezera in Slovenske gorice, če bi bili seveda naprodaj.

Že predvojni turistični delavci so načrtovali izgradnjo žičnice na Pohorje, zaradi pomanjkanja denarja pa je ostalo samo pri načrtih; satirični Toti list je s sijajno karikaturjo celo ovekovečil slavnostno otvoritev, vendar je prišlo do nje šele leta 1957. Doslej je vzpenjača prepeljala v številne pohorske domove, gostišča in hotele že nad tri milijone potnikov, kakšen milijon ljudi pa se je na Pohorje pripeljalo z avtomobili in avtobusi po gorski cesti. Na nekoč odročno goro, ki so jo obiskovali samo vztrajni planinci, lahko pride danes izletnik iz središča mesta v pol ure. Posebno živahno je pozimi. Na terenih ob pohorski vzpenjači se je razvil sodoben smučarski center, kjer je vsako leto tudi tekmovanje FIS za svetovno prvenstvo žensk v alpskem smučanju. Tudi poleti je na Pohorju živahno; za tiste, ki ljubijo mir in ne prenašajo vročine, so hladni pohorski gozdovi kot nalašč.

Pred vojno so na vodnati in hitri Dravi zgradili samo eno elektrarno — Falo, danes pa je ves odsek reke od Dravograda do Zlatoličja pri Ptujju uklenjen v betonske jezove sedmih elektrarn, ki dajejo največ električne energije poleti, ko je drugod suša, obenem pa so spremenile Dravo v pohlevna od 10 do 15 kilometrov dolga jezera.

Za Mariborčane in mnoge izletnike je gotovo najbolj zanimivo Brestaniško jezero,

Ko so Dravo pod Mariborom zajezili, so morali stari vodni stolp, eno najznamenitejših zgradb v Mariboru, za kakšna dva metra dvigniti. Nemo se ogleduje ta mariborski očanec v gladini novega jezera in opazuje promet na novem mostu čez Dravo

ki je nastalo z izgradnjo hidroelektrarne Mariborski otok.

Z avtobusom potrebuješ samo nekaj minut in že lahko utrujen od dela veslaš, jadraš, se smučaš na vodi ali pa igraš minigolf. Nekatera mariborska podjetja so

si ob jezeru zgradila vrsto čolnarj, vendar jih lahko obišče kdorkoli hoče, za tiste, ki bi se radi zadržali ob jezeru malo dlje, pa so zgradili lep sodoben motel Jezero z bungalovi in s prostorom za kampiranje. Zraslo je tudi naselje ljubkih hišic za konec tedna.

Ni še dolgo, kar so mariborski kulturni, zgodovinski in turistični delavci dolge ure razpravljali o ureditvi starega dela mesta tik ob Dravi, znanega po imenu Lent, katerega stare zgradbe ob ozkih, vijugastih ulicah niso ustrezale osnovnim predpisom za bivanje.

Tam so hoteli urediti slikarsko kolonijo in kopico več ali manj posrečenih dnevnih in nočnih lokalov, potem pa so začeli v Zlatoličju, približno 15 kilometrov od Maribora, graditi največjo hidroelektrarno na Dravi, ki je spremenila Dravo sredi Maribora v jezero. V Melju so zgradili orjaški jez, utrdili obale s kamenjem in morali zaradi dviga vodne gladine porušiti vrsto starih zgradb na Lentu. Ostal je le znani vodni stolp, ki so ga morali za dva metra dvigniti, znane mariborske Benetke, kjer so desetletja pristajali splavi, naloženi z

Stolna cerkev, v kateri se skrivajo kar štirje slogi — romantika, gotika, barok in renesansa. V tej cerkvi prirejajo znamenite orgelske koncerte.

Mariborski grad, v katerem je urejen muzej, privablja številne turiste

lesom, ki so pluli tudi do Beograda, pa so porušili.

Kljub temu pa Mariborčani niso preveč jezni, zlasti tisti ne, ki so v teh hišah stanovali, kajti sedaj so se preselili v moderne bloke v novih stanovanjskih četrtih. Na novem jezeru sredi Maribora pa je bilo letos že evropsko prvenstvo v dirkah z motornimi čolni Motonauma 70 (za to je jezero kot nalašč), študentje mariborskih visokih šol pa prirejajo vsako leto ob dnevu mladosti, 25. maju, troboj v osmercih med visokoškolskimi centri Ljubljane, Zagreba in Maribora. V prihodnjih letih se nameravajo mariborski študentje pomeriti tudi z znamenitima osmercema iz Oxforda in Cambridgea iz Velike Britanije.

Če smo že pri mariborskih študentih, je treba tudi povedati, da so prav ti tisti, ki so spremenili življenjski utrip tradicionalno industrijskega Maribora. Lani je minilo 10 let, kar so ustanovili prvi visokošolski zavod v Mariboru, zdaj pa imamo že štiri višje šole in visoko šolo — na vse te šole je vpisanih okoli 3000 študentov, množico mladih, ki so s svojimi privlačni-

Del starega kužnega znamenja, zgrajenega v 17. stoletju, ko je po mestu razsajala strašna kuga, ki je pobrala skoraj polovico prebivalstva

Idila jadrnic na Bresterniškem jezeru. Kaj je lepšega, kot če sedeš v jadrnico in se prepustiš soncu in vetru

mi prireditvami življenje v delavskem Mariboru popestrili.

Pred nekaj stoletji so imeli mariborski trgovci še monopol nad trgovino z vinom. Danes ga sicer nimajo več, Slovenske gorice pa kljub temu še slovijo po rujni kapljici ne samo na Štajerskem, ampak tudi onstran meja naše dežele. Nič čudnega, če je v okolici Maribora vrsta gostišč, kjer točijo pristno domačo kapljico, na jedilniku pa imajo vrsto slovenskih specialitet, ki teknejo še tako razvajenemu želodcu. Treba je samo priti in poskusiti.

»Marsikdaj zveni nerodno, če hoče kdo opisati čare kakšnega mesta, pa začenja hvaliti — okolico,« je napisal prof. Branko Rudolf v uvodnem sestavku monografije o Mariboru. No, pa se je enako pripetilo tudi meni. Če kdo govori o Mariboru, mora govoriti tudi o njegovi okolici, ki je pač takšna, s kakršno se lahko pohvali le malokatero mesto.

Mesto se mora zahvaliti svojemu obstoju predvsem podjetnim Avarom, ki so hodili na roparske napade po vsej srednji Evropi in zaradi katerih je dal baron Spanhaim v 12. stoletju zgraditi na Piramidi močno utrjen grad. Danes je tam le še skromna kapelica. In kot je bilo v srednjem veku v navadi, se je začelo ob vznožju gradu, ali bolje rečeno ob Dravi, razvijati nasleje, ki je preraslo v trg in kasneje v mesto. Zlasti pomembno je postalo po letu 1846, ko je bila skozenj speljana železnica Dunaj—Trst.

Seveda so ostali sledovi zgodovinskega razvoja Maribora vidni še danes: ostanki mestnega obzidja, sodni in vodni stolp, kužno znamenje na Glavnem trgu, mestni grad, mestna hiša, kar cel Lent (kolikor ga je še ostalo), stolna, Alojzijeva in minornitska cerkev in vetrinjski dvorec. Med znamenitosti lahko štejemo tudi kopališče Mariborski otok, ki je bilo nekoč najmodernejše v srednji Evropi, danes pa potrebam mesta ne ustreza več, in mestni akvarij, ki še vedno sodi med najmodernejše v Evropi.

Pa tudi v novejši zgodovini so imeli Mariborčani kopico težav.

»Ne priznavam teh točk. Maribor proglašam za jugoslovansko posest in v imenu svoje vlade prevzemam vojaško poveljstvo nad mestom in vsem spodnjem Štajerskem.«

Te zgodovinske besede je moral 1. novembra 1918 izreči general Rudolf Maister, da je Maribor, prvič v svoji 800-letni zgodovini postal slovensko mesto in da je lah-

Pohorska vzpenjača pripelje izletnike naravnost v hotel Bellevue 950 metrov visoko, ki ima skozi vse leto veliko obiskovalcev

ko Hitler čez 23 let ukazal: »Naredite mi to deželo spet nemško!«

Kot je videti, je več veljala beseda generala Maistra.

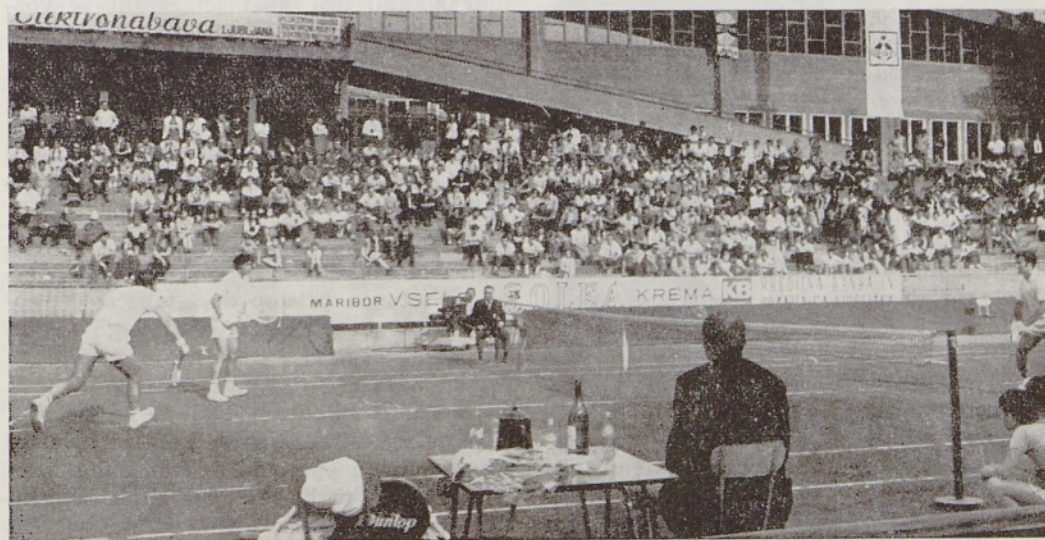
Nacistični vodja namreč ni mogel tega povelja nikoli izpolniti. Že julija 1941 so se na Pohorju pojavili prvi borci zoper okupatorja, ki je izselil 1100 slovenskih družin, na dvorišču sodnijske jetnišnice pa ustrelil 667 talcev — med njimi precej narodnih herojev.

Novo Jugoslavijo je Maribor dočakal porušen. Doživel je 55 bombnih napadov, ki so porušili 466 zgradb, še več pa jih močno poškodoval. S prostovoljnim delom so prebivalci mesto spet uredili in danes šteje Maribor že nad 120.000 prebivalcev. Še

v letu 1953, ko je živel v mestu le okoli 68.000 ljudi, se ni nihče drznil napovedati, kdaj bo mesto doseglo magično mejo 100.000 prebivalcev.

Zrasla je kopica novih mestnih četrti, starim simbolom mesta pa so se pridružili tudi novi — športna igrišča, nove blagovne hiše, družabni domovi, da ne govorimo o hotelih in novih tovarnah, kjer je zaposlenih več kot 36 odstotkov Mariborčanov.

Maribor po svetu resnično ne slovi tako, kot na primer, Benetke. Vendar pridite in se vsaj za hip ustavite v njem — poleti ali pozimi. Če vam bo v mestu dolgčas, pa obiščite njegovo okolico. Maribor ima za vsakogar nekaj.

Skoraj vsako leto je na športnih igriščih v Ljudskem vrtu tudi tekmovanje za Davisov pokal. Tukaj so jugoslovanski beli mušketirji premagali tudi lanske finaliste — Romune

Udeleženci planinske slavlja na Velem polju. Med njimi je bil tudi Edvard Kardelj s soprogo

Planinsko slavlje pod Triglavom

V letošnjem avgustu smo počastili pomembne planinske jubileje: 175 letnico odkar se je povzpел na triglavski vrh naš prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik. To je bilo 20. avgusta leta 1795. Letos je minilo 75 let, odkar je triglavski župnik Jakob Aljaž na vrhu najvišjega slovenskega gorskega očaka postavil po njem imenovani Aljažev stolp na svojem svetu, ki ga je kupil za en goldinar in s tem simbolično poudaril, da je Triglav slovenski, kljub planinskim postojankam, ki so jih na njegovem pobočju gradili Nemci. Prvo od teh so v dolini sedmerih jezer pri Utah zgradili že leta 1880. Tretji jubilej pa je bila 75-letnica ustanovitve planinskega društva v Radovljici, ki je bilo tretje planinsko društvo pri nas. Jubilejno slavlje je bilo 8. in 9. avgusta. V soboto, 8. avgusta, so se planinci zbrali na Velem polju, kjer so v bližini novega Vodnikovega doma planinci iz Radovljice odkrili spominsko ploščo v spomin na ustanovitev prve slovenske postojanke na Triglavu pred 75 leti. Kljub neugodnemu vremenu se je slavlja udeležila množica planincev. Med njimi je bil tudi Edvard Kardelj s soprogo, dr. Marjan Breclj in drugi. Pevci iz Kroke so

zapeli nekaj planinskih pesmi, nastopili so recitatorji itd. Zvečer so na bližnjih vrhovih zagoreli kresovi.

V nedeljo, 9. avgusta, so se planinci kljub zelo slabemu vremenu strnili v mogočen pohod na Triglav. Iz vseh smeri so se vzpenjali proti vrhu — proti Aljaževemu stolpu. Poleg članov planinskih društev in njihovih mladinskih in alpinističnih odsekov so se pohoda udeležili tudi planinski vodniki in gorski reševalci, taborniki, člani mladinskih in športnih društev itd. Na vrhu sta zbranim spregovorila dr. M. Potočnik, predsednik Planinske zveze Slovenije in dr. Marjan Breclj, predsednik Planinske zveze Jugoslavije. Zatem so se planinci vračali v mnogih smereh skozi dež in meglo...

Letališče Brnik raste

Letališče Brnik, ki je v sestavu skupnega letališkega podjetja Ljubljana-Pula, sodi med tista jugoslovanska letališča, ki so letos zabeležila največjo rast potniškega in tovornega prometa.

V blagovnem prometu je ljubljansko letališče zabeležilo indeks rasti 376, v potniškem pa 205 v letošnjih prvih sedmih mesecih glede na enako razdobje v lanskem letu. Na letališču Brnik zdaj redno pristajajo tudi največja potniška letala kot boeing 707 in DC 8, s katerimi pripotujejo večinoma naši izseljenci iz prekomorskih dežel. Potniški promet je zelo porasel tudi na domačih linijah, k čemur je prispevala tudi konkurenca med letalskimi prevozniki, predvsem JAT in Inex-Adriaavio-promet.

Z doseženimi uspehi pa vodstvo ljubljanskega letališča še ni zadovoljno. Upajo, da se bo uveljavila tudi redna letalska proga Ljubljana—Frankfurt in da bo obratovala vse leto.

Ljubljansko letališče se tudi ponovno modernizira. Nekateri piloti so imeli pripombe na težaven pristop do letališča, čeprav je znano, da je na svetu mnogo večjih letališč, ki imajo veliko težje pogoje za pristajanje. V Združenih državah Amerike so za ljubljansko letališče že naročili nov radar, s katerim bo kontrolor lahko do potankosti opazoval pristanek ali vzlet letala, hkrati pa bo radarska naprava sproti avtomatično posredovala pilotu v kabini vsak odstop od idealno zamišljenega pristajalnega kota letala proti zemlji. Tako bo

imelo letališče Brnik vse najmodernejše pristajalne naprave, ki so danes znane v svetu.

Številne jahte v Piranu

Število vsakovrstnih malih in velikih jacht po svetu nezadržno raste in temu — jaht nemu turizmu se je morala prilagoditi tudi jugoslovanska jadranska obala. Na slovenski obali sta dva mejna obmorska prehoda, ki sta bila za jahte posebej urejena — v Piranu in v Kopru. Samo v letošnjem juliju se je v slovenskih mejnih pristaniščih ustavilo 1741 tujih jacht. V Piranu, kjer je bilo tujih jacht največ, imajo urejeno trgovino, ki čolne in jahte oskrbuje z vsem potrebnim.

Dober pričetek — premalo obiralcev

Pridelek hmelja je letos zelo dober in tudi lep, saj mu je koristil tudi dež, ki je nasade namočil prav v času, ko so šle kobulje v zorenje. Savinjski hmelj je znan po vsem svetu in tako postaja ta pridelek za Savinjsko dolino vse pomembnejši. Kmetijski kombinat Žalec prideluje hmelj na 2400 hektarih. Večino tega pridelka (95 odstotkov) kakor tudi pridelka iz kooperacije z zasebnimi kmetovalci, izvozi kombinat v tujino. Največ hmelja izvozijo v ZDA, Zah. Nemčijo, Francijo in Anglijo. Doslej ima prodano letino že za naslednji dve leti.

V vsej Sloveniji smo letos pridelali 3200 ton hmelja. Nastale so pa težave pri obiranju, ker je obiralcev prišlo letos znatno manj kakor prejšnja leta. Mnogi obiralci iz Slovenije, Hrvaške in drugod prihajajo v Savinjsko dolino obirat hmelj že vrsto let. Ponekod prihajajo skoraj cele družine. Izkušeni obiralci tudi več naberejo in bolje zaslužijo. Toda tudi mnogi od teh so letos izostali. Glavni vzrok je v tem, da je veliko ljudi odšlo na začasno delo v tujino, kjer prav gotovo bolje zaslužijo kakor če bi obirali hmelj. Tudi zaslužek 2,10 dinarja za škafo nabranega hmelja, kolikor je letos plačeval kombinat, se je mnogim zdel premajhen. Mnogi zasebni kmetovalci so plačevali bolje in so celo sami šli z avtobusi iskat obiralce v Hrvaško Zagorje in drugam, saj je veliko odvisno od tega, če je hmelj lepo in pravočasno obran. Za prihodnje bo treba pač še bolj računati na delo z obiralnimi stroji, čeprav gre pri tem

10 odstotkov obranega hmelja v izgubo. Letos so obirali v Savinjski dolini s 25 obiralnimi stroji, kolikor so jih pač imeli. Do prihodnje letine pa jih bodo morali oskrbeti še več.

Štiri ladje za tujino

Splitska ladjedelnica je podpisala pogodbo z indijsko družbo »The Shipping corporation of India« po kateri bo izdelala dve ladji po 115.000 ton nosilnosti v vrednosti 32.8 milijona dinarjev. Obe ladji velikanki bodo morali izročiti Indiji do 1. 1974. Podobno pogodbo je ta ladjedelnica nedavno podpisala z neko švicarsko družbo in to za dve ladji z nosilnostjo po 108 tisoč ton.

Uspeh na tujem trgu

Tovarna Tomos v Kopru ima že deseto leto svojo podružnico na Holandskem. Majhna tovarna Tomos-Nederland se je na domačem pa tudi na švedskem in danskem trgu lepo uveljavila. In to kljub veliki konkurenci proizvajalcev motornih koles iz Japonske, Francije in Nemčije. Dobri pogoji za prodajo in vse večje povpraševanje po Tomosovih izdelkih je privedlo do tega, da so morali tovarno razširiti. Dnevno sestavijo v tovarni 55 do 60 mopedov. Pri svojem napredovanju pa tovarna zelo občuti pomanjkanje dobrih strokovnjakov mehanikov, saj so v njej zaposleni predvsem priučeni delavci.

Tekmovanje čipkaric

Na letošnjem osmem čipkarskem dnevu v Železnikih so priredili tekmovanje pri izdelavi klekljane čipke v obliki metulja. V svojem znanju in spretnosti so se pomerile tekmovalke z Vrhnike, Žirov in Železnikov. Zmagala pa je Kati Knapičeva z Vrhnike. Izven konkurence je na prireditvi sodeloval tudi 73 letni Luka Lotrič iz Železnikov, ki je že na mnogih čipkarskih prireditvah dokazal, da je res pravi strokovnjak pri klekljanju čipk. Prirejena je bila tudi razstava čipkarskih izdelkov, na kateri je prejela prvo nagrado za najlepši izdelek — klekljan prt, Ana Lotričeva. Prodani so bili skoraj vsi razstavljeni izdelki.

Veseli dan Jezerjanov

Med tradicionalnimi prireditvami na Slovenskem slovi po bogastvu starih običajev tudi ovčarski bal na Jezerskem. Ob vznožju Kamniških planin, kjer je v senci mogočnega očaka Grintavca pogreznjeno v sanjavo modrino planšarsko jezero, prekine običajen mir vsako leto praznik planšarjev, ki mu posvečajo na Jezerskem posebno skrb. Tudi letošnji ovčarski bal, ki je privabil

17. avgusta na obalo planšarskega jezera tisoče turistov iz vse Slovenije, iz sosednjih pokrajin Avstrije in Italije in od drugod, ni zaostajal s svojim pisanim sporedom ljudskih običajev za prireditvami v preteklih letih. Stalni obiskovalci ovčarskega bala pravijo, da jih dogodek ob jezeru vselej tako navduši, da se vsako leto znova vračajo med gostoljubne Jezerjane.

Skupne železniške postaje med Avstrijo in Jugoslavijo

Da bi olajšali železniški obmejni promet, pripravljajo strokovnjaki avstrijskih in jugoslovanskih železnic gradnjo skupnih obmejnih železniških postaj. Na ta način hočejo preprečiti, da bi se morali vlaki zaradi obmejnih carinskih pregledov dvakrat ustavljati in tako po nepotrebnem zamujali čas.

Gradnja skupnih železniških postaj je predvidena na mejnem prehodu Špilje—Šentilj, to je na tako imenovani južni železnici med Mariborom in Gradcem ter na prehodu Področca—Jesenice. Prva skupna postaja bo zgrajena na avstrijski strani v Špilju; druga pa na jugoslovanski strani na Jesenicah, kjer bodo zgradili skupno poslopje za železniško in carinsko upravo obeh sosednih držav.

Polonca Vodnikova z možem

Polonca iz Belgije

Tudi Polonca iz Belgije je prišla letos na obisk. To je draga, dobra gostoljubna Polonca Vodnik-Kola iz Chatelineau, ki je že prenekaterim od Matice nudila toplo gostoljubje, ko smo prišli k našim rojakom v Belgijo.

Polonca je rudarjeva vdova in živi v majhni hišici ob ozki ulici. Zunaj je polno rož, ki skrbno negovane lepo cveto. V hišici pa je Polonca sama, le spomini so z njo. To so spomini na pretekla leta, ko še ni bila tako sama. Spomini na zgodnja jutra, ko je možu kuhala zajtrk in pripravljala južino ter gledala za njim, ko je odhajal na delo. Spomini na večere, ko se je ves truden vračal. Takrat je za Polonco zasijal ves dom: da je bil mož le spet srečno doma! Potem pa slede grenki spomini na mesece in leta, ko je mož bolehal. Ko je pred njenimi očmi upadal in gineval kakor gora, ki je nenadoma začela kopneti.

Kako je bilo Polonci takrat? Koliko je pre-jokala, premolila, pretrpela. Kdo bi to mo-

gel izmeriti? Kako ga je potrpežljivo negovala, ga dvigala s šibkimi rokami, v katerih pa je bila nenadoma silna moč. Moč, ki jo vlije samo res prava ljubezen. Zdaj je moževa visoko postлана postelja že dolgo prazna. Le slike so ostale in grob in spomini v srcu. Na vrtu in v lončkih pred vrati pa leto za letom vzcvetevajo rože kakor prej.

In je podobno še marsikje v tistih belih rudarskih hišicah ob ozkih ulicah. Visoko postlane postelje so neodgrnjene. In žene in matere brišejo dan za dnem prah s fotografij, ki v okvirih vise na stenah. A vseeno čas neusmiljeno odnaša s seboj smehljaje mož in sinov in slike blede. Le spominov iz src čas ne more iztrgati.

Draga Polonca, oprostite vsem tem besedam. A kadar se spomnim srečanja z vami in drugimi našimi ženami tam v Chate-lineau, pa še marsikje v Belgiji, Franciji, Holandiji in drugod, se vselej spomnim teh vaših lepih, skrbno urejenih a tako samotnih in tihih domov.

Zakaj so morali vaši možje, pa bratje in sinovi tako zgodaj oditi? Silikoza — rudarska bolezen ne pozna prizanašanja. Ne v Belgiji, ne v Holandiji, ne v Franciji in ne drugod...

Na obisku v Ljubljani je Polonca iz Belgije srečala malo ljubo prijateljico — Češarkovo Suzano.

Matilda Podboršek s sinom in pokojnim možem

In tako je tudi naša Polonca med tistimi osamelimi. Ne, pa saj ni prav sama. Kako Sosedovo dekletce velikokrat prihaja k njej. Veliki prijateljci sta. Kako bi tudi ne bili? Saj je Polonca tako dobra in prijazna, otroci pa imajo radi dobre in prijazne ljudi.

Ko je bila Polonca letos v Sloveniji, je tudi tu našla malo prijateljico. To je bila Češarkova Suzana. Nепrestano sta bili skupaj v Ljubljani in še marsikje, kamor je Polonco z avtom popeljal Suzanin očka. Obiskali so tudi Bled in skupaj sta se Polonca in Suzana fotografirali na čolnu, ki se je — naključje pa tako! — tudi imenoval Polonca. Suzana je jokala, ko je Polonca odhajala in obljubiti ji je morala, da se bosta prihodnje leto spet videli. Ne, Polonca ni sama, saj dobri ljudje nikoli ne morejo biti osamljeni.

Ina Slokan

Po 58 letih na obisk

Naši ameriški rojakinji Matildi Podborškovi se je šele po 58 letih uresničila želja, da je spet videla svoj rojstni kraj. In še več: s seboj je pripeljala sina, uglednega poslovnega človeka, strokovnjaka in s ponosom dobre matere in zavedne Slovenke nam je povedala, ko nas je obiskala na Matici, kako zelo ju je oba s sinom navdušila naša dežela in naši ljudje. Sin je že

videl veliko sveta, a dežela staršev, ki jo je ob tej priliki spoznal, je zanj posebej lepa in še bo prihajal. Njegova mati pa je posebej poudarila, da je ponosna nad tolikšnim napredkom svoje rojstne dežele. Rojakinja Podborškova, ki s sinom zdaj živi v Washingtonu, je po materi iz ljubljanske družine Šventnerjevih. Oče je bil pečarski mojster. Živel pa so v Lukovici. Kakor mnogo deklet takrat se je izučila slamnikarstva. Devetnajstletna pa je odšla v Ameriko. Njen mož Podboršek pa je bil doma iz Domžal. Sprva so živeli v New Yorku. Težko je bilo tudi v Ameriki takrat za zaslužek. Treba je bilo trdo de-

lati in zelo varčevati. Se težje je bilo, ko je začel mož bolehati. Skozi štiri desetletja so vse družinske skrbi slonele na njenih ramah. Za sinka je precej skrbela tudi babica, materina mati, ki je živela pri njih v Ameriki. Njena zasluga je, da zna tako lepo govoriti slovensko. Zdaj ni več ne babice ne očeta. Od leta 1963 živita sama s sinom. Dostikrat je mati dolgo sama, ker je sin včasih tudi za nekaj let službeno odsoten kje v drugih deželah. No, letos sta pa le bila skupaj in si skupaj ogledala lepo Slovenijo, kakršna je danes, pa še mnoge druge evropske dežele. Upamo in želimo, da se kmalu spet srečamo.

Med letošnjimi obiskovalci je bila tudi družina Miloša Šinkovca, ki je v diplomatski službi. Na sliki Šinkovčeva otroka: 17-letna Vanda, ki je bila rojena v New Yorku in 12-letni Boris, rojen v Pekingu na Kitajskem. Poleg je njuna sestrična iz Nove Gorice

Na Matici so se v juliju oglasili tudi predstavniki skupine hrvaških izseljencev iz Južne Amerike, ki so bili na izletu po Jugoslaviji. Foto: Mirko Ličen

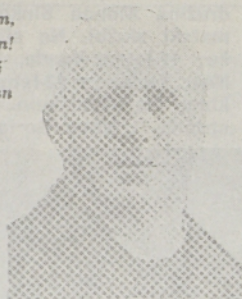
Slika je z letošnjih izseljenskih srečanj v Pomurju. V Ljutomeru so rojaki obiskali kleti vinogradniškega posestva in si ogledali več drugih objektov. Zatem je kolona vozil skozi središče Ljutomera krenila na Jeruzalem, kjer so v prijaznem gostišču na vrhu griča ob bogato obložnih mizah v senci mogočnih vrb, tkali nova znanstva, predli misli o svoji življenjski poti in o svojem starem gnezdu, ki ga ni moč pozabiti, ne za vselej zapustiti.

IZSELJENSKA SREČANJA — IZSELJENSKA SREČANJA — IZSELJENSKA SREČANJA

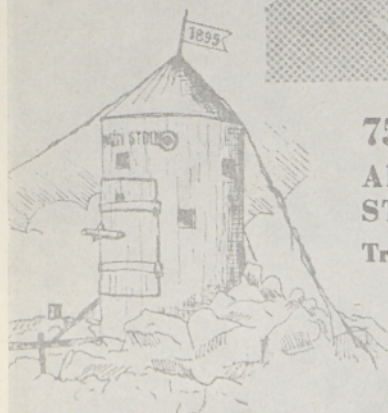

j Triglav, moj dom,
kakó si krasán!
Kakó me izvabljaš
iz nizkih ravan

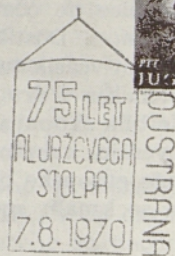

**75 LET
ALJAŽEVEGA
STOLPA**

Triglav, 7. 8. 1895

FD PTT Slovenija št. 106

filatelija

Počitnice tudi pri znamkah

Od 20. junija, ko je izšla priložnostna znamka za 100-letnico brzozavnega prometa v Črni gori pa do konca septembra ni bilo na programu nobene nove znamke. Torej tudi tu počitnice. Najbrže je kar prav, saj je bila letošnja dosedanja bira prav zajetna.

Vseeno pa pokramljajmo o nekaterih novicah pri naših znamkah.

Za 21. september je bila predvidena serija s šestimi znamkami z vesoljskimi motivi. Ta serija je preložena na drugo leto zaradi večjega poudarka svetovnemu prvenstvu v telovadbi, ki bo oktobra v Ljubljani. Spričo takšne vrhunske mednarodne telovadne prireditve, ki se je bo udeležilo 34 držav z vsega sveta, je bilo treba seveda misliti tudi na posebne znamke, ki bi bile posvečene temu prvenstvu. Tako bomo približno ob istem času namesto vesoljske serije dobili znamke za svetovno prvenstvo v gimnastiki 1970.

Za drugo leto sta v načrtu tudi nova serija rednih znamk s turističnimi motivi, predvsem s turističnimi kraji, in posebna znamka za propagando poštne številke, ki jo bo dobila vsaka pošta. Turistične redne znamke naj bi prikazovale tiste naše lepote, ki nenehno privabljajo človeka v svoje okolje.

Sedaj pa še malo o priložnostnih poštinih žigih. 7. avgusta je minilo 75 let, odkar je naš očak Triglav dobil znameniti Aljažev stolp. To je tisti ponosni Aljažev stolp, ki še danes stoji na vrhu Triglava in navdušuje slehernega obiskovalca te naše najvišje gore. Postavil ga je Jakob Aljaž, župnik z Dovjega, ki se je rodil pred 125 leti pod Šmarno goro, na svojem svetu, ki ga je kupil od države za en goldinar, kot slovenski pečat v naših Julijcih, kjer so se takrat že bohotile razne nemške planinske postojanke.

V počastitev te pomembne obletnice je pošta v Mojstrani, v katere okoliš spada vrh Triglava, imela 7. avgusta spominski poštini žig v obliki Aljaževega stolpa. Filatelistično društvo PTT Slovenija iz Ljubljane pa je izdalo spominski filatelistični ovitek.

vaš kotiček

Rada bi si dopisovala v angleščini

Sem slovensko dekle. Delam v Firencah v Italiji, da se učim italijanskega jezika. Rada pa bi si dopisovala tudi v angleškem jeziku. Moja prijateljica je naročena na Rodno grudo, ki jo tudi jaz z veseljem prebiram. Ker vem, da je mnogo naših izseljencev po tujih državah, kjer govorijo angleško, bi bila zelo vesela, če bi objavili to mojo željo za dopisovanje v angleščini. Že vnaprej hvala za uslugo. Želim vam mnogo uspehov pri vašem delu in toplo pozdravljam rojake po svetu. Kdor bi želel z menoj dopisovati naj mi piše na naslov:

Tilka Rupnik
Via san Niccolo 99.
FIRENZE 50125. Italia

Pozdravi in voščila

Francija MIŠMAŠ iz FRANKFURTA a/Main prirčno pozdravljata in iskreno čestitata za 31. rojstni dan ženka Zinka in sinček Franček.

Iščemo pošiljatelja čeka

Iz Avstralije smo prejeli v kuverti ček za Lstg. 8-6-8, izdan od Commonwealth Trading Bank of Australia. Na čeku je naveden le podpis L. Webster, kar je verjetno podpis bančnega uslužbenca, ni pa naveden pošiljatelj. Na kuverti je poštini žig Revesby (?), N.S.W., datum 2. september 1970. Prosimo, da se nam pošiljatelj nemudoma javi, da bomo vedeli, komu in za kaj naj vknjižimo poslani denar!

Uprava Rodne grude

Štefančiči, javite se!

Iz veselja in za razvedrilo, odkar sem v pokoj, sestavljam rodovnik rodovine Štefančič. Rad bi sestavil knjigo in narisal drevo te rodovine. Zdaj obdelujem podatke in sestavljam osnutek knjige od l. 1642 dalje. Mnogi so že davno odšli v tujino in se tam naselili za stalno. Danes živijo tam njihovi potomci, nekateri s spremenjenimi priimki, in morda niti ne vedo, od kod izvirajo njihovi predniki. Vse te lepo prosim, da bi me podprli in mi pošljejo seznam: dedov, pradedov in članov družin z vsemi podatki in napišejo kraj v domovini, od koder izvirajo njihovi predniki. Nikogar naj ne moti, če ima prvo črko »S« ali »Š«, ker je to ista rodovina. V sedemnajstem stoletju so imeli vsi prvo črko »S«.

Želim, da bi se vsi ali vsaj večina odzvala.

Franc Štefančič, Cerknica, Tabor 26

Airport »Brnik« is Growing

Airport »Brnik«, incorporated in »Ljubljana—Pula Airport«, is one of those Yugoslav airports that have had a great increase of passengers and goods traffic this year.

For the first seven months of this year the index of increase has been 376 for goods and 205 for passengers traffic compared to the same period of time last year. Now even the biggest airplanes like Boeing 707 and DC 8, carrying mostly our emigrants from overseas, regularly land at airport »Brnik«. Also the local passengers traffic has increased very much, partly due to a very strong competition with other airline companies. (JAT, Inex-Adriaairways).

However, the management of the Ljubljana airport is not satisfied with the recent success; they hope to establish a regular all-year flight from Ljubljana to Frankfurt.

Airport »Brnik« is being modernized again; there have been some complaints on account of difficult landing conditions although there are many bigger international airports where these conditions are much worse. To improve this deficiency a new radar has been ordered in the United States. With this safety device landing and taking off will be accurately controlled and at the same time the pilot will be automatically shown any deviation from the ideal landing angle between airplane and earth. Airport »Brnik« will thus have all modern landing devices known today.

Snails — Delicacy

In many European and also other countries snails are considered to be highly valued delicacy. In Slovenia there are already a few companies which buy snails, turtles, frogs and sell them on the foreign market. Some time ago a new company which exports only snails was founded in Maribor. This company, called »Styria«, has recently sold abroad one hundred ton of snails within three weeks. Snails are collected mostly by schoolchildren who make quite a lot of money selling them.

V Lescah pri Bledu je bilo od 6. do 20. septembra Jubilejno deseto prvenstvo v padalskem športu, katerega so se udeležili padalci in padalke iz 16 držav. Zanimivo je, da je bila Jugoslavija pred leti tudi organizator prvega svetovnega prvenstva v padalstvu, ki je bilo kakor zdaj deseto, tudi na letališču Alpskega letalskega centra v Lescah.

Numerous Yachts at Piran

The number of various kinds of yachts is constantly increasing all over the world. Therefore it was necessary that also Yugoslav Adriatic Coast should get adjusted to this new type of tourism. Along the Slovenian sea-coast there are two frontier littoral passes, Piran and Koper, that have been specially arranged for yachts. Only in July 1741 foreign yachts stopped at Slovenian sea-ports. The busiest town was Piran where also a special store selling supplies for yachts and boats had been opened.

Slovenians in Italy Successfully Entered Public Life

At Tržaško and Goriško have had rather great political success this year. In Trieste a member of Slovenian party »Slovenska skupnost« has been appointed representative of councilor in the Trieste County Council. Slovenians at Goriško have been even more successful: at the first meeting of the new-elected county council the representative of Socialist party, Marko Waltrisch, has been elected vice-president. He is the first Slovenian to become a vice-president of the Goriško County Council after the World War II. That the conditions for Slovenians in Italy have been improved is also shown by the fact that they are given more public support for their cultural activities. Most of the funds will be given to »Slovenian Theater« in Trieste.

»Neretva« to Be Followed by »Sutjeska«

The Yugoslav National War of Liberation has been an inexhaustible source of motives for all kinds of art. The greatest achievement within this topic has been the film »The Battle on Neretva« which has been sold to every country in the world except to Albania and China. The preparations for a new film with the theme from

National War of Liberation started a few weeks ago. The film with the working-title »Sutjeska« will be dealing with the historical events which had taken place at Tjentište near the river Sutjeska during V. Offensive in June 1943. At that time 19.500 partisans together with the General Staff of Yugoslav Partisan Army, got surrounded by 119.000 enemy soldiers. In the heroic battle the partisans successfully fought their way through.

The film will be directed by Stipo Delić who has closely cooperated with Veljko Bulajić, the director of »Bitka na Neretvi«. Besides the most outstanding Yugoslav actors also some famous foreign actors, such as Orson Wells (he will play the part of Churchill's son Randolph), Kirk Douglas, Anthony Quinn, Greek actress and singer Irena Papas, will take part in the film.

»Sutjeska« is expected to be finished in the middle of 1972.

Festival of »Teran« and »Pršut«

At Dutovlje in Primorsko the festival of »teran« wine and »pršut« ham was held last June for the first time. This important festival lasted for two days and was organized by »Viniculture Union Kras-Sežana« and »Kras Tourist Association«.

The festival was full of interesting events. The singers from Dutovlje performed a concert of songs about Kras and Primorsko wine. Also, an exhibition of modern farm machinery was opened and a meeting of viniculturists was held at Dutovlje. At this meeting the acknowledgements and rewards were given to the best producers of the wide-known wine »teran«.

Drinking-Water on Kras

The people on Kras have always had problems with drinking-water. In June they started damming up the river Padež in order to build new waterworks. The first part of the construction will be finished by the end of this year. The total cost of the project will be around four million

dinars. With the river Padež dammed up not only Sežana Kras but also the entire Sežana area from Dutovlje to Komen will get enough of good drinking-water. However, the problem will still remain unsolved in some of the little towns among which is also Lipica, a town for breeding the world-famous Lipica horses.

Over 800 Thousand Foreign Tourists in Pre-season

In the first five months of this year over 800 thousand foreign tourists visited Yugoslavia which is, according to the newest statistics, 6% more than last year. Almost every other tourist who visited our country during the period from January to May stayed at the Adriatic Coast. This shows a great interest in our sea-coast also during pre-season. Trips to the Capitals of Yugoslav republics are in the second place, visits to the mountainous parts are only in the third place as far as the number of tourists is concerned. In this year's pre-season majority of the visitors from abroad came from West Germany, Austria and Italy. These are the countries where most of the tourists come from also during the high tourists season. The income from tourism in the first five months of this year was 70 million dollars which is 44% more than last year.

»Iskra« is Building Factories Abroad

Slovenian company »Iskra« is going to build a telephone factory in Turkey where our electronic industry is already well known. This time »Iskra« is cooperating with a Turkish company. The project will cost over million dollars; »Iskra« will invest 49%, the Turkish company 51% of capital. For the production of telephones and other telephone equipment methods from »Iskra« will be used in the new factory.

The building of a factory in Chile is still being discussed. An agreement about the investment of capital has already been reached: »Iskra« will invest 1/3 of the total value of the project which is estimated to be over 800 dollars.

Ten Years of »Forma Viva«

An international meeting of sculptors »Symposium Forma Viva« has been held every year since 1960. »Forma Viva« was originally located at Seča near Portorož and at Kostanjevica on Krka; now the work-shops are also in Maribor and Ravne. At first the sculptors were creating their works only out of wood and stone but they soon started using iron and beton, too.

Up to this year 108 sculptors from 18 countries from all five continents have created 135 works at »Symposium«. Two art galleries have been opened; one at Seča with 45 stone statues and one at Kostanjevica with 72 wooden statues. Also in Maribor and Ravne there are some valuable achievements of »Forma Viva«. This year the sculptors have been assembled at three workshops: at Kostanjevica, Ravne, and Maribor, where twelve artists are working together on a gigantic statue.

On the tenth anniversary of »Forma Viva« — a unique symposium which is besides »Symposium St. Margarethen« in Austria the oldest symposium of sculptors in the world — a jubilee catalog will be published.

Bled with 12000 Beds

At the end of last year the town-planning scheme for Bled was officially adopted, giving this already renowned Yugoslav tourist resort even higher tourist coordinates. The town-planning of Bled will be carried out successively — the construction of the first tourist establishments is planned for the end of this year, while the final foundations are to be laid at the end of the century, when it is expected that the lake shores and the immediate vicinity will have some 12,000 beds which, according to present calculations, is the upper limit of tourist construction with-

Ljutomer v nedeljo dopoldne

Foto: Boro Borovič

out endangering the natural attractions or disrupting the harmony of the region. According to the conceptions adopted, the construction will be carried out in two phases. In the first, which coincides with the projections of the average plan, the accommodation space of Bled is to be increased from 1,900 beds, which Bled has at present, to some 3,500. However, as early as the end of 1972, the greater part of this plan will be materialised — a hotel complex will be built with some 1,600 beds and a number of ancillary structures, such as skating rinks, public baths with themal water, a sports centre for some 900 skiers, and a number of roads. The first tourist centre of this phase of construction, it is expected, will be completed by the end of this year. It is an A category hotel with some 400 beds, a casino, and a trading centre, for the construction of which a competition has been published and deadlines established. Bank credits have been secured for the beginning of work on the establishments (which will be completed by the end of 1975), to the amount of 55 million dinars, and the investors are the United Toplice Bled Hotels.

The second phase of construction, which is much wider in scope and will take lon-

ger, it expected to engage some 200 million dinars. The main project concerns a number of large locations on which complete tourist centres are to be built, with hundreds of beds and other ancillary structures. This planned zone has already been marked out at the Mlino region, where a hotel with some 600 beds, a bath, shopping premises, agency premises and other establishments, is to be built.

The next, similar hotel complex is planned for the Višce region overlooking the villa Zlatorog and Rog, where hotel establishments are to be built with some 800 beds; and the entire tourist centre will be linked up with the hotel belt on the shores of the lake.

Although many additional locations are indicated in the project where smaller tourist establishments are to be built, we should like to mention the regatta centre, with some 300 beds, which will serve, during the off-season, for training rowing teams, while in the season the space with all its sports requisites will be reserved for tourists. This is only part of the ambitious town-planning scheme for Bled and its scheme for Bled and its neighbourhood, for the implementation of which, according to present calculations, some 305 million dinars will be spent.

Jezik in rodoljubje

Boris Urbančič

Usodo narodov lahko često razberemo iz zgodovine njihovih jezikov in seveda tudi obratno. Za Slovence in njihov jezik velja to v izdatni meri in bi se dala o tem napisati zelo zanimiva knjiga. Posebno velik vpliv so imela na naš jezik tale zgodovinska dejstva:

1. Slovenci dolga stoletja nismo imeli lastne države in institucij suverena naroda. Bili smo vključeni v državno tvorbo, v kateri je bila privilegirana nemščina, jezik mnogo številnejše etnične skupine. Raba slovenščine v javnem življenju je bila omejena. Njen položaj je bil vzrok za razmeroma pozen nastanek in počasen razvoj književnega jezika.

2. Že tako majhen slovenski jezikovni teritorij je bil razkosan na več pokrajinskih upravnih enot, kar je v tedanjih razmerah oteževalo nastanek močnega središča, ki bi povezovalo, enotilo in reprezentiralo slovenske ustvarjalne sile in prav tako tudi kultiviran jezikovni izraz. Razen tega so bile meje upravnih enot včasih potegnjene tako, da so zaobsegale jezikovno mešano ozemlje.

3. Bogati sloji niso pripadali slovenski etnični skupini, zato — razen izjemoma — niso podpirali akcij v korist slovenščine in kulturnih manifestacij slovenske besede, še manj dajali pobudo zanje. Slovenščina je bila jezik revnega in neizobraženega prebivalstva.

Iz vsega tega izhaja, da je bila slovenščina celo na ozemlju, kjer je bilo slovensko prebivalstvo v veliki večini, zapostavljen in neugleden jezik. Pridobitve kulture in civilizacije je posredovala nemščina, stik z oblastmi in vsakršno gospodo prav tako. Nemščina je bila še daleč v 19. stoletje, ko so se jezikovne razmere že obracale v naš prid, občevalni jezik med slovenskimi izobraženci, govorica preprostih ljudi pa je bila polna nemških izrazov. Povsem naravno je tedaj, da je pustila nemščina v našem jeziku mnogo sledov.

Seveda so bili tudi v jeziku slovenske knjige spočetka isti germanizmi kakor v živi govorici, saj je knjižni jezik iz nje rasel. Stari pisci se niso pomišljali napisati glaž, šulmošter, drukati, ofrati, tavžent, frišen itd. Toda že v časih pred narodnim pre-

bujenjem je bil občutek za individualnost slovenščine v zavesti slovenskih izobražencev živ, čeprav ne vedno in ne pri vseh enako. Ta zavest, sprva domačijska, kasneje nacionalna, se kaže v jezikovnokulturnih prizadevanjih tako, da se domačim jezikovnim sredstvom, kadar je mogoče izbirati, daje prednost pred takimi, ki se občutijo kot tuja, ali še več, da se skušajo jezikovna sredstva tujega izvora sploh izločiti iz rabe. Posebna pozornost se pri tem posveča vplivom sosednjih jezikov kulturnejših in v okviru iste države privilegiranih narodov.

Tako so nekateri pisci že v prvih časih književne slovenščine začeli nadomeščati posamezne nemške besede z domačimi ali vsaj slovenskimi. Pri tem še zdaleč niso bili dosledni, toda vse kaže, da so jih nemški izrazi v slovenskem besedilu kdaj pa kdaj motili. Niso se jih skušali ogibati iz bojazni, da morda ne bi bili našemu bralcu razumljivi, ampak zaradi občutka, da so tuji, neslovenski, čeprav vsakomur znani. V vsakdanji govorici pa se je mnogo teh in še drugih nemških besed obdržalo do danes.

Drugače je bilo s kalki. Zanje je značilno, da so kljub domačim sestavinam naslonyeni na tujo predlogo. Nanje so začeli opozarjati — vendar spet nedosledno — šele z rastočim protinemškim razpoloženjem, mnogokrat pa jih zaradi domače oblike sploh niso odkrili in še danes ni nad njimi natančnega pregleda. Tako so bili nekateri kalki popolnoma pregnani, drugi pa s pridržki ali brez njih dovoljeni. Takšni kalki po nemščini so na primer: izlet — Ausflug, predpis — Vorschrift, izgledati — aussehen, vsled — infolge, k nogam iti — zu Fuss gehen itd. Sedanjim generacijam večinoma že nerazumljiv je kalk v znanem Prešernovem verzu Največ sveta otrokom sliši Slave.

Obdobje intenzivnega boja proti germanizmu je trajalo od preporodnih časov do razpada Avstro-Ogrske in še čez. Obenem so se pod vplivom panslavizma in ilirizma zdaj bolj zdaj manj širokogrudno odpirala vrata slovenskim izposojenkam. Ta slavizacija slovenščine je bila bolj posledica romantičnega zanosa izobražencev kakor pa dejanske potrebe po novih izrazih. Že

proti koncu stoletja pa je začel ta zanos plahneti in z njim tudi nesmotrno prevzemanje. Zadnji val predvsem srbohrvatskih izposojenk so prinesla unitaristična prizadevanja v stari Jugoslaviji, vendar zaradi nepopularnosti te politike brez večjega učinka. Hkrati so se začela množiti opozorila na slovenske in posebej na srbohrvatske izposojenke. Po kratkem presledku vojnih in nekaj poveljnih let pa je »čiščenje« srbohrvatskih in tudi drugih slovenskih izposojenk anarhistično oživelo. Večinoma gre za izraze, ki so v mnogih desetletjih in celo v sto in več letih, odkar so bili sprejeti v slovenščino, z ustreznimi domačinkami bodisi razdelili pomenški obseg ali pa prevladali in jih torej ni mogoče več pogrešati. Pač pa je po tej vojni ali še prej nekako sama po sebi izginila vrsta izrazov, ki niso dobili dovolj močnih korenin, npr. izvesten, obitelj, gopica, nego, opasen, osobito, svedok itd. Strah pred izgubo nacionalne individualnosti, o katerem iz zgodovine vemo, da ni bil brez podlage, je imel od začetka 19. stoletja dalje močan vpliv na kulturo slovenskega knjižnega jezika. Kakor vselej, kadar se pušča čustvom prosta pot, pa so postajale vse glasnejše ekstremne zahteve, ki dopuščajo bogatenje jezika samo iz lastnih virov, češ da zajemanje iz drugih jezikov ogroža narodno samobitnost. Čeprav so take zahteve vedno podkrepljene z rodoljubnimi ali narodnoobrambnimi gesli, pa stoji za njimi včasih idejna koncepcija, ki jo preneseno na jezikovno področje poznamo pod imenom purizem.

S stališča primarne, to je komunikacijske funkcije jezika rodoljubje za jezikovno kulturo nima velikega pomena. Njegov vpliv se kaže v tem, da do neke mere uravnava dotok in rabo tujih jezikovnih elementov v jezikovni praksi, vendar je ta vpliv manjši, kakor se navadno misli. Kljub omejeni vrednosti rodoljubnih čustev za jezikovno kulturo pa ni mogoče prezreti dejstva, da so majhni narodi zaradi občutka ogroženosti pogosto občutljivi za tuje jezikovne vplive. Otdod težnja, da bi bila čimbolj poudarjena njihova jezikovna individualnost in neodvisnost, celo za ceno, da bi to jezik oviralo pri usposabljanju za njegove naloge.

L'été au Prekmurje

Ma jeunesse

Extrait du livre autobiographique de France Bevk «Ma jeunesse»

Suite du numéro précédent

Nous avons déménagé dans une autre maison. Celle-ci se trouvait à une centaine de toises plus haut sur le versant... La maison était négligée, enfumée et noire — la plus laide du village. Avant d'y emménager, mes parents engagèrent des maçons et des menuisiers, pour la réparer. Jusqu'à ce jour même, le bâtiment n'a que peu changé...

Quelques événements, peut-être pas les plus importants, se sont dans mon enfance profondément imprimés dans mon âme... De ces jours-là c'est de ma mère que j'ai gardé le plus vif souvenir. Je la vois accroupie en train de piocher, de sarcler ou fauciller sur les quatre petits champs au voisinage de la maison, dans les terrains essartés de la campagne, et le plus souvent dans le champ du voisin... Je regardais le champ, où ma mère était accroupie, se tournant vers moi de temps à autre et me souriant. «Maman!» l'appelais-je. Je voulais aller auprès d'elle, mais elle m'objectait: «Reste donc là-bas à l'ombre, où les anges font de la musique!» Les anges? Ce mot me réveillait et me consolait, en sorte que j'oubliais pour un instant la lassitude et la chaleur. «Où sont les anges?» demandais-je. «Là-bas sous le rocher; écoute donc!» me répondait-elle. En bordure

du champ se dressait un rocher qui, comme un petit toit, était suspendu au-dessus du gazon... Je me retirais à l'ombre et je prêtais l'oreille... «Mais il n'y en a pas,» me plaignais-je. «Mais oui, ils sont dans le rocher; ils jouent tout doucement. Est-ce que vraiment tu ne les entends pas?» J'acquiesçais. Et vraiment je les entendais. C'était peut-être une abeille qui bourdonnait autour du rocher, le son éloigné d'une cloche ou bien des voix mystérieuses s'élevaient-elles dans mon imagination...

Dans notre village, à ce moment-là il n'y avait pas encore d'école. Nous allions à la paroisse, à presque une heure de marche. A cause de la distance, les autorités ne nous forçaient pas de la fréquenter. Mais ce n'était pas la peine de me demander si j'irais à l'école; cela allait de soi. Mes parents estimaient hautement non seulement les livres et les journaux, mais encore l'étude. Mon grand-père et mon père étaient autodidactes, mais ils savaient lire couramment et écrire mieux que vaille que vaille. Moi aussi, ma mère m'apprit les lettres déjà de bonne heure, alors qu'aux jours d'hiver, assise auprès du four, elle tricotait des chaussettes.

Dans ma représentation, l'école était comme un sanctuaire... Dès le premier jour

je fus déçu. Je franchis le seuil avec un sentiment de respect et de piété, comme si j'entrais dans une église. Les cris et le tapage des élèves plus âgés me frappèrent étrangement, m'envoyant un frisson dans le dos... Je sentis un allègement quand enfin le maître entra et que le silence s'établit... Ma première représentation claire de l'école s'éteignit peu à peu entièrement. Un an après, lors de l'absence du maître, je criais et faisais du tapage tout comme les autres. Je ne haïssais pas l'enseignement, mais il me semblait ennuyeux...

Déjà de bonne heure je me demandais ce que j'allais devenir dans la vie. Mes pensées s'envolaient loin et haut, rien ne me semblait impossible. Devenir évêque ou général — j'avais choisi ces deux professions — me semblait tout aussi facile et naturel que de devenir tailleur ou bûcheron...

Au cours des années je reconnus cependant que la plupart de mes désirs n'étaient que des rêves inaccessibles. Je me mis alors à choisir une profession plus raisonnablement. Je fus aidé par mes parents qui m'avaient destiné à «quelque chose de mieux». Mon grand-père soulignait souvent: «Trois générations ont fait de la cordonnerie, c'est assez.» Parfois c'était mon père, à qui un gain médiocre et irrégulier ôtait tout plaisir au travail, qui déclarait: «Il ne faut pas que tu sois ce que je suis; ce n'est rien.» Le tabouret de cordonnier ne me tentait pas non plus, bien qu'à le moment-là et plus tard encore je m'y assis. J'aspirais ardemment à aller dans le monde... Au cours des longues soirées d'hiver, mon grand-père m'apprenait à lire et à écrire en allemand. A côté des lettres, j'ai gardé dans ma mémoire seulement la signification de quelques mots allemands...

J'avais quatorze ans en terminant l'école primaire. Le souvenir du matin, où je reçus le certificat de fin d'études, est pour moi particulièrement clair et beau...

Je montrai le certificat à mon père, qui le lut attentivement et me le rendit. Longtemps il se tut. «Il va falloir penser où te mettre,» dit-il à la fin. Il n'avait jamais encore parlé si sérieusement de mon avenir... Je haussai les épaules et je ne savais pas où regarder. «Nous te mettrons dans un magasin pour que tu deviennes commis.» Mon cœur battit fort, avec agitation. «Quand?» demandai-je avec impatience. «Tu verras bien,» dit mon père. «Mais n'en parle à personne... Et maintenant prends la hotte et va dans le ravin; aide ta mère à apporter l'herbe...»

L'aéroport de Brnik

L'aéroport de Brnik, qui fait partie du complexe de l'entreprise commune de Ljubljana—Pula, se range parmi les aéroports yougoslaves qui ont eu cette année la plus forte croissance du trafic des voyageurs et des marchandises.

En ce qui concerne le trafic des marchandises, l'aéroport de Ljubljana a enregistré l'indice de croissance 376, et dans le trafic des voyageurs 205, dans les sept premiers mois de cette année, en comparaison avec la même période de l'année dernière. Sur l'aéroport de Brnik atterrissent maintenant régulièrement aussi les plus grands avions de transport des voyageurs, comme le Boeing 707 et le DC 8, que prennent la plupart de nos émigrés des pays d'Outre-mer. Le trafic des voyageurs s'est fortement accru aussi sur les lignes du pays, stimulé même par la concurrence entre les lignes aériennes, avant tout la JAT et l'Inex-Adriaaviopromet.

La direction de l'aéroport de Ljubljana n'est cependant pas encore satisfaite des succès obtenus. On espère que la ligne régulière de Ljubljana—Francfort s'affirmera aussi et qu'elle fonctionnera toute l'année.

L'aéroport de Ljubljana se modernise de nouveau. Certains pilotes ont fait remarquer que l'accès de l'aéroport est difficile; on sait cependant qu'il y a dans le monde bien des aéroports plus grands qui ont des conditions d'atterrissage beaucoup plus difficiles. Aux U.S.A. on a déjà commandé pour l'aéroport de Ljubljana un nouveau radar, à l'aide duquel le contrôleur pourra observer jusqu'aux moindres détails l'atterrissage ou le décollage des avions, et à la fois le radar transmettra automatiquement au pilote dans la cabine l'angle idéal d'atterrissage. Ainsi, l'aéroport de Brnik possèdera toutes les installations les plus modernes, connues aujourd'hui dans le monde.

De nombreux yachts à Piran

Le nombre des petits et grands yachts de tous genres s'accroît irrésistiblement dans

le monde et la côte adriatique yougoslave a dû aussi s'adapter à ce nouveau genre de tourisme. Sur la côte slovène, il y a deux passages frontières littoraux, spécialement aménagés pour les yachts — à Piran et à Koper. Cette année, en juillet seulement, 1741 yachts étrangers s'y sont arrêtés. A Piran, où il y a eu le plus de yachts étrangers, on a aménagé un magasin qui fournit tout le nécessaire aux canots et aux yachts.

Affirmation des Slovènes en Italie

Sur le territoire de Trieste et de Gorizia, les Slovènes ont eu cette année quelques succès importants sur le plan politique. A Trieste, le parti slovène «La communauté slovène» a réussi à faire d'un de ses membres le suppléant du conseiller dans le conseil provincial triestin. Les Slovènes de la province de Gorizia ont obtenu un plus grand succès encore. A la première séance du conseil provincial nouvellement élu, le Slovène Marko Waltritsch, représentant du parti socialiste, a été élu vice-président. Ainsi, pour la première fois dans l'histoire d'après-guerre du conseil provincial de Gorizia, un Slovène est devenu vice-président de la province de Gorizia.

De l'amélioration des circonstances témoigne aussi le fait que les Slovènes reçoivent plus de subventions régulières pour leur activité culturelle. La plus grande partie des ressources destinées à la culture sera accordée au Théâtre Slovène Permanent de Trieste.

La «Neretva» sera suivie de la Sutjeska

La lutte de libération nationale des peuples yougoslaves a déjà été jusqu'ici une source inépuisable de motifs pour les artistes de tous les genres. La plus grande création cinématographique de ce genre jusqu'ici est le film «La bataille de la Neretva», qui a été vendu à tous les pays du monde, à l'exception de la Chine et de l'Albanie.

Un groupe de cinéastes travaille déjà depuis plusieurs semaines aux préparatifs d'un nouveau film—fleuve de la lutte de li-

bération nationale. Ce film a pour titre de travail «Sutjeska». Il racontera les événements qui se sont déroulés en juin 1943 à Tjentište près de la rivière Sutjeska. Il s'agit d'un événement historique de la cinquième offensive, où 19.500 partisans avec l'état major de l'armée des partisans yougoslaves étaient encerclés par 119.000 soldats ennemis et réussissaient à percer les lignes de l'ennemi. Le metteur en scène du film sera Stipe Delić, collaborateur étroit de Veljko Bulajić, metteur en scène du film «La bataille de la Neretva». A côté de nombreux acteurs du pays les plus en vue, il y aura dans le film aussi une série d'acteurs étrangers. Parmi ceux-ci se trouvent des noms connus comme Orson Welles, qui jouera dans le film Randolph, le fils de Churchill, Antony Quinn, Kirk Douglas, la chanteuse et actrice grecque Papas et d'autres encore. Si tout va d'après les projets, le film sera terminé au milieu de l'année 1972.

Dix ans de Forma Viva

Cette année est la dixième année de rencontres internationales annuelles des sculpteurs au symposium de la «Forma Viva», qui se déroula d'abord à Seča près de Portorož et à Kostanjevica sur la Krka et qui maintenant s'est élargi encore aux chantiers de Ravne et de Maribor. A l'origine, les sculpteurs au symposium n'exécutaient leurs oeuvres d'art que dans le bois et la pierre, maintenant ils les font encore dans le fer et le béton.

Jusqu'ici ont déjà participé à ce symposium 108 sculpteurs de 18 pays des cinq continents, qui ont créé au total 135 sculptures. De cette manière se sont formées deux grandes galeries d'art en plein air: à Seča près Portorož avec 45 sculptures en pierre et à Kostanjevica sur Krka avec 72 sculptures en bois. Les deux villes slovènes de Maribor et de Ravne possèdent aussi des créations de la Forma Viva.

Dans cette année jubilaire, les sculpteurs de la Forma viva se sont réunis sur trois chantiers: à Konstanjevica, Ravne et Maribor, avec la participation totale de douze sculpteurs. A l'occasion du dixième anniversaire de cette institution unique en son genre qui est, à côté du symposium de St. Margarethen dans le Burgenland, le symposium des sculpteurs le plus ancien au monde, sera publié aussi un catalogue jubilaire.

La fête du «teran» et du jambon du Karst

A Dutovlje au Littoral, on a en juin dernier pour la première fois célébré la fête du vin de teran et du jambon du Karst. La fête a duré deux jours. Les initiateurs en ont été les membres de la communauté vinicole récemment fondée auprès de la coopérative agricole de Kras-Sežana et ceux de l'Union touristique karstique. Il y eut plusieurs manifestations, dont aussi un concert des chorales de Dutovlje, qui ont mis au programme surtout des chants qui célèbrent les bons vins du Littoral et du Karst. On a organisé aussi une exposition des machines agricoles, dont les cultivateurs du Karst se servent aujourd'hui pour travailler la terre. Les viticulteurs ont eu un rassemblement à Dutovlje. Les meilleurs producteurs de «teran», ce vin connu loin par le monde, ont reçu des distinctions et des prix.

L'eau potable dans le Karst de Sežana

Les habitants du Karst ont toujours eu des difficultés avec l'eau potable. En juin dernier cependant, ils ont commencé les travaux pour le captage du ruisseau de Padež dans une nouvelle conduite d'eau. Cela donnera de l'eau potable non seulement au Karst de Sežana, mais encore à tout le territoire karstique de la région, de Dutovlje à Komen. La construction de la nouvelle conduite d'eau coûtera environ 4 millions de dinars. La distribution d'eau potable sera donc mieux assurée dans le Karst dès l'année prochaine. La question reste cependant encore ouverte pour les petites localités, dont aussi Lipica, où l'on élève les fameux «lipitsans».

Les escargots — une spécialité

Dans de nombreux pays d'Europe et aussi ailleurs, les escargots sont une spécialité fort estimée. En Slovénie, nous avons déjà quelques entreprises qui achètent et exportent sur les marchés étrangers les tortues, les grenouilles et les escargots. Récemment on a fondé une telle entreprise aussi à Maribor. L'entreprise réunie

Kamniške planine

Styria achète et exporte seulement les escargots. En trois semaines seulement, elle a vendu aux clients étrangers cent tonnes d'escargots. Les escargots sont ramassés avant tout par la jeunesse scolaire qui, de ce fait, gagne assez d'argent.

Déjà avant la haute saison, plus de 800.000 touristes étrangers

Dans les cinq premiers mois de cette année, plus de 800.000 touristes étrangers ont visité la Yougoslavie, ce qui fait, selon les statistiques les plus récentes, 6 % de plus que dans la même période de l'an dernier. Presque un touriste sur deux de l'étranger, visitant la Yougoslavie de janvier à mai, allait en quelque lieu de la côte. Cela signifie que les touristes étrangers s'intéressent de plus en plus à nos sites littoraux aussi avant la belle saison. En deuxième place se rangent les visites des capitales des républiques yougoslaves, et seulement en troisième position viennent nos sites alpestres. Parmi ces visiteurs étrangers, les plus nombreux furent

les touristes de l'Allemagne de l'Ouest, puis ceux de l'Autriche et de l'Italie. Ce sont aussi les plus nombreux en haute saison. L'apport en devises, provenant du tourisme dans ces cinq premiers mois de l'année en cours, est de plus de 70 millions de dollars, ce qui fait 44 % de plus que dans la même période de l'année dernière.

Iskra construit des usines à l'étranger

L'entreprise réunie Iskra de Slovénie construira en Turquie une usine de téléphones. En Turquie, notre industrie électronique a déjà conquis le marché. Il s'agit maintenant d'un placement de capitaux ensemble avec une société turque. La valeur des travaux se monte à plus d'un million de dollars; Iskra fournira 49 % et une entreprise de Turquie 51 % du capital. L'usine fabriquera des centraux téléphoniques et des appareils, selon les processus de l'usine Iskra. Les représentants d'Iskra sont aussi en pourparlers avec les économistes du Chili pour la construction d'une usine. Iskra fournirait un tiers des capitaux pour des travaux dont la valeur se monte à 800.000 dollars. Un accord de principe a déjà été obtenu.

Fiesta del Teran¹ y del Persuto²

¹ — tipo de vino negro, especialidad del Carso (Kras)

² — tipo de jamón crudo, especialidad del Carso (Kras)

En Dutovlje, Primorje, a fines del mes de julio se han realizado, por primera vez en esta localidad, la fiesta del jamón y del vino. Duró dos días y fueron sus organizadores la Cooperativa Agrícola Kras—Sežana, sección vitivinícola, y el centro de turismo de Kras. Hubo viros festejos, entre los cuales se destacaron los conciertos vocales y las exposiciones de maquinaria agrícola. Los vinicultores se reunieron en una gran concentración en la cual se otorgaron primos a los mejores productores del vino teran, ya conocido por todo el mundo.

Agua potable en el carso de Sežana

Esta región siempre tuvo problemas con el agua potable. En el mes de junio del año en curso comenzaron los trabajos de contención del arroyo Padež a fin de poder construir un nuevo acueducto. Así tendrá agua sana y potable no sólo el Carso de Sežana, sino además todo el municipio, es decir, desde Dutovlje hasta Komna. La construcción del acueducto costará aproximadamente 4 millones de dinares. Sin embargo queda el problema de algunas villas pequeñas a las cuales no alcanza este beneficio, entre ellas la famosa Lipica, donde se crían los ya famosos y mundialmente conocidos caballos.

Iskra construye fábricas en el extranjero

Esta empresa construirá en Turquía, donde ya es conocida en el mercado interno, una fábrica de aparatos telefónicos. La unión a una compañía turca harán posible esta realidad en la cual participa ISKRA con el 49% de un capital de un millón de dólares de inversión y los 51% res-

tantes la empresa turca. Esta fábrica producirá teléfonos y centrales telefónicas y trabajará bajo los procesos de ISKRA.

Además se están concretando tratos con Chile, donde también se montaría una fábrica parecida. ISKRA se integraría con un tercio del capital total a invertirse, el cual alcanzará a 800 mil dólares. Los acuerdos básicos ya han sido aprobados.

Diez años de «Forma Viva»

Este año se cumple el décimo aniversario de los ya conocidos encuentros internacionales de escultores en los simposios sobre «Forma viva». Tuvo su origen en Seča, cerca de Portorož y en Kostanjevica. En estos momentos también se expandió a Maribor y Ravne. Al principio se trabajaron las esculturas en madera y piedra. Ahora lo hacen también en hierro y cemento armado. Hasta ahora han participado 108 escultores de 18 países, quienes realizaron un total de 135 trabajos. Así han resultado dos grandes galerías al aire libre: Seča y Kostanjevica. En este año del jubileo se han reunido doce escultores que están trabajando en Kostanjevica, Ravne y Maribor, editando un catálogo aniversario.

El aeródromo «Brnik» Crece

Este aeródromo ha sobresalido este año por ser el que tuvo mayor aumento de servicios de carga y pasajeros. El servicio de carga aumentó al índice 376 y el de pasajeros a 205 en los primeros siete meses del año pasado. Regularmente llegan a BRNIK aviones de gran envergadura como lo son Boeing 707 y los DC-8, con los cuales viajan nuestros emigrantes de través los mares. Aumentó a su vez la competencia y el tránsito aéreo. Se tiene la esperanza de regularizar todo el año la línea LJUBLJANA—FRANKFURT. Este será equipado en breve con un radar que controlará hasta el más mínimo detalle de los aterrizajes y despegues de los aviones. A su vez le comunicará a la cabina del piloto la angulación correcta respectiva al aterrizaje. Es decir, estará equipado con uno de los más modernos aparatos y equipos que se conocen hoy en el mundo.

Un gran número de Yates en Pirán

También nuestras costas se ven asediadas cada vez más por una gran cantidad de pequeños y grandes yates. Existen sobre la costa eslovena dos entradas delimitatorias, Pirán y Koper. Solamente en el pasado mes de julio han anclado en los puertos límite de Eslovenia 1741 yates extranjeros. En Pirán, donde se agrupó el mayor número de yates extranjeros, tenemos organizado un establecimiento que ofrece el service y mantenimiento de los botes y yates con todo lo que sea necesario.

«Neretva» le seguirá «Sutjeska»

La lucha de liberación de los pueblos de Yugoslavia fue hasta ahora usada como motivación por todo tipo de artistas. Hasta el momento, la más grande producción filmica de este tipo es el film «Bitka na Neretvi» (Batalla en el Neretva) quien fue vendido a la mayoría de las naciones, excepto a China y Albania.

Un gran número de personas del ambiente filmico están trabajando, ya hace varias semanas atrás, en los preparativos para la filmación de un nuevo film gigante, sobre la guerra de liberación. Será intitulado «Sutjeska», y nos hará ver los hechos acaecidos en junio del año 1943 en Tjentište, junto al río Sutjeska. Se trata de un acontecimiento histórico. Es sobre la quinta ofensiva, donde 19.500 guerrilleros partizanes, junto al comando del ejército yugoslavo partizan, se encontraron cercados en un círculo, formado por 119 mil soldados enemigos, al que sin embargo rompieron. El film será dirigido por Stipe Delić, quien colaboró con Veljko Bulajić, director del Film «Batalla en el Neretva». Además de los artistas nacionales, intervendrá una serie de artistas extranjeros. Entre estos últimos intervendrán renombrados nombres como lo son Orson Wells, quien en el film hará el papel de Randolph, el hijo de Churchill, Anthony Quinn, Kirk Douglas, la cantante y artista griega Irena Papas y otros. Piensan, si todo va bien, finalizar con la filmación a mediados del año 1972.

Grand hotel v Karlovyh Varyh, ki ga je zgradilo jugoslovansko gradbeno podjetje v rekordnem času — 18 mesecih.

Češkoslovaška

Prijetno srečanje z rojaki

Lani ste že objavili v Rodni grudi moje pismo, v katerem sem vam pisal, da sem žal zaradi bolezni moral odložiti obisk svojega rojstnega kraja — lepega Kobarida. Letos so uveljavili tu nove zakone glede potovanja. Čeprav sem vložil prošnjo za obisk že v januarju, so mi jo zavrnili, ker sem navedel, da me vabijo tete in bratrance. Pojasnili so mi, da veljajo vabila le od ožjih sorodnikov, staršev, sester ali bratov. Teh pa nimam. Tako bom moral počakati z obiskom do prihodnjega leta, ko bodo potekla 3 leta od zadnjega obiska. Kaj je domotožje, to zelo občutno poznamo vsi Slovenci, ki živimo daleč od svoje rodne grude. Posebej hudo mi je bilo, ker se nisem mogel udeležiti izseljenskega srečanja v Ilirski Bistrici, kjer bi prav gotovo srečal mnoge znance.

Tukaj sem že od leta 1968 član Društva prijateljev Jugoslavije in aktivno sodelujem pri pridobivanju novih članov. Za to društvo je tukaj veliko zanimanja in upam, da bomo kmalu dobili odbor tudi v Kar-

lovyh Varyh, kjer živim. Letos je nekaj manj Jugoslovancev obiskalo Češko kakor lani.

Nedavno pa sem doživel prav prijetno srečanje z rojaki. Neko beograjsko gradbeno podjetje je zgradilo v Karlovyh Varyh velik sodoben hotel. Notranjo opremo v tem hotelu je izdelalo in nameščalo 23 mizarjev. Večina je bila doma iz Domžal, česar sem se, razumljivo, zelo razveselil. Takoj smo navezali prijateljske stike. Čeprav so bili zelo zaposleni, saj so takorekoč delali od noči do noči, so si le pritrgali nekaj prostega časa za pomenek. Srečali smo se v narodnem domu ob vrčkah plzenskega piva. Seveda smo govorili o domovini, saj sem bil novic iz domačih krajev kar lačen. Potem so se prijazno odzvali tudi mojemu vabilu in šli k meni na dom. Ob kavi smo poslušali domače plošče in se spominjali Slovenije.

Hotel v Karlovyh Varyh so zidarji iz Beograda in mizarji iz Domžal zgradili in opremili v rekordnem času — v 18 mesecih, o čemer so pohvalno pisali češki listi. Prilagam fotografijo novega hotela, ki so ga zgradili Jugoslovani v Karlovyh Varyh in manjšo skupino mizarjev iz Domžal. Žal, jih nisem mogel dobiti več sku-

paj, ko sem fotografiral. Vsem pošiljam tople pozdrave po Rodni grudi. Prihodnje leto, ko pridem v Slovenijo, pa prav gotovo obiščem tudi svoje nove prijatelje v Domžalah.

Julij Gejdoš, Karlovy Vary

Avstrija

Priznanje rojaku

Na literarnem natečaju, ki ga je razpisala zahodnonemška revija »Atempo«, izdaja jo univerza v Tübingenu, je dobil prvo nagrado naš rojak Lev Detela, ki že nekaj let stalno živi v Avstriji. V zborniku, ki je bil posvečen nagrajencem, so o Deteli pisali največ. Objavili so tudi več njegovih leposlovnih tekstov in kratek življenjepisa. V življenjepisu je med drugim rečeno, da Detela »živi v Avstriji kot avantgardistični pisatelj v slovenskem jeziku«.

Nekaj fantov iz skupine slovenskih mizarjev iz Domžal, ki so bili zaposleni pri gradnji hotela v Karlovyh Varyh

Na šolski proslavi Mount Mercy Preparatory School v Pittsburghu, Penn., si je vsak učenec izbral deželo, iz katere so doma njegovi starši. Na mizah so bile zastavice vseh dežel, učenci pa so bili oblečeni v narodne noše. Na sliki Slovenka Becky Smrdel, hčerka enega naših najboljših trgovcev v Pittsburghu in Hrvatica Judy Perman, hčerka direktorja pogrebnega zavoda.

ZDA

Izbiranje Miss SNPJ

Številni bralci Rodne grude ne vedo, kako poteka vsakoletno izbiranje Miss Slovenske narodne podporne jednote, zato jih bom na kratko seznanila s tem, kako izbiramo kraljico in v katerih aktivnostih se mora odlikovati.

Miss SNPJ za leto 1970 Pat Hlebak iz Clevelanda, članica krožka št. 604 SNPJ (v sredini)

Že veliko prej, ko smo začeli z izbiranjem Miss, so v številnih naših kroških razpravljalni, kako bi v našo organizacijo pritegnili tudi mlajše člane, ki bodo prej ali slej zamenjali starejše, sedanjim starejšim članom pa nudili nekaj razvedrila. Predlaganih je bilo veliko zamisli, vse nas pa je najbolj ogrel predlog za izbiranje naše lepotic. Prav v tistem času je bilo v ZDA zelo popularno izbiranje Miss Amerike in to je verjetno vplivalo tudi na našo odločitev. Odločili smo se, da bomo našo lepotic izbrali med praznovanji Dneva SNPJ. Prvo tako tekmovanje je bilo septembra 1956 v Chicagu. Sodelovalo je 35 deklet, za naše prvo »koledarsko« deklet pa je bila izbrana Marilyn Turki iz Strabane, Pa.

Miss SNPJ ne izbiramo samo po lepoti. Da lahko sodeluje, mora biti starejša od 17 let, samska, vsaj tri mesece pa mora biti članica naše organizacije. Sodniki na tekmovanju morajo imeti za to ustrezne pogoje, povabi pa jih vsakoletni organizator srečanja. Izbrani Miss in spremljevalkam podelijo privlačne nagrade, vodstvo prireditve pa lahko nagradi tudi ostale udeleženske tekmovanja. Miss SNPJ prejme nagradno štipendijo v znesku 500 dolarjev, ki se ji izplača v štirih letnih obrokih po 125 dolarjev. Nagrajenka prejme štipendijo le v primeru, če se odloči za študij na koledžu. Tekmovalki, ki sta izbrani za »Miss talenta« in »Miss aktivnosti« dobita posebne nagrade in priznanja. Naša vsakoletna praznovanja Dneva Slovenske narodne podporne jednote so vedno v okviru praznovanj ameriškega delavskega praznika, ki se praznuje v čast številnih ameriških delavcev, ki so v preteklih letih veliko žrtvovali, da so si izboljšali svoje delovne in življenjske pogoje. Naša praznovanja se začno v petek s spoznavnim plesom, v soboto zjutraj pa se začne ocenjevanje prijavitelj za tekmovanje lepotic. Sodniki ne smejo biti člani SNPJ, njihov poklic pa mora biti tak, da so upravičeni za to delo. Tekmovalke se v svojih ličnih ogrinjalah najprej predstavijo sodnikom, nato pa še publiki. V drugem delu morajo dekleta odgovarjati na vrsto vprašanj iz snovi, ki jim je prej niso povedali, in ocenjujejo točnost pa tudi hitrost odgovorov. V tretjem delu preskušajo talent: vsaka tekmovalka si lahko sama izbere, kaj bo prikazala — igranje na kak instrument, petje, šivanje, ples, recitiranje, slikanje ipd. Nepristranski sodniki jih skupno ocenijo, predstavniki SNPJ pa povedo mnenje o njihovi aktivnosti v organizaciji. Vse točke se potem seštejejo in tekmovalka z najvišjim številom točk je imenovana za Miss SNPJ. Predstavijo

jo v nedeljo na pikniku. Nekateri udeleženci tekmovanja nastopijo tudi na banketu, ki je v soboto zvečer.

Dobitnica naslova »Miss SNPJ«, »Miss talenta« in »Miss aktivnosti« skozi vse leto sodelujejo na raznih prireditvah po vseh Združenih državah. Društva in posamezne organizacije SNPJ jih vabijo, da bi sodelovale na njihovih prireditvah. Miss SNPJ seveda krasi tudi naš vsakoletni koledar.

Izbiranje lepotic SNPJ je za naše mlade članice čudovito doživetje, ki ga številni pomnijo vse življenje. Navežejo nova prijateljstva, spoznajo deželo. To je res najbolj privlačen del naših vsakoletnih praznovanj SNPJ.

Elsie Culkar

Namesto za nesmiselne vojne, raje za pomoč potrebnim

Federacija slovenskih klubov za upokojenca je izvolila za svojega delegata na konvenciji National Council of Senior Citizens, ki je bila letos junija v Washingtonu, našega rojaka, profesorja W. J. Kennicka. National Council of Senior Citizens (Narodni svet starejših državljanov) ima dva milijona članov. Konvencije pa se je udeležilo tisoč dvesto delegatov. Konvencija je profesorja Kennicka imenovala za člana odbora za »medicare« (za zdravstvene zadeve). Profesor Kennick je to izvolitev sprejel s posebnim ponosom, saj je bil kot edini in tudi prvi Slovenec med

Prof. Wm. J. Kennick

Jennie Štrumbelj iz Euclida s hčerkama Dorothy in Jessico

Vnuk Jennie Štrumbelj Ricky s svojo nevesto Rito ob poroki letos junija

Pravnuki Jennie Štrumbelj: Viktorija, Mike, Josef in Vinie

tisoč dvesto delegati. Profesor Kennick spada v drugo generacijo naših ameriških rojakov. Rojen in vzgojen je v Clevelandu, njegova mati pa je doma iz Duplic pri Grosupljem.

Konvencija je odobrila blizu trideset pomembnih resolucij s socialnega, ekonomskega in drugih področij, ki so jih nato odposlali Kongresu. Na področju socialnega skrbstva je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da odpadejo vsi stroški, katere morajo plačevati upokojenci v ta namen (4 dolarje mesečno) in da naj bi bila v primeru potrebe zanje oskrba v bolnišnici brezplačna ne le dva meseca temveč, če je to potrebno, tudi skozi vse leto. Stroški pa naj bi se krili ne le iz fonda za socialno zavarovanje, temveč naj bi k temu prispevala tudi državna blagajna.

Trije rodovi

Rojak Feliks Štrumbelj in njegova Jennie sta se rada oglašala v našem uradu, ko sta bila letos na obisku v Sloveniji. Gospa Jennie je ustregla naši želji in nam prepusila nekaj slik svoje družinice. Na prvi je rojakinja Jennie s hčerkama Dorothy in Jessico; na drugi je njen vnuk Ricky s svojo nevesto Rito ob poroki letos junija. Na tretji pa so pravnučki: Victoria, Mike, Josef in Vinie.

Sedemindvajseta konvencija KSKJ

Ena izmed najstarejših slovenskih podporin organizacij v ZDA, Ameriško slovenska katoliška jednota (s kratico KSKJ) je imela v ponedeljek, 17. avgusta, v mestu Milwaukee sedemindvajseto redno konvencijo. V juliju je bila uspešno zaključena predkonvenčna kampanja za pridobitev novih zavarovancev. Kar 76 članov je pri pridobivanju novih članov doseglo kvoto zavarovalnin, da so bili vpisani v častni Klub stoterih ter so bili za nagrado kot častni gostje povabljeni na konvencijo v Milwaukee.

Veliko konvenčno zborovanje je bilo v prostorih Sheraton-Schroeder hotela na West Wisconsin cesti. Ob konvenciji so za udeležence v Milwaukee pripravili tudi več družabnih prireditev, med drugim tudi zanimivo »Noč v starem Milwaukee«.

Dr. Edi Gobec naprošen za svetovalca predsednika Nixona

Po New Eri, glasilo Ameriške bratske zveze povzemamo, da je naš ameriški rojak

profesor dr. Edi Gobec prejel pred meseci osebno pismo predsednika Nixona, v katerem ga je ta prosil za nekaj nasvetov z ozirom na svojo administracijo. Med drugim omenja članek v New Eri tudi, da je ta naš rojak že nekajkrat uspel s svojimi predlogi tudi v ameriškem kongresu, ki je po njegovih zamislih izdal nekaj resolucij. Njegove znanstvene raziskave pozna tudi Bela hiša, saj je za eno izmed teh prejel posebno priznanje od predsednikove žene, gospe Nixon.

Dr. Edi Gobec je urednik izseljenskih Študij pri Slovenskem raziskovalnem centru v Ameriki ter urednik knjig in razprav o slepih, ki jih izdaja The Cleveland Society for the Blind. Poleg tega je bil izvoljen v uredniški odbor dveh mednarodnih znanstvenih socioloških publikacij ter v Narodni register prominentnih Američanov, kar je eno izjemnih ameriških priznanj.

Avstralija

Nov slovenski list in druge novice

Slovensko društvo v Sydneyu je imelo v maju svoj letni občni zbor. Zbor bi moral biti v juniju, pa so ga premaknili zaradi tega, ker je v juniju odpotovalo večje število članov na trimesečni dopust v domovino. Med bodočimi nalogami društva je gradnja društvene dvorane, ki bo predvsem namenjena šoli. V njej pa bodo prirejali tudi družabne prireditve. Gradnja dvorane bo veljala od 8 do 10 tisoč dolarjev. Načrt je izdelal ing. Žigon. Del potrebnih sredstev za gradnjo namestila odbor dobiti v obliki dolgoročnega posojila od avstralske banke. Sklenili so tudi, da bo društvo izdajalo svoje glasilo.

Slovenska kronika

ORGAN OF SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY — GLASILO SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY.
Year / leto: III. July / mesec: srpen, 1978. No. / številka: I.

Društveno glasilo je potrebno. Imajo ga že v Melbournu, v Canberri in Brisbane. V zadnjih dveh krajih živi veliko manj Slovencev kakor v Sydneyu. Prva številka glasila, ki se imenuje »Slovenska kronika« je izšla že v juniju. Ureja ga rojak J. Čuješ. List bo izhajal na vsake tri mesece, v kolikor pa bodo dopuščala sredstva bo izšel šestkrat letno. V prvi številki

je na osmih straneh precej zanimivega gradiva. Med drugim je objavljen tudi osnutek pravil za Zvezo slovenskih društev v Avstraliji, ki jo nameravajo letos ustanoviti. Tudi Slovensko društvo v Sydneyu se zavzema za ustanovitev Zveze. Z njo bodo naši rojaki v Avstraliji dobili tudi svoj forum, ki bo vse tamkajšnje Slovence zastopal pri oblasteh.

Na občnem zboru so tudi sklenili, da bodo v bodoče še povečali kampanjo za skupinske izlete v domovino. Za organizacijo teh izletov je bil določen rojak Lojze Košorok. Enako nujno je, da društvo v bodoče čim bolj poskrbi za organizacijo slovenske šole. Predsednik Lojze Košorok je izrekel tudi zahvalo za vso veliko pomoč pri razvoju društva rojaku Okornu, ki se za stalno vrača v Slovenijo.

Mlada talenta

Učenci glasbene šole, ki jo vodi prof. Otto Weis, v Sydneyu, so v maju priredili koncert. Nastopila sta tudi dva mlada Slovenca Ida Konda in njen brat Martinek Konda, ki sta že večkrat sodelovala na slovenskih prireditvah. Oba sta bila oblečena v slovenske narodne noše. Martinek je zaigral Avsenikovo skladbo, ki je zelo ugajala.

Praznik očetov

Slovensko društvo Sydney je lepo počastilo dan očetov. Prireditvi sta bili kar dve, in sicer v soboto 5. in v nedeljo 6. septembra. Mladina je pripravila bogat kulturni program, zatem pa je bila družabna prireditev.

Brazilijska

Mariborčan ustanovitelj alpinističnega kluba

Prvi alpinistični klub v Braziji je z nekaj prijatelji ustanovil leta 1959 Mariborčan Peter Slavec. Klub se imenuje Clube Alpino Paulista. Zdaj ima stopetdeset članov, ki pripadajo 23 narodnostim. V Braziji ni veliko gora, a so višje kakor naš Triglav. Člani kluba se poleg alpinizma ukvarjajo tudi z raziskovanjem jam. Vsako leto organizirajo tudi odpravo v Ande,

največkrat v Bolivijo in Peru. Peter Slavec je odšel v Brazilijsko v Sao Paulo leta 1956, ko mu je bilo 16 let. S trdim delom podnevi in študijem zvečer je zdaj že dosegel stopnjo inženirja. S študijem pa še nadaljuje. Zaposlen je v neki nemški tovarni.

Srečanje z našimi izseljenci

Pred nedavnim se je vrnil iz Brazije inž. Božidar Guštin, ki je kot strokovnjak OZN, eno leto delal v brazilskem ministrstvu za industrijo in trgovino v Rio de Janeiru. V zvezi z njegovim bivanjem v Braziji nas je zanimalo, če se je v tem času srečal tudi z našimi izseljenci. Guštin je dejal, da se posebej ni zanimal za to vprašanje, da pa se je v tem času večkrat srečal z jugoslovanskimi izseljenci v Braziji; v glavnem pa s tistimi, ki so prišli v to deželo po vojni. Dejal je, da je govoril tudi z nekaterimi, ki so odpotovali iz Jugoslavije ter se naselili najprej v Izraelu, od tam pa so se potem preselili v Brazilijsko. Po narodnosti so največini Srbi in Hrvati. Slovencev pa je srečal bolj malo. V Sao Paulu, kjer je slovensko društvo »Ornus« pa ni bil in tako se ni setal s to skupino slovenskih izseljencev, ki so prišli v to deželo že pred drugo svetovno vojno.

Na vprašanje, kakšen je njegov splošni vtis o naših izseljencih, je odgovoril, da o tistih, s katerimi se je srečal, bi lahko rekel le to, da se v glavnem niso dobro vživeli v brazilsko življenje in dosegli kolikortoliko dober standard. »Tam je huda konkurenca,« je pripomnil Guštin, »in mora priseljenec, ki si želi osamosvojiti in uspeti, znati portugalsko, imeti ustrezno izobrazbo, hkrati pa mora biti tudi prodoren.«

Ko sva se pogovarjala o Slovencih, s katerimi se je srečal, je med drugim omenil Hlebanjo, ki ima v Sao Paulu svojo tovarno, v kateri je zaposlenih okoli 250 ljudi.

V nadaljevanju pogovora je tudi dejal, da se po njegovem naši ljudje v Braziji slabo ali sploh niso organizirali in so preveč ob strani brazilskega družbenega življenja. Tudi to je eden izmed vzrokov, ker nimajo društva, na katerega bi se oprli. Nadalje je omenil, da so tudi dokaj slabo obveščeni o dogajanjih v domovini. Pri potomcih naših izseljencev pa je opaziti, da postopoma pozabljajo na jezik domovine svojih prednikov in se vedno manj zanimajo za deželo svojih staršev.

Na vprašanje, koliko jugoslovanskih izseljencev je v Braziji, je dejal, da se je zanimal za to vprašanje, toda nikjer ni mogel dobiti vsaj približnih podatkov.

Ob koncu je še pripomnil, da kolikor se je sam lahko prepričal v tem času, tudi povprečen Brazilček nima jasne slike o vlogi in mestu Jugoslavije v sedanjem svetu.

Na zlato poroko v Ameriko

Ko sem tisti decemberski dan prišla iz službe, sem našla na mizi pismo iz Amerike. Menila sem, da je od sestre, pa ni bilo. Odprla sem ga in brala: »Draga Pavla, najprej se vam predstavim. Moje ime je Minka Aleš, vaša sestra Marija je moja dobra prijateljica. Obiskal me je njen sin Frank, vaš nečak, in me prosil, naj vam pišem. Želi, da pridete v Ameriko na zlato poroko vaše sestre. Potni list in vse stroške bodo prevzeli njeni otroci — sinova Frank in Bill in njene štiri hčerke. Seveda pa mora biti vse tajno, sestra ne sme zvedeti o tem. Odpišite takoj, če ste za to. Tukaj morate biti že 5. februarja.« Seveda sem bila vabila nadvse vesela. A nisem takoj odpisala. Najprej sem se pozanimala, kako dolgo traja, da bo vse urejeno za potovanje. »Če je treba, tudi v enem tednu,« so mi pojasnili. Potem sem po naši stari navadi še svoje domače vprašala za svet. Svetovali so mi, da naj kar grem. Takrat sem se v mislih že kar preselila v Ameriko.

Tretjega februarja sem bila še v službi. A samo tri ure. Naslednji dan ob pol petih zjutraj, sem odpotovala. Ob 20. uri zvečer sem bila v Frankfurtu, ob 11. uri naslednji dan me je letalo poneslo proti Ameriki. Leteti visoko nad oblaki ni vsakdanje doživetje, posebej še za tiste, ki prvokrat potujejo z letalom. Imeli smo nekaj postankov in končno prispeli na cilj — v Los Angeles.

Izstopili smo. Letališče je bilo prazno. Nikjer nikogar. Med zadnjimi sem krenila proti letališki zgradbi. Nasproti mi prihitela mlada Slovenka. »Ste vi, Pavla?« me vpraša. Pritrdila sem. Ona pa me je prijelala za roko in me potegnila s seboj v letališke prostore. Obstala sem kakor vkopana. Pred seboj sem zagledala velik transparent z napisom: »Dobrodošla v Ameriki, teta Pavla!« Solze sreče so mi zalile oči, ko sem zagledala sestro in še vse njene otroke in vnuke. Kar devetnajst jih je prišlo — le pet je bilo odsotnih. Tam je bila tudi dobra znanka iz Slovenije gospa Mary Matjažič.

Ko smo si segli v roke in je bilo konec fotografiranja, se je oglasila harmonika in v letaliških prostorih je zadonela pesem: Lepa naša domovina! Bila sem ganjena. Potem so dnevi pohiteli kakor minute. Bila sem na sestrični zlati poroki. Videla in spoznala sem mnogo lepih krajev: Disneyland, Miklavžovo vas, prelepa gorska jezera, Marineland, Hollywood in še mnogo lepih krajev. Kar tekmovali so med seboj, kdo me bo kam peljal.

Spoznala sem, kako so tudi mladi ljudje ponosni na svojo slovensko narodnost, čeprav so rojeni v Ameriki. Neka mlada gospa, katere imena se žal ne spominjam, mi je vsa solzna naročila: »Pozdravite mi mojo prelepo slovensko deželo!«

Težko je bilo slovo od teh mojih dobrih ljudi. Spomnila sem se na tista huda prva povojna leta, ko smo prišli iz taborišč v Nemčiji. Ni bilo kruha, ni bilo moke, še marsičesa ni bilo. Prav na veliki petek je poštar prinesel obvestilo: »Na pošti vas čaka vreča moke za brata Rudija in sestro Francko. Kako lepa je bila potem Velika noč. Oh, zlata sestra Marija in dobri Frank!«

V šestih tednih bivanja v Ameriki sem spoznala življenje v tej deželi. Srečala sem se z mnogimi Slovenci, ki delajo čast slovenskemu narodu. Med temi s Frankom in Minko Aleš, ki sta dala pobude za dom ostarelih Slovencev v Fontani. Ta lepa in koristna ustanova je letos slavila že deseto obletnico.

Zadnja nedelja mi bo ostala v trajnem spominu. Domači so mi odhodnico pripravili zunaj na prostem. Otroci so navdušeno prepevali slovenske pesmi, zlasti otroka mojega nečaka petletni Frank in triletna Lisa sta kar naprej prepevala. Sestrin sin Viljem mi je zaupal, da kot zaklad hrani sestrin kovček pleten iz vrbja, s katerim je pripotovala v Ameriko. »V njem so potovale tudi moje plenice,« mi je smeje zaupal. Težko je bilo slovo. Lepo je bilo priti, težko je bilo oditi od dragih domačih. Hvala vsem in za vse! S seboj sem odnesla prelepe spomine, ki mi bodo lajšali težke ure v življenju!

Pavla Voje

Kanada

Bogata sezona prireditve

Slovensko prosvetno društvo »Simon Gregorčič« v Torontu je bilo letos zelo zaposleno z raznimi prireditvami, banketi, pikniki in različnimi športnimi udeleževanji.

Dne 21. junija smo imeli otvoritev naše društvene farme za letošnjo poletno sezono. Ob otvoritvi smo priredili piknik, ki je bil doslej najbolje obiskan. Na bogatem programu smo imeli same vesele in poskočne valčke in polke, s katerimi je številne udeležence zabaval znani orkester bratov Pušičev iz Toronta znan pod imenom »Veseli vandrovčki«. Na tej prireditvi je prvič gostovala v Torontu tudi naša znana rojakinja iz Clevelanda, pevka in zborovodkinja Cilka Valenčič. Zapela nam je nekaj lepih slovenskih narodnih pesmi, nekatere tudi skupaj z Danilom Volkom iz Toronta. Oba izredno nadarjena pevca so poslušalci nagradili z navdušenim aplavzom.

Tekmovanje v balinanju na farmi društva Simon Gregorčič 21. junija letos

Na otvoritvi farme društva Simon Gregorčič 21. junija letos v Torontu

Na pikniku so nastopili tudi naši vneti balinarji. Pomerili so se z balinarji drugih slovenskih društev iz Toronta in si zaslužno priborili pokal. Čestitamo!

Obenem smo se na pikniku tudi poslovali od rojakov, ki so naslednji dan odleteli na šesttedenski obisk v domovino. Izlet je organiziralo naše društvo.

Med ostalimi zelo lepo obiskanimi pikniki, ki jih je naše društvo priredilo na

svoji izletniški farmi, moram posebej omeniti piknik, katerega smo imeli v nedeljo, 2. avgusta. Na tem pikniku smo izročili namenu plavalni bazen za najmlajše, ki so ga tri tedne požrtvovalno gradili naši člani. Bazena sta »uradno« odprli 7-letna Dani in Sonja, ki sta oblečeni v slovenski narodni noši kar oblečeni in obuti seveda, pogumno prvi stopili v vodo novega bazena. Društvo »Simon Gregorčič« je na svoji počitniški farmi letos prvič organiziralo tudi počitniško kolonijo za otroke slovenskih staršev, predvsem seveda za člane društva. Otroci so se zelo dobro počutili na 14-dnevnih počitnicah na farmi in so vsi želeli, da bi tudi v prihodnjih letih lahko preživeli tako prijetne počitnice. Takšne počitniške kolonije za otroke so res pomembne, saj se na njih naši otroci spoznavajo in zbližajo ter ostanejo prijatelji — Slovenci na tem majhnem koščku slovenske farme v tujini.

Francka Seljak

Želja se ji je izpolnila

Po 41 letih je letos spomladi prišla iz Argentine na obisk v rojstno vas Šmartno v Brdih 57 letna Fani Mohorčič, rojena Peršolja. Bila je vsa srečna, koje po dolgem času bila spet med sorodniki in znanci. Čudila se je napredku Goriških brd, velikim lepo urejenim nasadom trt in sadnega drevja, novi vinski kleti, asfaltirani cesti, novemu vodovoduidt. Rada je pripovedovala kako je bilo, ko je kot 16-letno dekle zapustila domači kraj, kjer so živeli kot koloni. V Argentini se je zaposlila v veliki hladilnici tovarne mesnih izdelkov v Berise — La Plata. Tam je delala do upokojitve. Na tem svojem delu si je nakopala astmo, ki jo je mučila nad dvajset let. Doma se je počutila kar dobro. V začetku junija pa se je prehladila. Morala je v bolnišnico. Kljub zdravniški pomoči pa njeno slabo srce ni vzdržalo in po treh dneh je umrla. Tako je preživela v svojem domačem kraju, ki ga je obiskala po tako dolgih letih, komaj mesec dni.

Ko je zbolela, je zaskrbljene sorodnike tolažila, da je taka bila njena velika želja, da ostane v svojem domačem kraju. Pokojnica v Argentini zapušča moža, sina in brata. V Sloveniji pa številne sorodnike. Na domače pokopališče jo je spremljalo veliko število vaščanov, ki so ji poklonili veliko vencev in cvetja.

Naj ji bo lahka domača zemlja, vsem njenim doma in na tujem naše iskreno sožalje.

Premalo ali preveč kilogramov

V času, ko na tem našem svetu več milijonov ljudi strada, ko ljudje umirajo od lakote, zelo veliki ljudje na drugih območjih zemeljske krogle trepeta, da ne bi pojedli ali popili preveč kalorij in tako še bolj obremenili svoje telo z odvečnimi kilogrami. Je že tako, kajti željam, da bi bili vitki in gibčni se čedalje pogosteje pridružujejo opozorila zdravnikov in ugotovitve drugih strokovnjakov, kako nevarna je debelost, saj pospešuje nastanek motenj različnih delov telesa. Seveda veljajo podobne ugotovitve za preveliko suhost, ki je lahko prav tako nevarna za splošno zdravstveno stanje in počutje.

Ne glede na to, v katero skupino oziroma kategorijo sodijo, med debele ali suhe, iščejo ljudje nasvete, recepte in diete, ki bi jim odpravili odvečne kilograme ali pa, kako bi se zredili. Med iskanjem receptov pa redko ali pa morda sploh ne pomislijo, da imajo razen biološke in kalorične vrednosti hrane ter fiziološkega stanja organizma pri ohranjanju normalne telesne teže pomebno vlogo tudi psihični dejavniki. Čedalje več spoznanj s področja mentalno-higienskih osnov psihičnega življenja nas prepričuje, da so lahko glavoboli, motnje pri prebavi, delovanju srca ter ožilju in druge telesne bolezni — posledice psihičnih vzrokov! Zato lahko tudi verjameмо, da je večkrat debelost ali pretirana suhost posledica različnih psihičnih motenj.

Poskusite se spomniti znancev! Gotovo poznate koga, ki zelo disciplinirano upošteva vsa navodila, da bi se zredil ali shujšal, uspeha pa ni in ni!

»Tako rada bi se zredila,« piše naša bralka iz tujine. »Toliko pojem, da bi se vsakdo zredil, samo jaz se ne morem. Hujšam! Ali je kak recept, ki bi pomagal, da bi se zredila? Posebno si želim, da bi bila bolj močna, ker bi mož rajši imel bolj okroglo ženo.«

Koliko takšnih in podobnih pisem pošljejo bralke in bralci uredništvom, prepričani v vsemogočnost napisanega recepta, ki

Azra Kristančič
psiholog

bo odpravil vse težave in odvečne skrbi zaradi manjkajočih kilogramov. V pogovoru lahko zasledimo besede, ki dobro opisujejo psihično stanje suhih ljudi. Navadno pravijo: »Tako je suha ali suh, da sam sebe je.« In prav imajo! Pogosto srečamo pretirano suhost pri ljudeh, ki so nagnjeni k nervozam, nemirnosti in motorični razgibanosti. Če se pridružijo še nenehne skrbi, tesnoba in čustvena lakota, potem ni ničesar čudnega, da kalorije izhlapijo. Kajti vsaka psihična reakcija potrebuje organsko osnovo-gorivo, da požene »psihično kolesje«.

Zadovoljitev nagonov, kot tudi zadovoljitev nagona po hrani, sloni na podedovanih avtomatizmah s posredovanjem živčnega sistema. Vse nagonske potrebe in njih zadovoljitev pa spremljajo čustva ugodja ali neugodja. Znano je, da pri različnih duševnih boleznih in motnjah pogosto srečujemo kvalitativne in kvantitativne motnje nagona po hrani. Tako je lahko odklanjanje hrane izraz »čudnih« idej in čutilnih prevar. Željo, da bi bili suhi, lahko razlagamo različno. Lahko gre le za željo »zadržati linijo«, za strah pred debelostjo ali pa za nenormalne histerične reakcije. Vzrok za pretirano hujšanje je n.pr. lahko tudi tumor hipofize (žleze v možganih), nadalje lahko bolnik izgubi tek zaradi psihoz (duševnih bolezni) ali nervoz. Psihični vzroki suhosti so različni pri različnih ljudeh, izražajo se povsem individualno. Nekateri se zaradi prevelike »živčnosti« n.pr. redijo, medtem ko drugi hujšajo.

Primeri, ki sem jih omenila, kažejo, da je treba pri »uravnavanju« telesne teže še kako upoštevati in skrbeti za psihično ravnotežje in notranjo harmonijo.

Pri debelih ljudeh s tekom, ki meji že na požrešnost, gre marsikdaj za motnje v prebavi, ki so posledica psihičnih vzrokov. Pretirana želja po hrani je lahko posledica čustvenih motenj in konfliktov s seboj ali z okoljem. Takšni ljudje iščejo pogosto izhod iz čustvene stiske v uživanju večjih količin hrane. V bolezenskih primerih tako imenovane abulije-požrešnosti bolniku ne zadoščajo normalne količine hrane. Takšna pretirana ješčnost ni izraz telesnih potreb, ampak nadomestilo za pomanj-

kanje na področju psihičnega življenja. »Grenko življenje si je treba posladkati,« slišimo večkrat, ko kdo zavije v gostilno, ne samo na pijačo, temveč tudi na jedišča, ki naj bi vsaj delno nadomestila tisto, za kar so prikrajšani v ljubezni in drugih čustvih. Nekateri strokovnjaki trdijo, da je pretirano uživanje hrane tudi ena izmed oblik bežanja v otroštvo: ob hrani se odrasel človek, ki je v čustveni stiski, podzavestno vrača v obdobje, ko je jedel še pod okriljem staršev.

Zdravniki, ki so skušali ugotoviti vzroke pretirane debelosti ali suhosti, niso našli pri vseh ljudeh organskih osnov za pridobivanje odvečne ali izgubljanje normalne teže. Zaradi tega so se lotili raziskav še z večjo vnemo nekateri psihoterapevti. Ugotovili so, da obstaja povezava med nagnjenostjo k debelosti in psihičnimi značilnostmi. Trdijo, da so k debelosti nagnjeni tisti, ki so čutili ali čutijo preveliko pomanjkanje na čustvenem, moralnem ali materialnem področju. Prav tako so nagnjeni k debelosti preobčutljive osebe, ki s težavo prenesejo fizično ali čustveno bolečino, tisti, ki nagibajo k depresijam in razburjenju, ki se izogibajo družbenim kontaktom, ki čutijo pretirano odvisnost od družine itd. Pri suhih osebah pa prevladujejo značilnosti, kot so neskladnost želja in sposobnosti, socialna neprilagojenost, splošen občutek pomanjkanja ljubezni, egoizem in podobno.

Vzroki za pretirano suhost ali debelost so torej povsem različni. Zaradi tega je potrebno razen skrivnosti o kalorični vrednosti posameznih živil in prehranjevalnih navad spoznati tudi svoje psihično življenje ter poiskati vzroke, zakaj kljub pravilni prehrani pride do razlik v telesni teži.

Tistim, ki si ne morejo pomagati, lahko pomagajo psihologi z različnimi oblikami terapije. Razen svetovanja in prepričevanja pogosto uporabljajo sugestijo in hipnozo. Psihoterapija ima cilj, da odkrije in ublaži, pa tudi odpravi psihične vzroke, ki lahko vplivajo na pretirani ali slab tek. Le kombinacija pravilne prehrane in odpravljanje različnih psihičnih motenj omogoča, da dosežemo psihično in telesno ravnotežje, ki je temelj življenjskega zadovoljstva in vitalnosti.

Prehrana za tiste,

ki imajo težave z linijo

Tistim, ki se bojé, da se bodo preveč zredile, naj navedemo le nekaj nasvetov glede prehrane. Izogibajte se predvsem tekočin. Tudi če vas hudo žeja, ne pijte preveč, ker tekočine rede. Tričetrť litra tekočine dnevno naj bo najvišja mera. Odrecite se sendvičem, kruhu ob dnevnih obrokih, sploh jejte čim manj peciva. Tudi slaščice si privoščite le tu pa tam — in nikoli preveč. Kakšen košček kolačka ali torte, obrok pudinga naj pride na vašo mizo le od časa do časa. In še to: jedi solite čim manj!

Kakšen naj bo vaš jedilnik?

Sestavljajo naj ga: jajca, meso, zelenjava in razne solate. Kokoške jajce je zelo izdatno hranilo, saj ima 85 kalorij. Pri dieti za hujšanje je dovoljeno uživanje jajc pripravljenih na različne načine, izvzeta je le majoneza in jajčna omleta z mezgo. Pri mesnih jedeh se odločite predvsem za kuhano in dušeno mesto, ki ne sme biti mastno. Koline v kakršni koli obliki črtajte z jedilnika. Ribe si lahko privoščite kuhane ali prekajene, po kalorijah so izdatne (postrvi imajo 96 kalorij) in obenem so lahko prebavljive. Tudi vsem vrstam sira se je treba odreči. Dovoljena je le skuta in liptavski sir. Kaj pa krompir, brez katerega si mnogi skoraj ne morejo misliti dobrega kosila? Če ste v skrbeh za linijo, naj pride čim manjkrat na mizo. Le od časa do časa kot priloga k zelenjavi.

Zelenjavo pa si lahko privoščite do mile volje, razen fižola, leče in rumenega graha. Kuhana naj bo ali dušena brez masti ali na čisto malo surovega masla, ki je od maščob najmanj redilno in zato najbolj priporočljivo. Od časa do časa si v majhni količini za zabelo lahko privoščite margarino ali olje.

Dnevne obroke si lahko obogatite tudi z raznimi solatami in sadjem. Teh si privoščite, kolikor želite — le brez olja naj bodo ali pa čisto malo zabeljene. Tudi kisa naj ne bo preveč.

Tudi razne vrste gob, ki so izredno hra-

nilne in okusne, vam brez skrbi lahko obogatijo vaš jedilnik.

Izmed pijač pa se seveda izogibajte alkohola, ki je znan po tem, da redi. Ne boste se pa pregrešili, če izpijete, kadar to zahteva priložnost, kozarec ali dva lahkega belega vina. Sicer pa so dovoljene pijače: oranžada in limonada, posneto mleko, prava in sladka kava ter razni čaji. Juhe v splošnem pa je najbolje, da sploh črtate z jedilnika, ker le obremenjujejo želodec s tekočino ter prinašajo organizmu tudi maščobe. Občasno so dovoljene le lahke, nemastne juhe iz govejih ali telečjih kosti, divjačine in perutnine.

In še to: dovolj so dva do trije dnevni obroki. Pri vsakem se ne najejte preveč. In po jedi ne počivajte predolgo.

Gibanje, sprehodi in telovadba tudi veliko pripomorejo k prožnosti telesa in vitki liniji. Če se kljub temu redite — poskusite z jabolčno ali jajčno kuro. Dva do tri dni jejte samo nesladkana nastrgana jabolka, seveda v času vaših rednih vsakodnevni obrokov. Ali pa samo dva do tri jajčka na dan, trdo kuhana, lahko tudi pripravljena s kisom in zeleno solato, seveda pa brez olja.

Kaj pa tiste, ki imajo premalo kalorij?

Tudi o tem so nas naročnice prosile nasvetov. Na hitro bi jim lahko odgovorili: za vas je dovoljeno, oziroma zapovedano vse, kar je za tiste, ki se boje za linijo, prepovedano. Vaši dnevni obroki naj bodo izdatni. Ne varčujte pri zabeli, jejte meso in testenine, privoščite si slaščice. Jejte kruh pri dnevnih obrokih in če je mogoče, si privoščite tudi malice. Preden ležete, zvečer izpijete kozarec polnomastnega mleka in pojejte zraven eno do dve žlici cvetličnega medu. Po jedi, če je le mogoče, vsaj pol ure počivajte.

Sicer pa velja za ene in druge: marsikaj je odvisno od posameznikov, od okoliščin, v katerih žive, od telesnega ustroja in ne nazadnje tudi od starosti in zdravja. O teh vzrokih je podrobno spregovorila psihologinja. Priporočamo vam, da ta članek pazljivo preberete.

Ina Slokan

Jutri za kosilo

Juha iz zelene
Teletina z gobami
Krompirjev piré
Solata
Palačinke z dušenimi jabolki

Juha iz zelene

• Iz primerne količine (kolikor je pač družinskih članov, za katere kuhamo) maščobe — masla, margarine, olja ali masti ter moke naredimo svetlo prežganje, ki mu dodamo nekaj drobno sesekljane čebule in srednjeveliko, olupljeno in nastrgano zelenino korenino. Solimo, dodamo še nekaj sesekljanih zeleninih listov zalijemo s toplo vodo ali kostno juho ter kuhamo deset minut. Zatem vmešamo v juho nekaj žlic kisle smetane ali stepeno jajce. Po želji lahko damo na juho opečene ali ocvrte žemljine rezine.

Teletina z gobami

Telečje zarebrnice ali zrezke posolimo in hitro opečemo na maslu ali olju. Ko zarumene, jih potresemo z žlico moke, zalijemo z zajemalko tople vode ali juhe in pokrijemo, da se meso duši.

Nekaj svežih jurčkov ali smrčkov (lahko so tudi druge sveže ali suhe gobe, suhe moramo seveda prej malo namočiti), narežemo in očiščene prepražimo na olju ali maslu, solimo, dodamo nekaj drobno sesekljane peteršilja in nekaj rezin svežega paradiznika. Med praženjem gobe zalijemo z nekaj žlicami tople vode ali juhe. Nato pa gobe dodamo teletini, jed premešamo in še malo pookuhamo. Če je omaka preredita, jo zgostim z drobtinami. Okus izboljšamo z nekaj žlicami kisle smetane.

Palačinke z dušenimi jabolki

Iz testa za palačinke spečemo palačinke, ki jih napolnimo z naslednjim nadevom: nekaj dobrih kislih jabolok olupimo, zrežemo, dodamo sladkor nekaj limonovega soka ali nekaj žlic belega vina ter jih na hitro do mehkega dušimo. Dodamo lahko tudi rozine. Ko se nadev malo ohladi, z njim napolnimo palačinke.

Vesele in žalostne

Jože Snoj

priповedi Bena Zupančiča

Kakšen je na pogled pisatelj Beno Zupančič, ki je za Slovence napisal že veliko knjig in povedal veliko zgodb, med katerimi so jih nekaj posneli tudi že na film? To boste gotovo vprašali, kajti največkrat se človeku že z obraza bere, kdo in kaj da je.

No, Beno Zupančič je krepak petinštiridesetletnik širokega, nasmejanega obraza, pa hiter v opazkah in kretnjah in — pravijo, ki ga поблиže poznajo — sila delaven. Bo že res, da je tako, bi dejali, saj kako pa bi sicer mož, ki se ukvarja s politiko in

je kar naprej na poti med Beogradom in Ljubljano, še utegnil napisati vsakih nekaj let po eno knjigo.

Stavim, da bi se — če bi ga, recimo kdaj srečali — prej zapletli z njim v živahen pogovor, preden bi imeli čas vprašati ga, s čim vse se ukvarja. Zdi se, da razen s politiko SZDL, to je z organizacijo najširših ljudskih plasti v Jugoslaviji, ki jo sedaj skupaj z drugimi funkcionarji vodi, še z marsičim. Kajti besedoval bi z vami prav o tistem, kar vas privlači ali tišči, in zraven bi se za vse zanimal.

Kako pa bi sicer kaj vedel o življenju, če ne bi bil tak — dobrodušen, razumeva-joč in venomer radoveden? Kako bi, če bi bil pust in zadržan in odljuden uradnik, mogel biti pisatelj? In ker ni tak in ker je vrh tega še nadarjen za pletenje najrazličnejših resničnih zgodb, ki jih je doživel ali o katerih je slišal pripovedovati, je pisatelj. In to eden najbolj vidnih v svojem rodu.

Ta rod je začel pisati po drugi svetovni vojni. Doživel je še prvo Jugoslavijo, pa narodnoosvobodilni boj med vojno, pa potem čas obnove, graditve in navsezadnje obdobje zmeraj bolj sproščenega samoupravljanja. Zato so zgodbe tega rodu zdaj iz časov ilegale in partizanskega boja, zdaj spomini na predvojna leta, zdaj pričevanja o težkih in lepih dneh in celih obdobjih nove Jugoslavije.

Prav tako je s pisateljskim delom Bena Zupančiča. Ko je leta 1951 izdal zbirko novel »Štirje molčeči in druge zgodbe«, je bil še ves v usodah ilegalcev in borcev, kakor je vse to sam doživljal v okupirani Ljubljani kot dijak in študent. Tri leta kasneje v zbirki novel »Veter in cesta«, pa se mladi pisec že ozre po svoji okolici. V njej ga marsikaj zaboli, marsičemu išče odgovor, zraven pa je še vedno nepopoljšljivo zaverovan v življenjsko radost malega človeka, ki joče, kolne, lovi vesele trenutke, pa spet obupuje, a se nato znova spet vzravna in rine naprej, ker rad živi

in ker si prizadeva za boljši in vedrejši prostorček pod soncem.

V pripovedih Bena Zupančiča je gotovo največja odlika to, da doživlja svoje junake ne kot ideolog, ampak skuša biti eden izmed njih v človeški množici, ki se komajda kdaj, pač v zelo hudih trenutkih, zave, kako se stvari sučejo, oziroma kako jo, to množico, sučejo.

Ni čudno, da potem nekateri opažajo, da je kljub svojemu poklicu, kljub politiki, včasih kar močno nevezan in oster v opazkah. Pisatelj sam sodi, da si politika prizadeva vse spraviti v red, umetnost pa povzroča razburjenost, ko odkriva resnico o življenju. In on, kot kaže, hodi med tema dvema usmerjenostma uravnотеženo srednjo pot.

Za zbirkami novel je izdal povest »Mrtvo morje«, nato pa kar dva romana. Prvi, »Sedmina«, je izšel 1957. leta, drugi, »Meglica«, pa leta 1968. V prvem, kot prikazuje tudi film, se spominja dijaške ilegale in junaških del mladincev, ki so posegli po orožju iz čisto preprostega občutka zatiranosti in so kot taki, ne kot kakšni filozofi ali poklicni aktivisti, tudi brez pomisleka umirali. V »Meglici« pa se znova ozre po svojem času. Veliko tragičnega, pa tudi smešnega in celo poniglavega najde v njej. Ampak že spet je njegova vera v nepotvorjenih, poštenih in zagnanih srcih, v mladi ljubezni in njeni četudi ovir in ovinkov polni prihodnosti.

In končno je letos izdal še knjigo z naslovom »Plat zvona«. V njej se vrača v svojo mladost, v leta do prve svetovne vojne, kakor jih doživlja deček, ki je v marsičem pisatelj sam. In zdaj je vrsta na nas, da posredujemo nekaj besed o tej Zupančičevi mladosti.

Beno Zupančič je bil eden izmed dveh otrok delavske družine. Oče in mati sta bila doma z Brežiškega konca. Oče se ni izučil za ključavničarja — moral je na soško fronto — zato je posegal po raznih delih, na žagah in drugod, ter prebival s

Beno Zupančič

svojo družino zdaj kje na Hrvaškem, zdaj v Sloveniji. Končno se je za stalno naselil v Ljubljani, kjer je dobil službo pomagača za različna opravila pri Kranjski hranilnici.

In tako je Beno Zupančič nekako z desetim letom postal Ljubljčan, eden izmed tistih pobov, ki so se podili v prostoru od središča mesta pa tja do Trnovega, Golovca in Rožnika. V Dramo, za katero je nekaj časa stanoval, je kupal od zadaj, izza odra, in si seveda vtisnil v spomin najrazličnejše igre, hodil se je kopat na Ljubljano, pa Mali graben, pa na Savo, kolesaril je v Kranj ali v kako drugo smer, pa hodil v gimnazijo in se kasneje vpisal na univerzo na slavistiko. V otroških letih je prebival med delavci in kmeti, v ljubljanskih pa med tisto, kot so bili razni obrtniki, nižji uradniki, pa tudi hišniki in celo profesorji.

Natanko take ljudi je najti tudi v njegovih knjigah. Pisatelj je do njih kaj šegavo zajedljiv in hudomušen, pa tudi oster včasih. Toda vselej jih ima tudi rad, vedno najde zanje tudi kako opravičilo in navsezadnje svetlo točko. V tem malomestnem svetu, kakršnega je spoznal do vojne, med njo, ko je v Dachau zgubil očeta, in po njej, se počuti doma. V njem je našel tudi po vojni odrinjene in zapostavljene borce, ki se niso znali pa tudi niso mogli ujeti v novem, v gospodarski uspeh in standard usmerjenem življenju. Pa pustimo ob strani to bolj žalostno plat Zupančičevega pisanja, ki bolj opazuje, kakor razglablja in sodi, in prisluhnimo njegovim lastnim šegavim spominom. V njih je natanko to, kar smo bili že povedali o njem. Toda napisano je tako, kot je pisatelj v svojih zrelih letih občutil in se iz vsega otožno veselo pošalil. Tudi v tem tonu je morda droben ključ do njegovega celotnega pisateljskega odnosa do življenja — do otožno veselega popotovanja od postaje do postaje, ki ga vi, izseljenski rojaki najbrž še posebno dobro razumete.

»Kraj, kjer sem se rodil in rasel,« pravi Beno Zupančič, »v katerem je bilo veliko usod ljudi, ki so morali po svetu za kruhom, je bil čuden kraj. Imel je veliko obrazov, veliko prebivalcev, veliko imen, v njem so govorili več jezikov. V mojem spominu živi, kakor bi živel Mesec, ko bi bil kdaj tam.«

Ali se vam ne zdi, kot da je spregovoril o svoji mladosti kdo od vas, ki ste se morda rodili v tujem mestu, med tujimi ljudmi, pa ste vseeno ostali Slovenci? Mislim, da bi tako lahko zapisal skoraj vsakdo od vas.

In potem ena izmed tolikih sprememb, posledica tolikih zamenjav očetove službe: »Takrat se je tudi hišica spremenila in jaz sem začel hoditi v šolo. Preden sem šel v šolo, sem moral vsak dan napasti kravo, in ko sem se vrnil iz šole, sem moral znova napasti kravo... Imel sem lepo papirnato torbo, ki mi jo je razmočil jesenski dež, zato sem pozneje dobil cekar... V tisti šoli sem se naučil slovensko, poleg tega pa sem bil odličen učenec. Enkrat sem šel v šolo tudi zvečer, a me je sredi vasi ustavila teta Zefka. Ves rdeč od sramu sem se vrnil domov. Opoldne je bila namreč huda ploha, in ker sem se vrnil domov ves premočen, sta me stara mama in teta Mici zakopali v pernice. Zbudil sem se šele zvečer, ko je ura na uteži kazala sedem. Prepričan sem bil, da je jutro... Potem sem bil jezen in sem šel v drugo šolo, ki je bila slabša od prve, ker se nismo nič učili. V njej sem spet pozabil slovensko... Ravno takrat je v mojem rojstnem kraju zrasla še tretja šola in v njej sem se spet naučil slovensko... Ne da bi vedel kdaj, je zraven vseh teh šol in hiš zrasla še ena šola in še veliko visokih hiš. Vasi so nenadoma rekli mesto, cesti ulica in iz moje slovensčine so brili norce...«

Kaj ni, kot da bi poslušali koga izmed vas, čeprav Beno Zupančič ni bil nikoli z družino čez lužo. Doživljal pa je podobno trdo življenje in ker je bil nadarjen in ker je navsezadnje le ostal na domači zemlji, je v vsem tem našel vabilo, naj se izkoplje v boljši, lepši in popolnejši svet, v svet umetnosti. Gotovo bi se kaj takega posrečilo tudi marsikom izmed vas, ko bi mu bile razmere in okolje kljub vsemu toliko naklonjene. In potem lahko z Benom Zupančičem, sedaj slovenskim pisateljem, ki je v malih slovenskih razmerah in malem človeku zaslutil veliki in dragoceni dar življenja in nehanja maledga, a zmožnega in trdoživega naroda, sklenil z le na videz šaljivimi besedami: »Navsezadnje sem se postaral in začel pisati žalostne ali posmehljive povesti.«

»Neretvi« bo sledila »Sutjeska«

Narodnoosvobodilna borba jugoslovanskih narodov je bila doslej že neizčrpen vir motivov za umetnike vseh vrst. Doslej največja filmska stvaritev te vrste je film »Bitka na Neretvi«, ki je bil prodan v vse dežele sveta razen v Kitajsko in Albanijo. Skupina filmskih ljudi tudi že več tednov dela na pripravah za nov velefilm iz na-

rodnoosvobodilne borbe. To bo film z delovnim naslovom »Sutjeska«. Film bo pripovedoval o dogodkih v juniju leta 1943, ki so se odvijali na Tjentištu ob reki Sutjeska. Gre za zgodovinski dogodek iz pete ofenzive, ko se je 19.500 partizanov skupno z glavnim poveljstvom jugoslovanske partizanske vojske znašlo v obroču 119.000 sovražnih vojakov in se iz nje ga prebilo. Film bo režiral Stipe Delić, ki je tesno sodeloval z Veljkom Bulajićem, režiserjem filma »Bitka na Neretvi«. Poleg številnih najvidnejših domačih filmskih igralcev bo v filmu nastopala tudi vrsta tujih. Med tujimi izstopajo znan imena kot Orson Wells, ki bo v filmu igral Churchillovega sina Randolpha, Anthony Quinn, Kirk Douglas, grška pevka in igralka Irena Papas in drugi. Če bo šlo vse po načrtih, bo film dokončan sredi leta 1972.

Razstava vojaških uniform v Ljubljani

Pokrajinski muzej iz Maribora je pred kratkim priredil razstavo vojaških uniform v arkadah ljubljanskega muzeja na Trgu revolucije v Ljubljani. Na tej razstavi so bili razstavljeni predmeti, katerih izvor sega tja v 17. stoletje, ter se konča z drugo svetovno vojno in narodnoosvobodilno borbo. Na razstavi je bilo mogoče videti med ostalim tudi konjeniške uniforme in opremo. Iz zgodovine konjenišstva vemo, da imamo Slovenci v konjeništvu zelo bogato zgodovinsko tradicijo. Razstava v Ljubljani, ki je bila ponovitev podobne mariborske razstave, je vzbudila veliko zanimanja.

J. M.

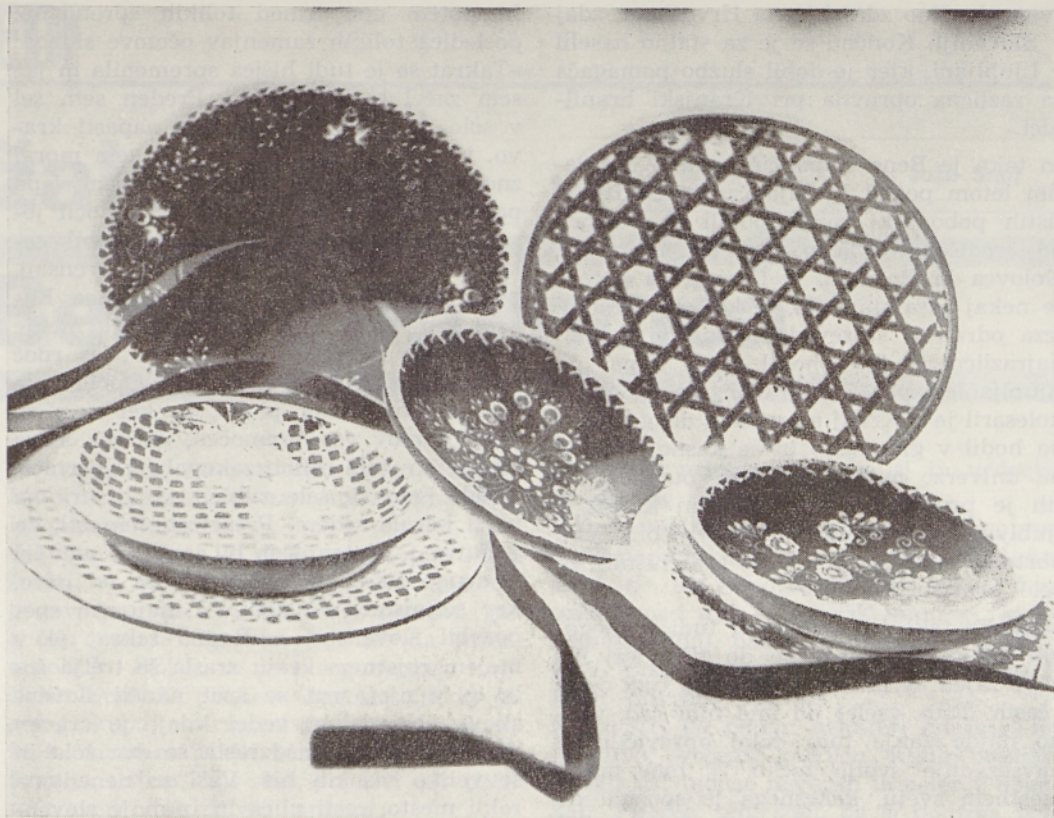
Jaki bo poslikal šolo

Naš znani slikar samouk Jože Horvat — Jaki bo poslikal pročelje šole v Žalcu, ki so jo letos poleti obnovili. Podobe na šoli bo izdelal v grafitni tehniki.

Gradnikova spominska soba

V Medani bodo v rojstni domačiji primorskega pesnika Alojza Gradnika uredili pesnikovo spominsko sobo, kjer bodo zbrana njegova dela, rokopisi, pesmi, slike itd. Odprta bo že letos.

Ribniški spominki znani po vsem svetu

Ribniški spominki

Lahko rečemo, da ni Slovenca, ki ne bi poznal majhnega in slikovitega mesta na Dolenjskem — Ribnice. Ljudje iz teh krajev so znani široko po svetu zaradi svojih suhorobarskih in lončarskih izdelkov in po pristnem, ljudskem humorju, ki jim ga nikoli ne zmanjka. Zato tudi ni čudno, da so ribniški krošnjarji obredli dobršen del sveta, vse do Budimpešte, Dunaja, Prage... Že v rimski dobi je tu vodila pot proti Trstu, po kateri so krenili v svet polno natovorjeni vozovi s temi izdelki. Ribničanje so pri svojih kupčijah morali imeti dobro »namazan« jezik, da so lahko čim bolje prodali svojo suho robo. S hudo mušno šalo, ki jo je znal prijetno zaviti, je Ribničan dobil pušelj sena in škafo vode za konja, zase pa prenočišče in kaj za pod zob.

Čprav je del ljudi odhajal po svetu in se po kupčiji vedno vračal v rojstni kraj, je del prebivalstva ostajal na siromašni kraški zemlji, jo pridno obdeloval in poskušal iz nje iztisniti najosnovnejše za življenje. V zimskih dneh pa so ti ljudje sedli za tople peči in izdelovali razne predmete iz lesa: preproste žlice, kupalnice, lesene krožnike, rešeta, rete, sita, lončene posode in kot sami pravijo »vsega šmenta«... Pri tem delu pa so se rojevale tudi šale, ki so odhajale v svet in postale slavne s svojimi krošnjarji.

Zato ni nič čudnega, da so v takšni barvitosti domačega jezika zrasli možje, kot so: oče slovenskega knjižnega jezika Primož Trubar, Fran Levstik, Josip Stritar, dr. Ivan Prijatelj, Stanislav Škrabec itd. Pa pustimo zgodovino. Krošnjarjev je bilo čedalje manj, postali so »modernejši« in »suho kljuse« so zamenjali avtomobili, na katere še kdaj pa kdaj naloži suhorobarske in lončene izdelke ter se odpravi v bolj oddaljene kraje, kamor še niso tako močno prodrli sledovi modernizacije.

Ribničan pa ne bil Ribničan, če se ne bi domislil: »Tisto, kar se je nekoč izdelovalo za široko potrošnjo in brez česar nekoč ni mogla biti nobena gospodinja, bomo začeli izdelovati v miniaturnih oblikah.« In tako so se rodili ribniški spominki, ki so postali zelo cenjeni in iskani tako v Sloveniji kot tudi drugod po svetu, svoje mesto pa so našli med pristnimi slovenskimi folklorističnimi izdelki, kot so idrijske čipke ter železni okrasni predmeti kroparskih kovačev.

Večina turistov, ki obiše našo deželo, želi svojcem prinesiti izvirne spominke. Tega so se pred dvanajstimi leti krepko zavedali tudi člani ribniškega turističnega društva, katerega tajnik je že vrsto let Franjo Matoh. Domislili so se, da bi pričeli izdelovati miniaturne izdelke ribniške-

ga suhorobarstva in lončarstva. Dolgo so se trudili, da bi dali tem izdelkom domačnost, ki je značilna za te kraje, slovenskega človeka in ki ne bi bila kič. Posvetovali so se z etnologi, profesorji, likovniki in se odločili za izdelavo spominkov, ki imajo posebno ornamentiko — ribniško vitro. K vsemu temu je mnogo pripomogel dober poznavalec ribniške tradicije prof. Janko Trošt, ki je prvi pričel vžigati v les takšno ornamentiko. Nekateri so sicer dvomili v uspeh, a redki entuziasti so vztrajali in tako uspeh ni izostal. Že prvo leto so prodali za 600 tisoč starih dinarjev spominkov, danes, po dvanajstih letih, pa je ta vsota že dvajsetkrat večja. Lani pred novim letom je v Ribnico prišel celo trgovec iz Kanade in kupil za 40.000 st. dinarjev vzorcev, letos pa je turistično društvo zopet obiskal njegov zastopnik in hotel naročiti 25.000 skledic, prav toliko poslikanih kuhinjskih desk in nekaj tisoč kosov lesenega kuhinjskega pribora. Žal, naročila niso mogli sprejeti, ker so njihove zmogljivosti premajhne, povpraševanje po teh edinstvenih suvenirjih pa preveliko.

Samo izdelovanje spominkov je precej zahtevno. Strugarji jih izdelujejo iz posebne vrste lesa, ponavadi jelovega, ki pa mora biti lepo raščen. Na posebnih strožnicah oblikujejo iz celih kosov predme-

Souvenirs from Ribnica

known all over the world

te različnih velikosti, najmanjše pa morajo ročno izrezljati s posebnimi za to pripravljenimi nožiči. Potem jih krasijo ljudje najrazličnejših starosti in poklicev: od preprostega kmeta do arhitekta. S preprostimi električnim strojčki previdno vžigajo v mehki les najrazličnejše ornamente, ki pa so vsi sestavljeni iz značilne ribniške vitre z različnimi variantami. V ribniški dolini je danes več kot 50 takšnih izdelovalcev, pod njihovimi rokami dobivajo male žličke, vilice, rešeta, sita in še cela vrsta drugih izdelkov svojo dokončno ornamentno okrasitev.

Ribniški pušeljc je znan po vsej naši domovini, podarili so ga tudi maršalu Titu, razen tega pa potuje na vse kontinente sveta. Naročila prihajajo od vsepovsod: iz ZDA, Kanade, Avstralije, ZRN, pred nedavnim pa so ga poslali celo v daljno Japonsko. Ribniško turistično društvo se lahko pohvali s celo vrsto plaket in priznanj, ki jih je za svoje delo dobilo od turistične zveze Jugoslavije, na raznih sejmi in razstavah. Še več kot vse to pa je vredna zavest teh ljudi, da so nekaj, kar je bilo nekoč tako značilno za te kraje in je počasi že pričelo odmirati, zopet oživeli, mu dali novo podobo, ki ni cenjena samo doma, temveč tudi drugod po svetu. S tem pa so poplačane vse tiste ure, ko so te miniaturne izdelke krasile delovne roke in jim dale značilno slovensko podobo.

One could hardly find a Slovenian who wouldn't know the picturesque little town Ribnica at Dolenjsko. People from that place are world wide known for their wooden and pottery handicraft, and for the true folk humor which they never run short of. No wonder then, that the pedlars from Ribnica had seen quite a lot of world; they would go peddling as far as to Budapest, Vienna, Prague... In the Roman times already, there led a road to Trieste from where the carts, fully loaded with goods, would set out on their way abroad.

To make good bargains the people from Ribnica had to have a well «oiled» tongue. With a waggish joke, told with a pleasant singing accent, the pedlar would get a small stack of hay and a paiful of water for his horse, and some food and a place to stay overnight for himself.

While most people would go away peddling, always to return to their hometown after the bargain, the rest would stay on the bare and rocky land, tilling it hard to make their living. In winter time these people would be sitting around warm stove and making various kinds of things: simple wooden spoons, laddles, plates, sieres, riddles, pottery, and, as they say »vsega šmenta« (»all kinds of junk«). At their work the new jokes were born; they were spread by the peddlars far beyond Slovenian borders and became as famous as the products from Ribnica.

Majority of tourists who visit our country want to bring authentic souvenirs to their families. The members of Ribnica Tourist Association (Franjo Matoh has been its secretary for a long time) were well aware of this and twelve years ago they thought of manufacturing the miniature articles of Ribnica handicraft. They were trying hard to give the articles the native spirit characteristic for this region and Slovenian people, and a touch of art at the same time. Many ethnologists and artists were consulted and finally they started to make wooden souvenirs with a special kind of ornaments, the so called »vitra« ornaments. Professor Jaka Trošt, an expert in the Ribnica tradition who was the first to being engraving these ornaments, helped them a lot with their work. Some had doubted the succes of the whole enterprise but the persistent endeavors of few enthusiasts were highly rewarded. The very first year six thousand dinars' worth of souvenirs was sold. In twelve years this sum has increased twenty times. Last December even a tradesman from Canada came to Ribnica and bought four hundred dinars' worth of simples. This year his agent visited the Tourist Association again and wanted to order 25 thousand little bowls, the same amount of ornamented kitchen-boards, and a few thousand other pieces of cooking-ware. Unfortunately, they were not able to accept the offer because their supply is far short of the current for these unique souvenirs.

Ribnica

Jana Milčinski

Rumenega zmaja potovanje v črno noč

Nekega dne je Matiček naredil velikega rumenega zmaja. Na hrbet mu je narisal kot melona veliko okroglo oko in mu napravil dolg rep iz rdečega papirja.

»To je najimenitnejši zmaj v naši ulici,« si je rekel Matiček. »Jutri ga bom spustil pod nebo.«

Potem je položil zmaja pod okno in zadovoljen zaspal.

Zmaj pa ni mogel zaspati. Svoje veliko okroglo oko je upiral v tiho noč in si želel:

»Joj, kako rad bi že nocoj poletel nad mesto, nad gozd, visoko, visoko pod nebo, da bi videl, kako se me ves svet boji.«

Veter potepuh, ki se je potikal okrog vogalov in prisluškoval pri priprtih oknih, je zaslišal zmajevo željo.

»Ej, zakaj mu ne bi ustregel,« si je rekel, »saj tako in tako nimam drugega dela.«

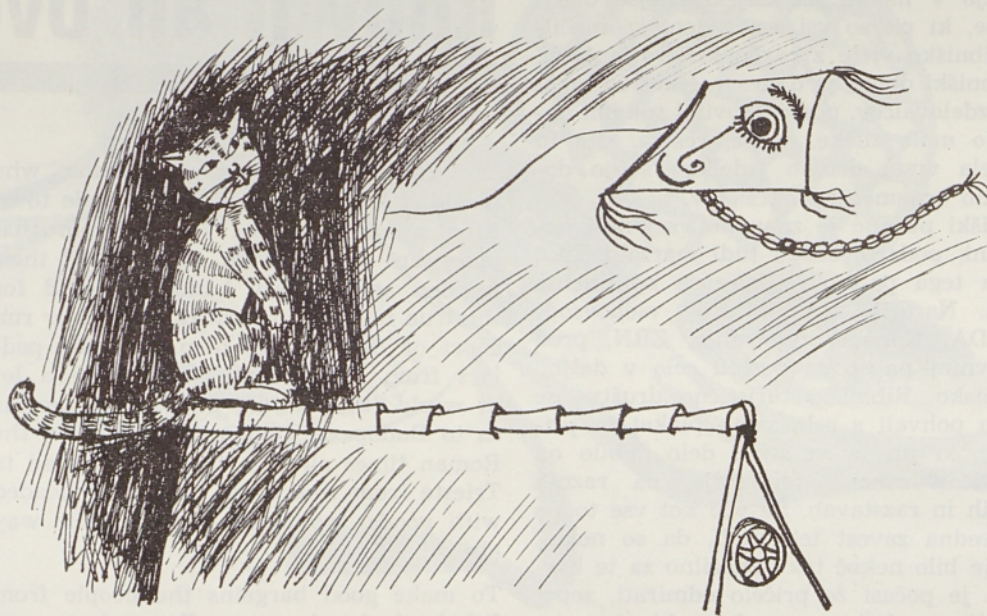
Zaletel se je v priprte oknice in jih s treskom odprl. Potem je planil v sobo, si naložil zmaja na hrbet in odšumel na plano.

Najprej sta zaplavala nad mestom. Na strehi visoke hiše je sedel zaljubljen maček in milo mijavkajoč čakal sosedovo muco. Ko je nad njim privršal rumeni zmaj z dolgim rdečim repom, se je razjezil: »Glej jo, hudobno pošast, ki mi hoče ugrabiti ljubljeno muco!«

Z naježno dlako je zapihal v zmaja, zapihal in tako glasno zamijavkal, da se je zmaju zatresel rep in prestrašen je zaprosil veter:

»Tukaj mi ni všeč. Poletiva rajši drugam!«

Veter ga je ubogal. Zapihal je močnejše in ga zanesel nad temni gozd. Tu ga je zapazila sova, ki je stražila na visoki smreki.

»Hu-u-u-u! Hu-u-u-u!« je svareče zaskovikala, »Hu-u-u-u, pošast je tu!« Vse nočne ptice, ki so zaslišale njen klic, so se zbrale v jato. Čivkajoč, piskajoč, hukajoč so se zapodile za zmajem in ga ščipale v rdeči rep. Gotovo bi mu ga scefrale, če bi ne bil veter hitrejši. Zadnji trenutek ga je odpihal na varno.

Ko si je zmaj za silo oddahnil, je rekel:

»Tudi nad gozdom ni lepo. Rajši bi poletel visoko pod nebo, k svetlim zvezdam in rumenemu mesecu.«

Veter je ubogljivo raztegnil meh in nesel zmaja više in više. Tedaj pa jima je pot prekrizalo urno letalo. Kot žareče oči so se svetila njegova okrogla okna, hrumeče so brneli njegovi motorji.

Zmaj se je prestrašil. Kdo je ta pošast? Kaj mu bo naredila?

Toda letalo se ni zmenilo zanj. Grmeč je švignilo mimo in kmalu izginilo za obzorjem. Zmaj je s svojim velikim očesom ponosno gledal za njim. »Ta se me pa boji!« si je rekel ponosno. Potem se je z vetrovo pomočjo vrnil k Matičku in zadovoljen zaspal.

Niko Grafenauer

S A M

Pedenjped se sam oblači,
sam počeše in umije,
čevaljčke si sam skrtači,
sam se s čepico pokrije.

Sam gre v širni dan na pot,
sam preudari kod in kam.
A čeprav je tak gospod,
svečke ne obriše sam!

OTROŠKA LJUDSKA PESEM

Tondidli daja,
Lipej pa raja
tamle pod lopo
z židano jopo.
Bele ima šolenčke,
sivo suknjico,
laske rumene,
belo kapico.

Josip Ribičič

Lahkoverna zajčka

Sreča lisjak zajčka in zajkljico: »Kam pa, ljuba otročička?«

»Midva nisva več otročička, ampak zajca,« odgovori zajček. »Rada bi šla plesat. Ušla sva od doma.«

»Tako, tako,« zamrmra lisjak. »Ali že znata plesati?«

»Nak, ne znava še, pa se bova naučila!« odvrne zajkljica.

»Če hočete, vaju naučim,« de lisjak in privleče iz žepa piščalko.

»Pa daj,« se razveselita zajček in zajkljica.

Lisjak sede na ograjo in zapiska na piščalko: »Trilili, tralala,« zajček in zajkljica pa zaplešeta: cimpili, campili, hopsasa.

Pa neha lisjak piskati in vzdihne: »Joj, ko bi vaju moji otročički videli, kako znata plesati: cimpili, campili, hopsasa.«

»Pa jih pokliči, naj pridejo gledat,« predlaga zajček.

»Kako naj pridejo, ko pa so še tako majhni, ne znajo še hoditi.«

»Pa pojdimo mi k njim!« predlaga zajkljica.

»Saj res,« se razveseli lisjak in poda roko zajčku in zajkljici. In gredo proti lisjakovemu domu. Pridejo do velike skale. Tam je luknja, ki pelje v lisičino.

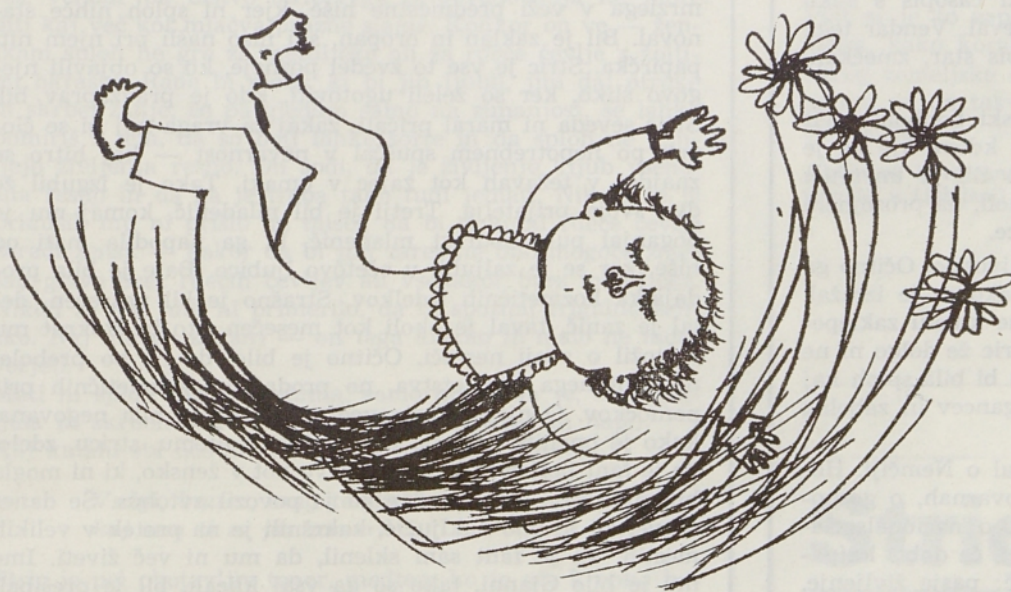
»Doma smo,« se oblizuje lisjak, »kar naprej, otročička, lisičke že komaj čakajo.«

A tedaj se oglasi za njegovim hrbtom: »Stoj!« Bil je policaj, debeli pes čuvaj. Z močno taco zgrabi lisjaka za vrat in udriha z drugo po njem: »Tat tatinski. Rad bi zvalil otročiča v svoj dom, da bi ju tam pohrustal, kaj?« Zajček in zajkljica gledata, kaj se godi, potem pa šepne zajček:

»Beživa!«

In jo mahmeta čez drn in strn proti svojemu domu.

Srečko Kosovel

DETE NA TRAVI

Ko je sonce posijalo,
se je dete nasmejalo
in razkrilo ročice
v zrak, kjer plavale so ptice;
šum borovcev poslušalo.

Ptičice so mu zapele,
ročice so zadehtele,
zašumeli so gozdovi,
božali so ga vetrovi,
drobno dete je zaspalo.

Stric

Klical ga je za strica, četudi na bil pravi stric — mama je rekla, da je njen popoli bratranec. Prikazal se je lepega poletnega dne, se usedel za mizo in se hipoma udomačil, kakor da je to samo po sebi razumljivo. »Blagor vam,« je sladko vzdihnil, »ki imate vsaj streho nad glavo.«

Oče se je ozrl v strop in odgovoril: »Streho pa streho, ampak tale strop bi se podrl, ko bi kdo stopil nanj na podstrešju.«

Bil je lep in gosposki človek, neprestano se je smehljajal in pripovedoval o Evropi. Nosil je rožnato rdečega metuljčka na poškrbljenem ovratniku, rdeče čevlje z rumenimi okraški in manšetne gumbje iz jantarja.

Plata vse to ni moglo preslepiti kaj več kot za trenutek. Kaj hitro je dognal, da je metuljček privezan na porumeneli ovratnik z vezalko za čevlje, da so ovratnik in manšete pripeti na srajco z gumbi, ki si jih je sam prišil. V čevlje si je deval kose kartona, zakaj sredi podplatov so zijale velike luknje. Poleg tega je ugotovil, da nemška ura, ki jo je stric bahato nosil v žepu progastega telovnika, sploh ne tiktaka. Bril se je z navadnim holandskim milom in pri tem preklinjal v francoščini ali v nemščini. V torbi, ki jo je prinesel s seboj, je imel samo platneno brisačo, čopič, avstrijski brivski aparat in star belgijski časopis s sliko pevskega zbora, v katerem je nekoč prepeval. Vendar tega ni bilo mogoče dokazati, ker je bil časopis star, zmečkan, slika pa potemnela.

Platu je stric prinesel velik zelen francoski bonbon, zavit v svilen papir, kar je bilo nenavadno — kdove kje ga je dobil in koliko časa ga je nosil s seboj. Bil je imeniten pekoč bonbon, dišal pa je po smrekovi smoli, na prosojnem papirčku so bile natisnjene zelene smrečice.

Oče je strica sprejel s posmehljivo ljubeznivostjo. Očitno ga je motila njegova gosposkost in način, kako se je izražal. Ko je Plat prinesel iz gostilne vina, sta se kmalu zaklepetala in Plat je opazil, da smehljajoči se stric že dolgo ni ne pošteno jedel ne pil. Zato je mama, ne da bi bila sploh kaj pripomnila, skuhala za večerjo grmade žgancev in zabelila z debelimi ocvirki.

Potem so spet pili in stric je pripovedoval o Nemčiji, Holandiji, Belgiji, Franciji, o rudnikih in tovarnah, o gospodarski krizi, o delavskih pevskih zborih, o nacionalsocialistih, o tem, kako fino se dá tam zaslužiti, če dobiš kajpada dostojno delo. Z rudniki pa da ni nič: pasje življenje, garanje, človek nima ne volje ne časa, da bi se vsaj malo

razvedril, zraven pa visoke cene, velika mesta, vse se blešči kot položeno in človek si ne more kaj, da bi ne nosil metuljčka in rdečih čevljev. Eden njegovih nemških prijateljev si je fino postlal v godbi na pihala, pihal je v bombardon, se nato oženil s trgovko, ki se je ukvarjala s tihotapljenjem svilenih italijanskih dežnikov, in se nazadnje vpisal v nacionalsocialistično stranko — v njej je bodočnost, tako je trdil. Tako je pač v Nemčiji, kjer je krizo dobro izkoristil Hitler, kaj pa bo iz vsega tega nastalo, nihče ne ve. Ljudje pričakujejo vse mogoče — od najboljšega do najhujšega. Kar se njega tiče, mu je še najbolj ugajalo v Belgiji, tam nimajo takih političnih popadkov in ne nosijo toliko vrst uniform. On da ima najrajši civilno življenje, zlato svobodico tisti čas, ko ne delaš, in malo življenja... zato menda živimo. Drugi njegovih prijateljev, s katerim je delal v tovarni steklenic, je bil Afrikanec, sin Evropejca in Arabke s trohico črnske krvi — imel je mandeljnaste oči in vse ženske so norele za njim. Komaj da se jih je bil otepel, zakaj bil je noro zaljubljen v neko kot ogenj rdečo Angležinjo. Ona se je strastno ukvarjala z organiziranjem sindikatov in je bila očitno frigidna. Velikokrat sta se z Afrikancem zvečer usedla pred kakšno kavarnico, se nacejala z najcenejšim pivom in se pogovarjala o njej in o vsem mogočem. Česa vsega človek ne sreča, če se napoti po Evropi. Srečal je ljudi, ki so uživali mamila, se bičali, postili, obiskovali spiritistične seje, pridigali konec sveta ali nabirali fante za francosko Tujsko legijo. Spoznal je ljudi, ki so se ukvarjali vlamljanjem v draguljarne, ponarejali osebne izkaznice ali potne liste, prodajali pripomočke za ljubezen ali zoper njo, tihotapili belo blago moškega in ženskega spola, ugrabljali mladoletne deklice in jih pošiljali v Beirut, ljubimkali s premožnimi starkami in ustanavljali bratovščine hudodelcev. Drugi spet so neprestano sanjali o prevratih in pokolih, pisarili manifest za manifestom in sestavljali peklenske stroje. Afrikanec je navsezadnje zaradi mrzlokrvne rdečelaske zasovražil sindikate in se prodal policiji. Vse je kazalo, da je bil pri tem tveganem poslu nepreviden ali naiven, ker so ga neko megleno jutro našli mrzlega v veži predmestne hiše, kjer ni sploh nihče stanoval. Bil je zaklan in oropan, saj niso našli pri njem niti papirčka. Stric je vse to zvedel pozneje, ko so objavili njegovo sliko, ker so želeli ugotoviti, kdo je pravzaprav bil. Stric seveda ni maral pričati, zakaj za vraga naj bi se človek po nepotrebnem spuščal v nevarnost — kaj hitro se znajdeš v težavah kot zajec v omaki. Tako je izgubil že dva svoja prijatelja. Tretji je bil mladenič, komaj mu je poganjal puh, kodrast mladenič, ki ga napodila mati od hiše, ker se je zaljubil v očetovo ljubico. Bajje je bila prodajalka kozmetičnih izdelkov. Strašno je bil nesrečen, delal je zanič, taval je okoli kot mesečen, sto in stokrat mu je tožil o svoji nesreči. Očitno je bilo, da ne bo prebolel ne maminega prekletstva, ne prodajalke kozmetičnih pripomočkov. O njej je pripovedoval, kako je bila negovana, kako je imenitno dišala, tako da se je njemu, stricu, zdelo, da je fant bolj zaljubljen v dišave kot v žensko, ki ni mogla biti nič prida. Lepega dne ga je povozil avtobus. Še danes ne ve, ali je bilo naključje, kakršnih je na pretek v velikih mestih, ali je fant sam sklenil, da mu ni več živeti. Ime mu je bilo Gianni, tako so ga vsaj klicali, bil je prešibak za življenje, kakšno je bilo v tistih razmerah mogoče. Pre-

šibak po telesu in po duhu, pravi mamin sinček, ki ga je mamica našeškala in spodila od doma.

Plat je poslušal napeto, da bi kar se dá razumel to neznano Evropo, in kakor očeta je tudi njega motilo, ko je stric velikokrat uporabljal besede, ki nič ne povedo: *vsekakor, jasno, saj veste, samo po sebi se razume* itd., s čimer je vse razredčil in zavil v meglo, iz katere je bilo težko razbrati kaj bolj določenega. Imelo ga je, da bi vprašal, *kaj je to belo blago, kaj je to Beirut, kaj je to spiritizem, kaj pomeni frigidna, kaj je trohica črnske krvi*, a si ni upal, da bi ne motil pogovora.

Oče je menil, da je jasno, da so rdeči čevlji vsekakor za fičfiriče, ne pa za delavce ali rudarje. Stric mu je potrpežljivo razložil, da je tam moral nositi rdeče čevlje in metuljčke zavoljo žensk, zakaj brez njih vsekakor ne dobiš poštene ženske. Brez žensk pa se ne da živeti, zlasti če si mlad in zdrav. Najbolje je seveda, če stakneš sladko gospodičnico, ki tudi sama kaj zasluži, kajti potem greš lahko kdaj pa kdaj tudi na ples, na večerjo v restavracijo ali na izlet, kjer se dobro pije in jé in prepeva, in življenje postane vsekakor malo bolj znosno tudi za človeka, ki mora delati v rudniku in sam sebe ne pozna več v ogledalu, samo pomeni, da je konec z njim, da ni več človek, ampak še priprava za kopanje premoga, za to, da drugi lahko živijo nobel življenje in izdelujejo filme, v katerih lahko samo od daleč opazuješ raj na zemlji, medtem ko moraš sam neprestano natepavati črn kruh in jajca in maslo in piti najcenejše vino, dajati prispevke za dobrodelnost ali revolucionarne bravovščine, za ljubico pa ti ne ostane niti toliko, da bi ji naročil pošteno večerjo ali podaril uhančke ali se naredil gospoda vsaj takrat, ko je to najbolj potrebno. Ženske imajo silno rade, saj veste, da se jim moški malo prikupi, da jim malo podvori, da jim podari kako bleščéčo igračko. Zaradi tega se očitno počutijo gosposko kljub revščini, ki je sicer ni mogoče skriti. Vse skupaj je pač špaska igra, v kateri oba igralca vesta, da je samo igra — in zakaj bi ne bila potlej vsaj ta igrica prijetna?

Oče je rekel, da je vse to vsekakor zanimivo, tudi če je res, vendar pa bistvo stričevega pripovedovanja ne more biti kaj več kot mlačva prazne slame. Kolikor on ve — ženskam sploh ne gre za metuljčke ali za rdeče čevlje z žoltimi okraski. Rade bi moža, ki bi jih ljubil, jim dal otroke in skrbel zanje, če pa gledajo samo na zunanost, se lahko pomiriš s tem, da so bolj lahke sorte in da sploh ne jemljejo življenja resno. On sodi, da je življenje kljub vsemu sila resno in da ga je treba tako tudi jemati. Nikoli, se je pridušil, mu ni prišlo na misel, da bi si kupil rdeče čevlje zaradi žensk — kakor da bi jim zares ne bilo mogoče zmešati glave brez rdečih čevljev ali vsekakor brez metuljčka. Nikoli se mu tudi ni primerilo, da bi spoznal frigidno žensko. Naj mu ne zameri — on tega kratko in malo ne more verjeti.

Mati ni sploh nič pripomnila, samo poslušala je, se smehljala in skrbela, da bi se stric dobro najedel in napil.

Kaj kmalu sta oče in stric prepevala tisto zágorsko:

*Vužgi, bratec, vrag te skelil,
kaj sem ti se jaz zameril...*

Stric je pel obotavljiv tenor, medtem ko je oče krepko basiral. Ko si je malo opomogel, je stric drugi večer odšel v

mesto, da se malo posprehodi. Vrnil se je pozno ponoči, spal je na slamarici v kopalnici, zakaj drugod ni bilo prostora, in zjutraj je Plat začutil, da v kopalnici diši po vijolicah.

Oče se je muzal in pripomnil, da si je drugače predstavljal rudarje, da pa to čisto nič ne pomeni. Vsak človek ima pač svoj okus, svoj način življenja, med njimi so gotovo tudi lilijski ali vijolični. Med vsemi možnimi načini je pravzaprav le malo razlike — vsi so bolj ali manj pasji, če človek nima pravega dela. Na soški fronti je nekaj časa imel za krigskamerada Ogra, ki je bil rudar in ki so ga klicali Ištvan. Ištvan seveda ni nosil rdečih čevljev, saj je bila vendar vojska in si moral tičati v uniformi, kar zlasti poleti ni bila šala, znan pa je bil po svoji redkobesednosti. Edino preklinjal je lahko nepretgoma, kadar je bilo kaj narobe ali kadar so Lahi le preveč nabijali s topovi. S kletvicami je pravzaprav zmeraj povedal ravno tisto, kar je mislil, mislil pa je tako samo eno — da je vse to vojskovanje eno prekleto sranje. Bil je pravi podzemeljski človek, podoben kadi premoga ali kakšne druge črne rude, in se ni dobro počutil, kakor hitro so morali iz kavern na sonce, na katerem ti je lahko kaj hitro prifrčal žvižgajoči šrapnel in te dokončno poslal pod zemljo.

Stric je bil potem dva dni zelo zamišljen, brundal si je tuje pesmi, nič več ni dišal po vijolicah, konec tedna pa se je odpravil na pot tako iznenada, kot je bil prišel. Mama mu je naložila v torbo kruha in prekajenega mesa, da bi imel na poti kaj prigrizniti. Zahvaljeval je na svoj osladni gosposki način, da se je oče potem še pol ure smejal in bril norce iz ljudi, ki se iz obupa imajo za nekaj boljšega, kakor v resnici so, in s tem vsekakor goljufajo še sami sebe.

»Ti pa se nikar ne cmeri,« je rekel Platu, »ko boš opazil, da sta od tvojega vlaka izginila dva tovorna vagona, dve škatli od cikoriije. Najbrž je res hudo, če gospodu uhaja prah v rdeče čevlje z žoltimi okraski. Prah si in v prah se pvrneš, ampak ne prezgodaj, če se le dá.«

»Kam je odšel?« je vprašal Plat.

Oče se je zresnil.

»S trebuhom za kruhom.«

Plat si je to zapomnil. Še dolgo potem si je predstavljal strica, kako koraka z rdečimi čevlji in napetim trebuhom okrog zemeljske oble, natanko po ekvatorju, in dozdevalo se mu je, da tako sploh ni mogoče priti do tistega, kar si človek želi.

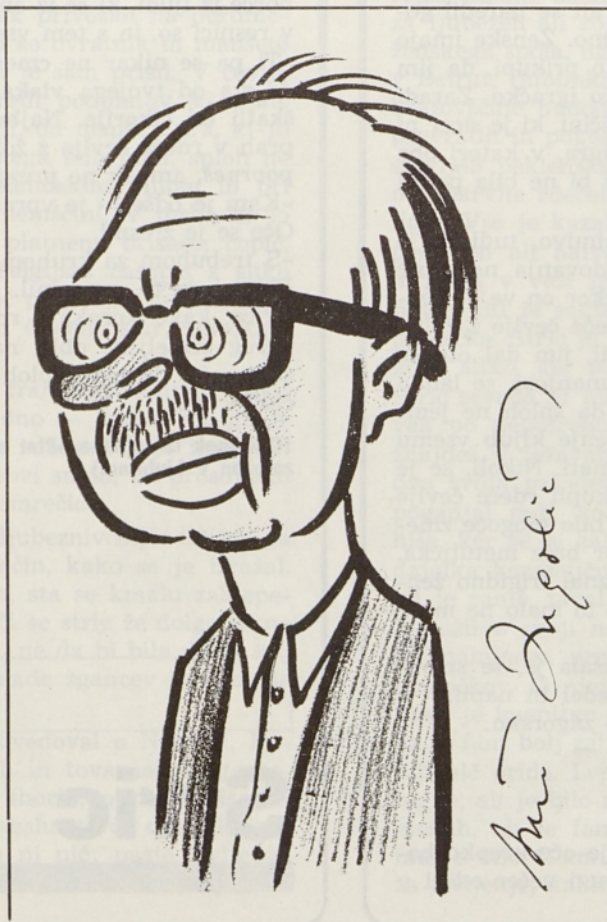
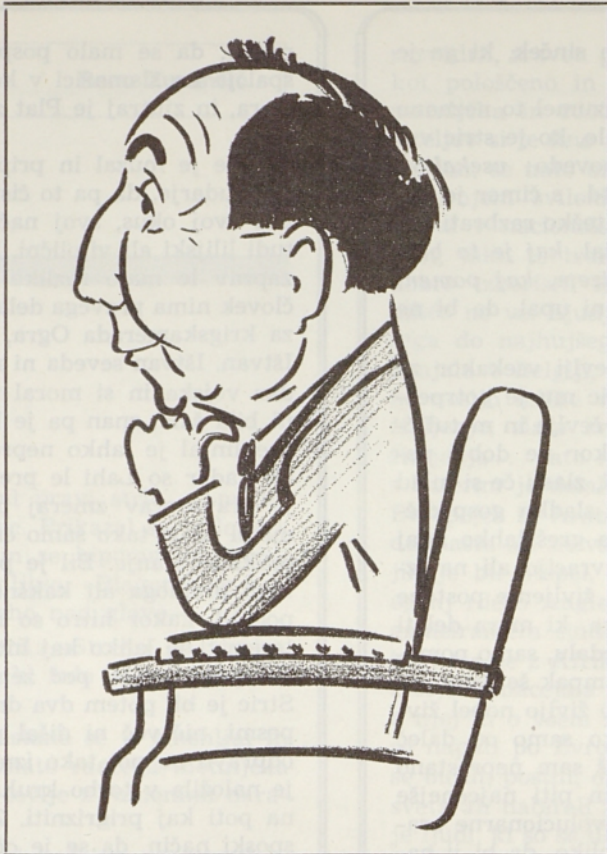
(Odlomek iz romana »Plat zvona«, ki ga je letos izdala Cankarjeva založba v Ljubljani)

Beno Zupančič

Stric

Borut Pečar

Obraz zarisan. v čas

Knjigo karikatur Boruta Pečarja je letos izdala Mladinska knjiga. V knjigi je zajetih 569 oseb v 668 upodobitvah. Za vas smo jih iz knjige izbrali pet: tri slovenske politike — Mitja Ribičič, predsednik zveznega izvršnega sveta, Stane Kavčič, predsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, Sergej Kraigher, predsednik slovenske skupščine; pisatelja Antona Ingoliča, slikarja Maksima Gasparija.

Rojaki, ki potujete v Jugoslavijo in Evropo,
zaupajte se nam!

TRANSTURIST

vam nudi vse vrste turističnih uslug — prevoze in izlete z lastnimi najmodernejšimi avtobusi, hotelske rezervacije v lastnih in tujih hotelih, vse vrste vozovnic, karte za prireditve, lov in ribolov in druge.

CENTRALA: LJUBLJANA, Subičeva ulica 1, telefon 20 136, telex YU ALPEX 34528

POSLOVALNICE: Ljubljana, Bled, Bohinj, Radovljica, Skofja Loka, Domžale, Piran.

Podrobnejše informacije v ZDA pri

KOLLANDER WORLD TRAVEL, INC. 6419 St. Clair Ave.
CLEVELAND, Ohio 44103, USA

Zahtevajte prospekte! •

Jugoslovanski
aerotransport

POSLOVALNICA
LJUBLJANA

Titova 38
Telefon: 314 340, 314 341

Dragi rojaki, JAT vam omogoči v času vašega obiska stare domovine, da si ogledate največ krajev, ki vas zanimajo. Ljubljana je povezana z letalskimi linijami z Beogradom, v času letne sezone pa tudi s Splitom in z Dubrovnikom.

JELKA JELKA JELKA

Jelka

Ribnica

Ko pridete na obisk v domovino, pridite pogledat v naše trgovine. Na izbiri imamo različne izdelke, ki vas bodo spominjali na rodni kraj. Obiščite obenem še naše gostinske obrate, kavarno **GRAD** in **RESTAVRACIJO**, kjer vas bomo postregli dobro po silidnih cenah. Priporoča se trgovsko-gostinsko podjetje »JELKA«

RIBNICA na DOLENJSKEM

JELKA JELKA JELKA

mali oglasi pozdravi mali oglasi pozdravi mali

Naročite jih na naslov
SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
LJUBLJANA, Cankarjeva 1/II

Cena: do 30 besed je 60,00 dinarjev.

mali oglasi pozdravi mali oglasi pozdravi mali

MARTIN KOREN iz Ljubljane, Tržaška cesta 23 išče svojega sina **Jožeta KOREN-a** iz KARLSTAD, Långovägen 37, Švedska, kjer baje živi pri družini Heer **PER VALTER**, Österling. Njegov prejšnji naslov je bil: c/o Carenborg Rådmansgatana 76, Stockholm, Švedska. Na Švedskem je že štiri leta, po poklicu je natak.

Prodam **NOVO KOMFORTNO ENODRUŽINSKO VRSTNO HIŠO**, s centralnim ogrevanjem, z garažo in vrtičkom v Trnovem, Ljubljana. V hiši je garsonjera s posebnim vhodom z vrta. Ponudbe pod šifro »Miren dom«.

V centru Ptuja prodam **TRISOBNO STANOVANJE** s pritliklinami po ugodni ceni. Stanovanje je takoj vseljivo. Ponudbe na naslov: Anton **BRENČIČ**, PTUJ, Lackova 9.

Prodamo dobro ohranjeno **DVOSTANOVANJSKO ZIDANO, VSELJIVO HIŠO** z zelenjavnim vrtom, njivo in dvoriščem v Ložu na Notranjskem. Hiša stoji na lepem sončnem prostranem kraju v bližini smrekovih gozdov. Ponudbe pod »Lepi dom«.

Prodam **HIŠO NA OBALI JADRANA**, Rovinj — Istra. Po želji pošljem fotografijo. Interesenti naj pišejo na »Rodna gruda«, Ljubljana, Cankarjeva 1/II.

adria travel service

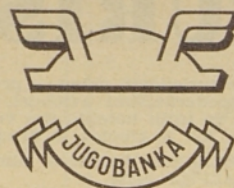
4159 St. Lawrence Blvd.
MONTREAL 131, P.Q. — Canada
Tel.: 844-5292, 844-5662

vam je na voljo pri skupinskih in posameznih potovanjih v Jugoslavijo.

V oktobru, novembru in decembru lahko potujete po izredno ugodnih cenah. Če nameravate potovati v domovino za Božič in Novo leto, pišite takoj na naš naslov!

adria travel service

JUGOBANKA

Jugoslovani, izseljenci po svetu!

Izkoristite bančne usluge, ki vam jih nudi JUGOSLOVANSKA BANKA ZA ZUNANJO TRGOVINO s svojimi enajstimi poslovnimi enotami v vseh republiških in poslovnih središčih Jugoslavije, z devetimi predstavništvi v inozemstvu ter z omrežjem korespondentskih odnosov z več kot tisoč inozemskimi bankami.

Če svoja devizna sredstva, namenjena za pomoč družini ali za kaj drugega, pošljete prek Jugobanke, bodo le-ta na najhitrejši in najbolj gotov način izplačana koristniku.

Ob povratku v domovino se za vse deviznodenarne posle kot odkup in prodaja denarja, travelers in drugih bančnih čekov ter kreditnih pisem obrnite na katerokoli poslovno enoto Jugobanke, na tisto, ki vam je krajevno najbližje in vaša zahteva bo hitro in kvalitetno izpolnjena.

Če želite svoje prihranke ekonomično hraniti, odprite devizni račun pri eni od bančnih poslovnih enot, ki daje naslednje obresti:

- 4% v devizah in 2% v dinarjih na vloženo glavnico.
- 6% v devizah in 1% v dinarjih za glavnico, vezano dlje od 13 mesecev,
- 6% v devizah in 1,5% v dinarjih za glavnico, vezano več kot 24 mesecev.

Vloge so tajne in nedotakljive, zanje jamči Federacija. Devizni račun lahko odpro jugoslovanski izseljenci ne glede na to, kakšno državljanstvo imajo.

Na podlagi svojih deviznih prihrankov, lahko dobite dinarske kredite za nakup stanovanj pod ugodnimi pogoji. Z denarjem vašega deviznega računa lahko plačujete v Jugoslaviji in inozemstvu tako, da obvestite banko o vaših željah ali da pridete osebno.

**Izkoristite bančne usluge,
ki vam jih nudi Jugoslovanska banka za zunanjo
trgovino s svojimi poslovnimi enotami
v Jugoslaviji in inozemstvu**

Če imate redne obveznosti za plačevanje (vračanje posojila, zavarovanje, alimentacije itd.) izvolite dati nalog Jugobanki in ona bo za vas opravila izplačila z vašega deviznega računa redno v danih rokih.

Za vse potrebne informacije se obrnite na eno od poslovnih enot Jugobanke ali na njena predstavništva v tujini.

Centrala je v Beogradu, Ul. 7. Jula br. 19 do 21.

Podružnica v Beogradu, Maršala Tita 11.

Podružnica v Zagrebu, Jurišićeva 22.

Podružnice so v Ljubljani, Titova cesta 32, kakor tudi v Sarajevu, v Skopju, v Novem Sadu, na Reki, v Splitu, v Titogradu in Kosovski Mitrovici.

Yugoslav Bank for Foreign Trade, Representative Office, 500 Fifth Avenue, Room No 2123, New York. N. Y. 10036, Phone BRYANT 9-4251-2, Mr. Petar Ilić.

Mr. Branko Dragović, 19, Rue de la Tremoille, Paris 8-e Phone 256-11-19.

Yugoslav bank for Foreign Trade, Representative Office, 4th Fl., Winchester House, 77 London Wall, London E. C. 2 Phone 01 588-7860, Mr. R. Acimović.

Zastupitelstvi Jugobanky, Havanska 8/III, Praha 7 Phone 376-618 Mr. D. Četković.

Mr. Ismet Kukić, Trade Promption Office, Embassy of Yugoslavia Tripoli, Libya, Phone 39-556.

M. Andrejević Dragoslav, Via Fatebenefratelli 15/IV, Milano. Phone 66-66-95.

Naslov predstavništva Jugobanke v Moskvi: B. Ordinka 72, Moscow. Phone 56-491.

Yugoslav Bank for Foreign Trade, Representative Office, 28 Mahmoud Bassyouni Street, (Antikhana) 8th floor, Cairo. Phone 56-491. Jugoslawische Bank für Aussenhandel, Vertretung für DDR Oberhall Strasse 6-7, Berlin. Phone 222-761 — 200-571.

Devizni računi in njegovo vodenje sta brez stroškov.

ZDRUŽENO
ŽELEZNIŠKO
TRANSPORTNO
PODJETJE
LJUBLJANA

TURISTIČNO TRANSPORTNI BIRO

s poslovalnicami v Ljubljani, Mariboru, Celju, Pulju in Postojni

- posreduje vse informacije o železniškem transportnem prometu,
- prireja skupinske izlete po Jugoslaviji in v inozemstvo,
- organizira posebne vožnje z motornimi vlaki, posebnimi vlaki in s posebnimi vagoni,
- prodaja železniške vozne karte, spalnike in ležalnike na domačih in tujih progah,
- rezervira sedeže in oddelke v vlakih,
- priskrbi potne liste in vizume ter menja tujo valuto,
- nudi vse ostale turistične storitve.

FERŠPED, specializirana železniška špedicija

- posreduje vse informacije za prevoze blaga,
- organizira vse špeditorske storitve pri blagovnih prevozih.

POSEBEJ VAM PRIPOROČAMO:

- naše poslovne vlake, ki vam zagotavljajo zelo hiter in udoben prevoz na relacijah Ljubljana—Beograd, Pula—Zagreb, Maribor—Rijeka, Ljubljana—Split. Ti vlaki imajo pri vožnji prednost pred vsemi drugimi;
- avtovlake, ki povezujejo severno Evropo z Ljubljano, v notranjem prometu pa še Ljubljano s Splitom, Beogradom in Pločami.
Potovanje z avtovlaki je udobno in hitro, na cilj pa boste prišli brez truda in spočiti.

Pri obisku svoje domovine prepustite skrb za organizacijo prevoznih, turističnih in špeditorskih storitev našim za to specializiranim organizacijam.

Kompletni izbor stavbnega pohištva za vaš dom:

- okna vseh vrst in polkna
- sobna in vhodna vrata
- garažna vrata

novo

70

Novi program v pripravi:

- lamino vrata (vratna krila lamizirana, podboji suho-montažni)
- finalizirana vezana okna in okna s termoizolacijsko zasteklitvijo

Ugodne cene — takojšnja dobava.

Informacije: INLES — Industrija stavbnega pohištva v Ribnici na Dolenjskem — Telefon: 061-87-069, 061-87-068

